PUNJAB VIDHAN SABHA DEBATES

Thursday, the 21st March, 2013

Vol. IV - No. 8

OFFICIAL REPORT

CONTENTS

Punjab Vidhan Sabha Secretariat, Chandigarh

Price : Rs. _________.

PUNJAB VIDHAN SABHA
Thursday, the 21st March, 2013

The Vidhan Sabha met in the Punjab Vidhan Sabha Hall, Vidhan Bhavan, Sector-1, Chandigarh at 10.00 A.M. Mr. Speaker (Docter Charnjit Singh Atwal) in the Chair.

STARRED QUESTIONS AND ANSWERS

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ : ਹਾਂ ਜੀ, ਕੁਐਸਚਨ ਆਵਰ । ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ । ਉਹ ਐਬਸੈਂਟ ਹਨ । ਅਗਰ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਵਿਚੋਂ, ਇਧਰੋਂ ਗੌਰਮਿੰਟ ਪਾਸੇ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਪੁੱਛ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ this Question is very important. ਅਗਰ ਕੋਈ ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੁਐਸਚਨ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਪੁੱਛ ਸਕਦਾ ਹੈ ।

ਉਦਯੋਗ ਤੇ ਵਣਜ ਮੰਤਰੀ (ਸ਼੍ਰੀ ਅਨਿਲ ਜੋਸ਼ੀ) : ਠੀਕ ਹੈ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਫਿਰ ਪੁੱਛ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਜੀ । ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦੇਣ ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ : ਹਾਂ ਜੀ, ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿਉ ।

ਸ਼ਹੀਦ ਸੁਖਦੇਵ ਦੇ ਮਕਾਨ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ

*799. **ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ :** ਕੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮਾਮਲੇ ਮੰਤਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਹੀਦ ਸੁਖਦੇਵ ਦੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਮਕਾਨ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਕੀ ਕਦਮ ਉਠਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ?

ਸਰਦਾਰ ਸਰਵਨ ਸਿੰਘ ਫਿਲੌਰ : ਸ਼ਹੀਦ ਸੁਖਦੇਵ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਜ਼ਾਦੀ ਘੁਲਾਟੀਆਂ ਦੇ ਜੱਦੀ ਘਰਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 3.24 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਨੇਪਰੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ Initial Assesment Reports (IAR) ਆਈ.ਏ.ਆਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਟੈਕਨੀਕਲ ਕੰਸਲਟੈਂਟ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਵਿਧੀ ਅਪਣਾ ਕੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਹੈ । ਕੰਮ ਜਲਦੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਵਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ : ਇਸ ਉਤੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਪੁੱਛਣੀ ਹੈ ? ਨਹੀਂ, ਧੰਨਵਾਦ ।

ਉਦਯੋਗ ਤੇ ਵਣਜ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਕਿ ਸ਼ਹੀਦ ਸੁਖਦੇਵ ਦੇ ਮਕਾਨ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦੀ ਕੀ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ?

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ : ਜੋਸ਼ੀ ਜੀ, ਮਨਿਸਟਰ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛ ਸਕਦੇ। ਹਾਂ ਜੀ, ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ।

ਨਿਸ਼ਾਨ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 716*

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ : ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੀ ਐਕਸਟੈਨਸ਼ਨ ਮੰਗੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਮੈਂ ਅਲਾਓ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ : ਮੈਂ ਫਿਰ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਦੇਵਾਂ, ਕਿਤੇ ਭੁਲੇਖੇ ਵਿਚ ਨਾ ਰਹਿ ਜਾਇਆ ਜਾਏ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਕੋਈ ਇੰਪਾਰਟੈਂਟ ਕੁਐਸਚਨ ਹੋਵੇ ਉਹ ਆਪਣਾ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਪੁੱਛ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਇਧਰਲੀ ਸਾਈਡ ਵੱਲੋਂ(ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ) ਵੀ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਹ ਐਬਸੈਂਟ ਹੋਣ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛ ਲੈਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇਣਾ। ਹਾਂ ਜੀ, ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਚੀਮਾ ਸਾਹਿਬ।

ਰੋਪੜ ਵਿਖੇ ਆਈ.ਟੀ. ਪਾਰਕ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ

*621. **ਡਾਕਟਰ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ :** ਕੀ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਮੰਤਰੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਕੀ ਰੋਪੜ ਵਿਖੇ ਆਈ.ਟੀ. ਪਾਰਕ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ; ਜੇਕਰ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਕੀ ਹਨ ?

ਸਰਦਾਰ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ : ਨਹੀਂ ਜੀ। ਰੋਪੜ ਵਿਖੇ ਆਈ.ਟੀ. ਪਾਰਕ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਫਿਲਹਾਲ ਕੋਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੀ।

ਡਾਕਟਰ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮਾਨਯੋਗ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਰੋਪੜ ਵਿੱਚ ਆਈ.ਟੀ.ਪਾਰਕ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਸੀ ਪਰ ਅੱਜ ਜਿਹੜਾ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਡਾ ਦਿਲ ਟੁੱਟਿਆ ਹੈ। ਰੋਪੜ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਇਨਵਾਇਰਨਮੈਂਟ ਹੈ, ਉਹ ਆਈ.ਟੀ. ਪਾਰਕ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਧੀਆ ਹੈ ਔਰ ਲੋਕੇਸ਼ਨਲ ਐਡਵਾਂਟੇਜ ਵੀ ਹੈ।

---

* Reply to this Starred Questiosn No. 716 has not been received till 18-11-2014 i.e the date on which this Debate was sent to the Press for final printing.

ਇਸ ਦਾ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੋਂ ਡਿਸਟੈਂਸ ਵੀ 40-45 ਮਿੰਟ ਦਾ ਹੈ ਔਰ ਜੇਕਰ ਮੁਹਾਲੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਤੇ ਸਸਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਰੋਪੜ ਵਿੱਚ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਬਜਟ ਤਜਵੀਜ਼ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕੀ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਰੋਪੜ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਆਪ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਰੋਪੜ ਵਿੱਚ ਆਈ.ਟੀ. ਪਾਰਕ ਜ਼ਰੂਰ ਬਣੇ। ਕੇਵਲ ਏਅਰਪੋਰਟ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਜੀ, ਉਥੇ ਆਈ.ਆਈ.ਟੀ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਈ.ਆਈ.ਟੀ. ਇੱਕ ਬੜੀ ਵੱਡੀ ਐਂਕਰ ਇੰਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨ ਹੈ ਔਰ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਆਈ.ਟੀ ਪਾਰਕ ਦਾ ਬਣ ਜਾਣਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਅਤੇ ਆਈ.ਟੀ ਪਾਰਕ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਇਹ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਸੀ, ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਇੰਡਸਟਰੀ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਡੀਲ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇੰਡਸਟਰੀ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਨੇ ਜੋ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਇਥੇ ਇਨਫਾਰਮੇਸ਼ਨ ਭੇਜੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਥੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਆਈਡੀਆ ਡਰਾਪ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਉਥੇ ਬਿਰਲਾ ਫਾਰਮ ਸੀ ਅਤੇ ਉਮੀਦ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾ ਮਿਲੀ ਤਾਂ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਆਰਮੀ ਦੀ ਬੜੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਇੰਪਾਰਟੈਂਟ ਸੰਸਥਾ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਅਲਾਟ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਉਥੇ ਨਾ ਬਣਿਆ ਪਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਮੁਹਾਲੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਕੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਇਲੈਕਟ੍ਰੌਨਿਕ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਸਿਸਟਮ ਇੰਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨ ਲਿਆ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਹ 40 ਏਕੜ ਵਿੱਚ ਬਣੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਪੰਜਾਬ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ ਇਨਫੋਸਿਟੀ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਐਕਵਾਇਰ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਇਹ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਔਰ ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਆਸ ਰੱਖਾਂਗਾ ਕਿ ਜੇ ਦੁਬਾਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਰੋਪੜ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਤਾਂ ਉਥੇ ਵੀ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਾਂਗੇ।

ਡਾਕਟਰ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ : ਬਹੁਤ-ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦ ਜੀ।

Mr.Speaker: Thank you. ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ।

ਕਸਬਾ ਘਨੌਰ ਵਿਖੇ ਹਸਪਤਾਲ ਨੂੰ ਅੱਪਗ੍ਰੇਡ ਕਰਨਾ

***591.ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ** : ਕੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ -

[ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ]

(ੳ) ਕੀ ਕਸਬਾ ਘਨੌਰ ਵਿਖੇ 25 ਬਿਸਤਰਿਆਂ ਵਾਲੇ ਹਸਪਤਾਲ ਨੂੰ 100 ਬਿਸਤਰਿਆ ਵਾਲਾ ਹਸਪਤਾਲ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ; ਜੇਕਰ ਹੈ ਤਾਂ ਕਦੋਂ ਤੱਕ;

(ਅ) ਕੀ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਸਟਾਫ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ; ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਘਾਟ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਪੂਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ?

ਸ਼੍ਰੀ ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਮਿੱਤਲ : ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜੀ,

(ੳ) ਹਾਂ ਜੀ, ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਮਾਮਲਾ ਪਲਾਨਿੰਗ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਉਠਾ ਕੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਵਿਚ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਆਰੰਭ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜੀ ।

(ਅ) ਉਪਰੋਕਤ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਮੈਡੀਕਲ ਸਟਾਫ ਦੀ ਤਾਂ ਕੋਈ ਘਾਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੀ, ਪਰ ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਪੈਰਾ ਮੈਡੀਕਲ ਸਟਾਫ ਦੀ ਜੋ ਥੋੜ੍ਹੀ ਬਹੁਤ ਘਾਟ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਭਰਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਜਾਰੀ ਹੈ ਜੀ ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜੋ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਇਸ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦੀ ਹਾਂ । ਪਰ ਜਿਹੜਾ ਉਥੇ ਸਟਾਫ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਇਕ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਵੀ ਕਮੀ ਹੈ ਔਰ ਉਥੇ ਗਾਇਨੀ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਵੀ ਘਾਟ ਹੈ, ਇਕ ਜਿਹੜੀ ਰੇਡਿਉਗਰਾਫਰ ਡਾਕਟਰ ਹੈ ਉਹ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ । ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਥੇ ਜਿਹੜਾ ਸਟਾਫ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ । ਮੈਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸਟਾਫ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਇਹ ਜਵਾਬ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਨੋਟ ਫਾਰ ਪੈਡ ਵੇਖਿਆ ਤੇ ਲਿਸਟ ਵੇਖੀ ਕਿ ਉਥੇ ਕਿੰਨੇ ਡਾਕਟਰ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਟਾਫ ਉਥੇ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਸਿਰਫ ਉਥੇ ਜਿਹੜੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦਾ ਸਟਾਫ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਘਾਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਅਸੀਂ ਰੇਡੀਓਗਰਾਫਰ ਵੀ ਲਗਾਇਆ ਹੈ, ਉਥੇ ਪੋਸਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਅਸੀਂ ਉਥੇ ਆਲਟਰਨੇਟ ਅਰੇਂਜਮੈਂਟ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਟੈਂਪਰੇਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਥੇ ਗਾਇਨੀ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਇਕ ਪੋਸਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ । ਫਿਰ ਵੀ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅੱਪਗ੍ਰੇਡ ਹੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਫਿਰ ਬੀਬੀ ਜੀ ਦਾ ਘਨੌਰ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪੈਣਾ ਹੈ । ਇਹ ਸਾਡੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਬੀਬੀ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਾਂ ਮਦਦ ਕਰਾਂਗੇ ਜਿੰਨੇ ਡਾਕਟਰ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਓਨੇ ਭੇਜ ਦਿਆਂਗੇ । ਉਥੇ ਪੈਰਾ ਮੈਡੀਕਲ ਦਾ ਸਟਾਫ ਵੀ ਪੂਰਾ ਕਰਾਂਗੇ ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ : ਆਪਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਕੱਲਿਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ।

ਮੰਤਰੀ : ਨਹੀਂ ਸਰ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ ...

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ : ਨਹੀਂ ਜੀ, ਪਾਇਲ ਦਾ ਵੀ ਕਰਨਾ ਹੈ ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ : ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦ ਜੀ ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ : ਹਾਂ ਜੀ ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ, ਗੁਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ।

ਸਰਦਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸ਼ਿਵਾਲਿਕ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਲਕਾ ਗਿੱਲ ਵਿਚ ਡੇਹਲੋਂ ਵਿਚ ਇਕ ਹਸਪਤਾਲ ਹੈ....

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ : ਨਹੀਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਟੀਕੁਲਰ ਹਲਕੇ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ । ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਬਾਰੇ ਸੈਪਰੇਟ ਕੁਐਸਚਨ ਦੇਣਾ । This is not a general Question. ਹਾਂ ਜੀ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਐਮ.ਐਲ.ਏ., ਉਹ ਐਬਸੈਂਟ ਹਨ ।

ਨਿਸ਼ਾਨ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ : 802

(ਸਬੰਧਿਤ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਸਦਨ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਨਹੀ ਹੋਇਆ।)

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ : ਹਾਂ ਜੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਜੀ ।

ਜਸਟਿਸ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ..

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ : ਨਹੀਂ ਜੀ, ਹੁਣ ਤਾਂ ਕੁਐਸਚਨ ਲੰਘ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਬੈਠ ਜਾਉ ।

ਜਸਟਿਸ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਠ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੇਰਾ ਕੁਐਸਚਨ ਨਾਲ ਹੀ ਰੈਲੇਵੈਂਟ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਮਿਲਦਾ-ਜੁਲਦਾ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਵਾਲ ਉਤੇ ਤਾਂ ਐਕਸਟੈਨਸ਼ਨ ਲੈ ਲਈ ਹੈ...

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ : ਨਹੀਂ ਜੀ, ਹੁਣ ਮੈਂ ਕੁਐਸਚਨ ਓਵਰ ਕਰ ਚੁੱਕਿਆ ਹਾਂ, ਅੱਗੇ ਜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹਾਂ, Please sit down. ਤੁਸੀਂ ਬੈਠੋ ਜੀ ।

ਜਸਟਿਸ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ : ਨਹੀਂ ਜੀ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਅੱਗੇ ਗਏ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਠ ਗਿਆ ਸੀ..

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ : ਨਹੀਂ ਜੀ, ਨਹੀਂ, ਹਾਂ ਜੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਜੀ, ਮੈਂ ਦੋ ਕੁਐਸਚਨ ਅੱਗੇ ਜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹਾਂ ।

ਸਿੰਚਾਈ ਲਈ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਧਾਉਣਾ

*594. **ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ :** ਕੀ ਸਿੰਜਾਈ ਮੰਤਰੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਪਟਿਆਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਚਰੀ,ਮੱਕੀ ਅਤੇ ਮਿਰਚਾਂ ਦੀ ਖੇਤੀ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ੀਰੀ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਣ ਕਾਰਣ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬਹੁਤ ਲੋੜ ਹੈ; ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਵਧਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ?

ਸਰਦਾਰ ਜਨਮੇਜਾ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ : ਪਟਿਆਲੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਨੂੰ ਭਾਖੜਾ ਨਹਿਰ ਘੱਗਰ ਬ੍ਰਾਂਚ ਅਤੇ ਸੈਕਿੰਡ ਪਟਿਆਲਾ ਫੀਡਰ ਪਾਣੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ । ਭਾਖੜਾ ਨਹਿਰ ਇੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਨਹਿਰ ਹੈ । ਇਸ ਨਹਿਰ ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦੇ ਰਕਬੇ ਦਾ ਵਾਟਰ ਅਲਾਊਂਸ 2.04 ਕਿਊਸਿਕ ਪ੍ਰਤੀ ਹਜ਼ਾਰ ਏਕੜ ਹੈ । ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਨਹਿਰ ਤੇ ਪੈਂਦੇ ਰਜਬਾਹੇ, ਮਾਇਨਰ ਅਤੇ ਸਬ ਮਾਇਨਰਾਂ ਦੇ ਵਾਟਰ ਅਲਾਊਂਸ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਉਚ ਪੱਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਗਠਿਤ ਕਰਕੇ ਇਸ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਹੀ ਵਾਟਰ ਅਲਾਊਂਸ ਵਧਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਅਗਲੇਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ । ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਾਟਰ ਅਲਾਊਂਸ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ।

ਘੱਗਰ ਬ੍ਰਾਂਚ ਅਤੇ ਸੈਕਿੰਡ ਪਟਿਆਲਾ ਫੀਡਰ ਦਾ ਵਾਟਰ ਅਲਾਊਂਸ 3.05 ਕਿਊਸਿਕ ਪ੍ਰਤੀ 1000 ਏਕੜ ਸੀ.ਸੀ.ਏ. ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਬਾਕੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਹੈ । ਪਾਣੀ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਫਿਲਹਾਲ ਕੋਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਘਨੌਰ ਇੱਕ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਹਲਕਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪੱਛੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਇਸ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਮੱਕੀ ਤੇ ਮਿਰਚਾਂ ਬੀਜਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ । ਪਰ ਹੁਣ ਸਮਾਂ ਤਬਦੀਲ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਜੀਰੀ ਤੇ ਕਣਕ ਦੀ ਫਸਲ ਬੀਜਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ । ਪਰ ਜਿਹੜਾ ਪਾਣੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਮੱਕੀ ਤੇ ਮਿਰਚਾਂ ਬੀਜਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ, ਇਹ ਉਸੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਮੈਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਪਾਣੀ 3.05 ਕਿਊਸਿਕ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਾਡੇ ਪਟਿਆਲੇ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਪੂਰਾ ਕਰ ਦੇਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇੰਟਰ ਸਟੇਟ ਚੈਨਲ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹਿੱਸਾ 15.81 ਕਿਊਸਿਕ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਇੰਨੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ 5-6 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ - ਪਟਿਆਲਾ, ਮਾਨਸਾ, ਸੰਗਰੂਰ , ਰੋਪੜ, ਮੁਹਾਲੀ ਅਤੇ ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ । ਇੱਥੇ ਪਾਣੀ ਹੋਰ ਵਧਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ।

ਨਿਸ਼ਾਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ : 723 ਅਤੇ 830

(ਸਬੰਧਿਤ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ।)

ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਪਈਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ

*581. **ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭਾਗੀਕੇ :** ਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ-

(ੳ) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੋਗਾ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਪੱਤੋ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਟੀਚਿੰਗ ਅਤੇ ਨਾਨ ਟੀਚਿੰਗ ਸਟਾਫ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੀਆਂ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਅਸਾਮੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਖਾਲੀ ਪਈਆਂ ਹਨ,

(ਅ) ਉਪਰੋਕਤ ਭਾਗ (ੳ) ਵਿੱਚ ਵਰਣਿਤ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਭਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ?

ਸਰਦਾਰ ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਲੂਕਾ : (ੳ)ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜੀ, ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੂਚਨਾ ਅਨੁਲੱਗ 'ੳ' ਉਪਰ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ।(ਅ)ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੈਟਾਗਰੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਖਾਲੀ ਪੋਸਟਾਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਸਬੰਧੀ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ 5178 ਅਸਾਮੀਆਂ ਭਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਲਗਭਗ ਮੁਕੰਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪੈਂਡਿੰਗ ਹੈ । ਲੈਕਚਰਾਰ /ਵੋਕੇਸ਼ਨਲ ਮਾਸਟਰ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਡੀ.ਪੀ.ਸੀ./ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਉਪਰੰਤ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਭਰਨ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਾਨ-ਟੀਚਿੰਗ ਸਟਾਫ ਦੀਆਂ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵੀ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਭਰਤੀ ਸਮੇਂ ਭਰਨ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

[ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ]

ਅਨੁਲੱਗ ''ੳ''

ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ

ਲੜੀ ਨੰ:	ਕਾਡਰ	ਮਨਜ਼ੂਰ-ਸ਼ੁਦਾ ਅਸਾਮੀਆਂ	ਭਰੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ	ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ
1.	ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ	01	01	–
2.	ਮਾਸਟਰ	12	09	03
3	ਸੀ ਅਤੇ ਵੀ	01	01	–
4.	ਨਾਨ ਟੀਚਿੰਗ	05	03	02
	ਜੋੜ	19	14	05

ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਪੱਤੋ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ

ਲੜੀ ਨੰ:	ਕਾਡਰ	ਮਨਜ਼ੂਰ-ਸ਼ੁਦਾ ਅਸਾਮੀਆਂ	ਭਰੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ	ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ
1.	ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ	01	–	01
2.	ਲੈਕਚਰਾਰ	16	08	08
3	ਮਾਸਟਰ	11	06	05
4.	ਵੋਕੇਸ਼ਨਲ ਮਾਸਟਰ	03	02	01
5.	ਸੀ ਅਤੇ ਵੀ	04	01	03
6.	ਨਾਨ ਟੀਚਿੰਗ	15	05	10
	ਜੋੜ	50	22	28

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭਾਗੀਕੇ : ਧੰਨਵਾਦ, ਮੰਤਰੀ ਜੀ।

ਸਰਦਾਰ ਤੋਤਾ ਸਿੰਘ : ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਵਿੱਦਿਆ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਤੋਂ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੱਤੋ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਵਿਖੇ ਸਾਲ 1924 ਦਾ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੋਗੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ+2 ਸਕੂਲ ਬਣਿਆ। ਉਥੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਮੈਡੀਕਲ ਅਤੇ ਨਾਨ-ਮੈਡੀਕਲ ਗਰੁੱਪ ਚਲਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਥੇ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਕਲਾਸਾਂ ਚਲਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਮੈਡੀਕਲ ਅਤੇ ਨਾਨ-ਮੈਡੀਕਲ ਦੇ ਲੈਕਚਰਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਸ

ਕਰਕੇ ਬੱਚੇ ਉਥੇ ਦਾਖਲਾ ਤਾਂ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਬਾਹਰ ਟਿਊਸ਼ਨਾਂ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਟਾਈਮ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮਾਨਯੋਗ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹੁਣ ਜੂਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਉਥੇ ਬੱਚੇ ਡਰਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਅਤੇ ਨਾਨ-ਮੈਡੀਕਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਲੈਕਚਰਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਹ ਇੰਨਾ ਪੁਰਾਣਾ ਸਕੂਲ ਹੈ, ਇਹ ਮੋਗਾ ਤਹਿਸੀਲ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਸਮੇਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਸਕੂਲ ਬਣਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਇੱਥੇ ਕਦੋਂ ਮੈਡੀਕਲ ਅਤੇ ਨਾਨ-ਮੈਡੀਕਲ ਦੇ ਲੈਕਚਰਾਰ ਪੂਰੇ ਕਰ ਦੇਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮਾਨਯੋਗ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਕੂਲ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਕੂਲ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਕੂਲ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਫੈਸਲਾ ਇਹ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਡੀਕਲ ਅਤੇ ਨਾਨ-ਮੈਡੀਕਲ ਗਰੁੱਪ ਜਿਹੜਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਚਲਾਈਏ,ਮੁਕੰਮਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚਲਾਈਏ। ਸਾਨੂੰ ਦਿਖ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਦੋ ਟੀਚਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਥੇ 15 ਬੱਚੇ ਹੋਣਗੇ ਉਥੇ ਲੈਕਚਰਾਰਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਗਰੁੱਪ ਦੇਵਾਂਗੇ। ਪੱਤੋ ਇਕ ਵੱਡਾ ਸਕੂਲ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਥੇ 15 ਬੱਚੇ ਅਵੇਲੇਬਲ ਹੋਣਗੇ ਤਾਂ ਮੁਕੰਮਲ ਗਰੁੱਪ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿਆਂਗੇ।

ਸਰਦਾਰ ਮਹੇਸ਼ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੰਨ ਲਓ ਜਦੋਂ ਇਕ ਹਲਕੇ ਦੇ ਸਾਰੇ 4-5 ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਡੀਕਲ ਅਤੇ ਨਾਨ-ਮੈਡੀਕਲ ਗਰੁੱਪ ਚਲਾ ਦਿੱਤਾ ਫੇਰ ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਉਸ ਵੱਲ ਦਾਖਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਭੱਜ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਉਥੇ ਇੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ glut ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਥੇ ਦਾਖਲਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਉਸ ਲਈ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਦੀ ਕੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂ ਨਾਨ-ਮੈਡੀਕਲ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਵੈਸੇ ਹੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਿਰਫ ਇਹ ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਜਿਹੜਾ 3-4 ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਸੈਂਟਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਪਵੇਗਾ, ਉਥੇ ਕਰਾਂਗੇ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਕਿਤੇ ਵੀ 15 ਬੱਚੇ ਹੋਣ, ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਣ। ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਸਾਹਿਬ ਜਿੰਨੇ ਸਕੂਲਾਂ ਬਾਰੇ ਕਹਿਣਗੇ ਉਨੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ।

ਕਸਬਾ ਅਜੀਤਵਾਲ ਵਿਖੇ ਅੰਡਰ ਬ੍ਰਿਜ ਬਣਾਉਣਾ

*583. **ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭਾਗੀਕੇ :** ਕੀ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ (ਭ ਤੇ ਮ) ਮੰਤਰੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਕੀ ਲੁਧਿਆਣਾ-ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਰੋਡ ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਕਸਬਾ ਅਜੀਤਵਾਲ ਵਿਖੇ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅੰਡਰ-ਬ੍ਰਿਜ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ;ਜੇਕਰ ਹੈ ਤਾਂ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ?

ਸਰਦਾਰ ਸ਼ਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ : ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ-ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਰੋਡ ਤੇ ਪੈਂਦੇ ਕਸਬਾ ਅਜੀਤਵਾਲ ਵਿਖੇ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਵਾਸਤੇ ਅੰਡਰ-ਬ੍ਰਿਜ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਫੋਰ ਲੇਨ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪ੍ਰਗਤੀ ਅਧੀਨ ਹੈ । ਇਹ ਕੰਮ ਸਤੰਬਰ,2014 ਤੱਕ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭਾਗੀਕੇ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਤਜਵੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਬ੍ਰਿਜ ਹੈ ਇਹ 71 ਨੰ: ਰੋਡ ਮੋਗਾ-ਬਰਨਾਲਾ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ-ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਰੋਡ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਫਾਟਕ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਥੇ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਘੰਟਾ-ਘੰਟਾ ਜਾਂ ਡੇਢ-ਡੇਢ ਘੰਟਾ ਟ੍ਰੈਫਿਕ-ਜਾਮ ਵਿੱਚ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਕਦੋਂ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ?

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ : ਵੈਸੇ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਡਰ-ਬ੍ਰਿਜ ਸਤੰਬਰ, 2014 ਤੱਕ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਕੰਮ ਹੈ, ਇਹ ਸਤੰਬਰ,2014 ਤੱਕ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ।

ਸਰਦਾਰ ਤੋਤਾ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਬੀਬੀ ਜੀ ਦਾ ਜੋ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈਵੇਅ ਫੋਰ ਲੇਨ ਬਣ ਰਹੀ ਹੈ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਮੋਗਾ-ਤਲਵੰਡੀ ਭਾਈ ਤੱਕ, ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸੜਕ ਬਾਰੇ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਕੁਐਸਚਨ ਸਿਰਫ ਕਸਬਾ ਅਜੀਤਵਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ।

ਸਰਦਾਰ ਤੋਤਾ ਸਿੰਘ : ਨਹੀਂ ਜੀ । ਇਹ ਅਜੀਤਵਾਲ ਤੋਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਬੁੱਟਰ ਨੂੰ ਅਤੇ ਬਰਨਾਲਾ ਮੇਨ ਰੋਡ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਉਹ ਰੇਲਵੇ ਦਾ ਪੁਲ ਕਿਹਾ ਹੈ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੇਲਵੇ ਦਾ ਪੁਲ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਲਵੋ।ਪਰ ਰੇਲਵੇ ਦਾ ਤਾਂ ਅਜੇ ਪ੍ਰੋਗਰੈਸ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਵਾਲ ਗਲਤ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ । ਜਿਹੜਾ ਇਹ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸੀ ਕਿ ਫਲਾਣੀ ਸੜਕ ਨਾਲ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ , ਉਹ ਰੇਲਵੇ ਬ੍ਰਿਜ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਫਾਟਕ ਲਗਦੇ ਹਨ । ਇਸ ਮੇਨ ਰੋਡ ਤੱਕ ਕੋਈ ਫਾਟਕ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ । ਮੇਨ ਰੋਡ ਤੱਕ ਕੇਵਲ ਡਗਰੂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ । ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ

ਹੈ, ਮੈਂ ਸਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ........

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ : ਜਿਹੜਾ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਕੁਐਸਚਨ ਆਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਕੁਐਸਚਨ ਪੜ੍ਹ ਲਓ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜਾ ਤੁਸੀਂ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹੋ,ਉਹ ਮੈਂਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਫੋਰ ਲੇਨ ਦਾ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਤੋਤਾ ਸਿੰਘ : ਇਹ ਫੋਰ ਲੇਨ ਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਫਾਟਕਾਂ ਨਾਲ ਕੀ ਤਾਅਲੁੱਕ ਹੈ ਜੀ ?

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਸੈਪਰੇਟ ਕੁਐਸਚਨ ਦੇ ਦੇਣਾ ਜੀ।

ਸਰਦਾਰ ਤੋਤਾ ਸਿੰਘ : ਮੈਂ ਇਸ ਫੋਰ ਲੇਨ ਸਬੰਧੀ ਵੀ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਜੀ। ਕਸਬਾ ਅਜੀਤਵਾਲ ਵਿਖੇ ਤਾਂ ਅੰਡਰ-ਬ੍ਰਿਜ ਸਤੰਬਰ ਤੱਕ ਬਣ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਉਥੇ ਬੜੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਥੇ ਸੜਕ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਉਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਸਾਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਉਣਗੇ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਕਿ ਮੋਗੇ ਤੋਂ ਤਲਵੰਡੀ ਭਾਈ ਤੱਕ ਫੋਰ ਲੇਨ ਸੜਕ ਬਣ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਹ ਹਰ ਦੋ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੇ ਕੱਟ ਲਗਾ ਰਹੇ ਹਨ ਔਰ ਦੋ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਯੂ-ਟਰਨ ਹੋਣੀ ਹੈ। ਉਥੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿੰਕ ਸੜਕਾਂ ਮੇਨ ਰੋਡ ਤੇ ਚੜਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਯੂ-ਟਰਨ ਲੈ ਕੇ ਦੋ-ਦੋ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਵਾਪਸ ਆਉਣਾ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਬੜੇ ਨਰਾਜ਼ ਹਨ ਕਿ ਫੋਰ ਲੇਨ ਸੜਕ ਕਿਉਂ ਬਣਾਉਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰਾਂ ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਚਾਰ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦਾ ਰਸਤਾ ਵਾਧੂ ਪੈ ਗਿਆ, ਦੋ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਵਾਂਗੇ ਤੇ ਦੋ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਫਿਰ ਮੁੜਾਂਗੇ। ਇਸ ਲਈ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਰਸਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਇਹ ਬ੍ਰਿਜ ਬਣਾਉਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਓਬਜੈਕਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਲੇਕਿਨ ਮੈਂ ਫੇਰ ਵੀ ਐਮ.ਐਲ.ਏ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬੈਠ ਕੇ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ: ਇਹ ਤਾਂ ਜਨਰਲ ਕੁਐਸਚਨ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ-ਜਿੱਥੇ ਪਿੰਡ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਬ੍ਰਿਜ ਬਣਾਏ ਜਾਣ।

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਸੀਂ ਸਰਵੇ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਜਿੱਥੇ-ਜਿੱਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬ੍ਰਿਜਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਉਥੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਲੇਕਿਨ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਸਾਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਓਬਜੈਕਸ਼ਨ ਲਿਖ ਕੇ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ, ਜਿਹੜਾ ਇਹ ਓਬਜੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬੈਠ ਕੇ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਕੇ, ਮਿਲ ਕੇ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਲ ਕਰਾਂਗੇ ਜੀ।

ਸਰਦਾਰ ਤੋਤਾ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਨਕਸ਼ਾ ਬਣਿਆ ਹੈ ਜੀ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿੱਥੇ ਪੁਲ ਬਣਨਾ ਹੈ।ਮੈਂ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਲਿੰਕ ਰੋਡ ਮੇਨ ਰੋਡ ਫੋਰ ਲੇਨ ਤੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਤਾਂ ਕੱਟ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿੱਥੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਤਕਰੀਬਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇ ਉਤੇ ਕੱਟ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਲੇਕਿਨ ਮੈਂ ਫਿਰ ਵੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਓਬਜੈਕਸ਼ਨ ਦਿੰਦੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਮਹਿਕਮੇ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸੱਦਦੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸੱਦ ਕੇ ਇਹ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਸੌਲਵ ਕਰਦੇ। ਲੇਕਿਨ ਜੇ ਫਿਰ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਜਾਂ ਕਮੀ-ਪੇਸ਼ੀ ਲਗਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਬੈਠ ਕੇ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬੈਠ ਕੇ ਇਸ ਦਾ ਸਲਿਊਸ਼ਨ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ : ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਸ਼੍ਰੀ ਭਾਰਤ ਭੂਸ਼ਣ ਆਸ਼ੂ ਜੀ ਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਹਨ। ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਇੰਪਾਰਟੈਂਸ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ। This is a very important question.

ਸਰਦਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਮੈਂ ਪੁੱਛ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ : ਠੀਕ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਪੁੱਛ ਲਵੋ। ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਬਹੁਤ ਇੰਪੋਰਟੈਂਟ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਲੈਣਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿਉ।

ਬੁੱਢੇ ਨਾਲੇ ਦੀ ਸਫਾਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਨ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਸਬੰਧੀ

* 760. **ਸ਼੍ਰੀ ਭਾਰਤ ਭੂਸ਼ਣ ਆਸ਼ੂ** (ਸਰਦਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ): ਕੀ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਮੰਤਰੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ-

(ੳ) ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬੁੱਢੇ ਨਾਲੇ ਦੀ ਸਫਾਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਨ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ 50 ਕਰੋੜ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵੇਂ ਰੱਖੇ ਗਏ 50 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਕੀ ਹੈ ;

(ਅ) ਬੁੱਢੇ ਨਾਲੇ ਦੀ ਸਫਾਈ ਦਾ ਕੰਮ ਕਿਹੜੀਆਂ-ਕਿਹੜੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਬੁੱਢੇ ਨਾਲੇ ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਬਾਇਓ-ਰੈਮਡੀਏਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਕੀ ਹੈ ;

(ੲ) ਬੁੱਢੇ ਨਾਲੇ ਵਿਚਲੀ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ

ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਹਨ ?

ਸ਼੍ਰੀ ਚੂਨੀ ਲਾਲ ਭਗਤ : (ੳ) ਨਗਰ ਨਿਗਮ,ਲੁਧਿਆਣਾ ਨੂੰ ਬੁੱਢੇ ਨਾਲੇ ਦੀ ਸਫਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 50,00 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕੋਈ ਗਰਾਂਟ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ । ਪੰਜਾਬ ਵਾਟਰ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੀਵਰੇਜ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਏ.ਸੀ.ਏ. ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ 50.00 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਵਿੱਚੋਂ ਮਾਛੀਵਾੜਾ ਵਿਖੇ ਸੀਵਰ ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਐਸ.ਟੀ.ਪੀ. ਲਗਾਉਣ ਲਈ 19.76 ਕਰੋੜ ਦੇ ਰੁਪਏ ਫੰਡਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣੇ ਸਨ, ਉਹ ਫੰਡਜ਼ ਅਜੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਹਨ ।

ਅ) ਨਗਰ ਨਿਗਮ,ਲੁਧਿਆਣਾ ਵੱਲੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਬਰਸਾਤਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੀ ਹਦੂਦ ਅੰਦਰ ਪੈਂਦੇ ਬੁੱਢੇ ਨਾਲੇ ਦੀ ਸਫਾਈ ਡਰੇਗਲਾਈਨ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਡਰੇਨੇਜ ਵਿਭਾਗ ਪਾਸੋਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਸਾਲ 2013-14 ਵਿੱਚ ਬੁੱਢੇ ਨਾਲੇ ਦੀ ਸਫਾਈ ਵਾਸਤੇ 53.11 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਤਖਮੀਨਾ ਡਰੇਨੇਜ ਵਿਭਾਗ ਪਾਸੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਛੇਤੀ ਹੀ ਇਸ ਕੰਮ ਵਾਸਤੇ ਡਰੇਨੇਜ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਫੰਡਜ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ । ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਰੋਕਥਾਮ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੁੱਢੇ ਨਾਲੇ ਦੀ ਸਫਾਈ ਬਾਇਓ-ਰੈਮੇਡੀਏਸ਼ਨ ਤਕਨੀਕ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ । ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਇਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਧੀਨ 5 ਗਰੀਨ ਬਰਿਜ ਬੁੱਢੇ ਨਾਲੇ ਉਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ 600 ਐਮ.ਐਲ.ਡੀ. ਸੀਵੇਜ ਦਾ ਗੰਦਾ ਪਾਣੀ 15.28 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਸਾਫ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ । ਜਿਸ ਦਾ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕ ਸਰਿਸ਼ਟੀ ਈਕੋ ਰੀਸਰਚ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ,ਪੂਨੇ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕੰਮ ਮੈਸ: ਗਰੀਨ ਇੰਨਫਰਾਸਟਰਕਚਰ, ਪੂਨੇ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਖਰਚਾ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਧੀਨ 30 ਮੀਟਰ ਮੈਟਲ ਸਕਰੀਨ ਪਿੰਡ ਜੈਨਪੁਰ ਨੇੜੇ ਹੰਬੜਾਂ ਰੋਡ ਬੁੱਢੇ ਨਾਲੇ ਉਤੇ ਤਿਆਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਗਰੀਨ ਬਰਿੱਜ ਫਰਮ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤਿਆਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਬਾਕੀ ਦੇ ਚਾਰ ਨੰਬਰ ਗਰੀਨ ਬਰਿੱਜ ਲਾਗੂ ਕਰਤਾ ਫਰਮ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਰੋਕਥਾਮ ਬੋਰਡ ਰਾਹੀਂ ਅਦਾਇਗੀ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ।

(ੲ) ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਰੋਕਥਾਮ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੁੱਢੇ ਨਾਲੇ ਦੀ ਸਫਾਈ 15.28 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਬਾਇਓ-ਰੈਮੇਡੀਏਸ਼ਨ ਤਕਨੀਕ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ।

ਸਰਦਾਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਪੂਰਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਆਇਆ..........

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ : ਚਲੋ ਠੀਕ ਹੈ ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ, ਸਰਦਾਰ ਚਤਿੰਨ ਸਿੰਘ ਸਮਾਓ ਜੀ ।

ਨਿਸ਼ਾਨ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 658

(ਸਬੰਧਿਤ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।)

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ : ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕਰਨ ਕੌਰ ਬਰਾੜ ਜੀ ਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਐਬਸੈਂਟ ਹਨ । ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਮਿੱਤਲ ਸਾਹਿਬ ਤੁਸੀਂ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿਉ ।

ਹਲਕਾ ਮੁਕਤਸਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਜਗਤਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਵਿੱਚ ਹੈਪੇਟਾਈਟਸ-ਸੀ ਨੂੰ ਫੈਲਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ।

***712 ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕਰਨ ਕੌਰ ਬਰਾੜ :** ਕੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਕੀ ਮੁਕਤਸਰ ਹਲਕੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਜਗਤਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਵਿੱਚ ਹੈਪੇਟਾਈਟਸ-ਸੀ ਨੂੰ ਫੈਲਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ?

ਸ਼੍ਰੀ ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਮਿੱਤਲ : ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜੀ, ਉਪਰੋਕਤ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਲੱਗ 'ੳ' ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ । 2012 ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਜਗਤਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਵਿੱਚ ਸਪੈਸ਼ਲ ਮੈਡੀਕਲ ਚੈਕ ਅੱਪ ਕੈਂਪ ਲਗਾਏ ਗਏ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ 27 ਵਸਨੀਕਾਂ ਦੇ ਪਾਜੀਟਿਵ ਕੇਸ ਅਤੇ 8 ਸਕੂਲੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੈਪੇਟਾਈਟਸ-ਸੀ ਦੇ ਪਾਜੀਟਿਵ ਕੇਸ ਪਾਏ ਗਏ । ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੈਪੇਟਾਈਟਸ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਸਰਜਨਾਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤਾਂ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਗੈਰ-ਪੰਜੀਕਰਣ ਵਾਲੇ ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਜੋ ਕਿ ਇਕੋ ਹੀ ਸਰਿੰਜ ਵਾਰ -ਵਾਰ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਟੀਕੇ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਭਾਗੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਆਰੰਭੀ ਜਾਵੇ । ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਹੈਪੇਟਾਈਟਸ-ਸੀ ਦਾ ਟੈਸਟ ਕੀਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਖੂਨ ਨਾ ਚੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਵੇ ।

ਅਨੁਲੱਗ - 'ੳ'

ਹੈਪੇਟਾਈਟਸ-ਸੀ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਲਈ ਕਦਮ

ਹੈਪੇਟਾਈਟਸ-ਸੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਸਬੰਧੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਅਤੇ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਦਮਾਂ ਬਾਰੇ -

1. ਜਦੋਂ ਵੀ ਟੀਕਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਨਵੀਂ ਸਰਿੰਜ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਕੋ ਸੂਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਟੀਕਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਨਾ ਵਰਤੋ।

2. ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਖੂਨ ਚੜ੍ਹਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖੂਨ ਵਿੱਚ ਹੈਪੇਟਾਈਟਸ-ਸੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਵਾਉ।

3. ਗੈਰ-ਪੰਜੀਕਰਣ ਵਾਲੇ ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਇਕੋ ਹੀ ਸਰਿੰਜ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਟੀਕੇ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਜ ਨਾ ਕਰਵਾਉ।

4. ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਨਾਲ ਹੀ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਕ ਯੋਨ ਸਬੰਧ ਬਣਾਉ।

5. ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਮ ਨਿੱਜੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਬੰਧੀ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ ਰੱਖਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

6. ਸਰਿੰਜਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਤੇਜਧਾਰ ਵਾਲੇ ਔਜਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਵਰਤੋ।

7. ਦਾੜ੍ਹੀ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਉਸਤਰੇ, ਦੰਦ ਸਾਫ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੁਰਸ਼ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਮੈਡੀਕਲ ਉਪਕਰਣਾਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦ।

ਮੰਤਰੀ : ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਸਰ, ਸਰਿੰਜ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਯੂਜ਼ ਕਰਨ ਨਾਲ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਟੁੱਥ ਬਰੱਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਰੱਖਣਾ ਵੀ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਹੈਲਥ ਵਰਕਰ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਰਿੰਜਾਂ ਹਨ, ਉਹ ਕਿਤੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਕੋਈ ਪਰਿੱਕ ਕਰ ਗਈ ਤਾਂ ਇਹ ਬਿਮਾਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਰਿੰਜਾਂ ਦਾ ਪਰਿੱਕ ਕਰ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਟੈਟੂ ਬਣਵਾਉਣਾ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ to enjoy with more partners that also causes these problems. ਸੋ, ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਵੀ we try to keep awareness among the people ਤਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ। ਅਸੀਂ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਵੀ ਹਦਾਇਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਵੇਅਰ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ unqualified doctors ਕੋਲ ਨਾ ਜਾਣ। ਇਹ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰਾਂ ਦੇ ਕਾਰਣ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ awareness ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।

Mr. Speaker : Thank you.

ਨਿਸ਼ਾਨ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 790
(ਸਬੰਧਿਤ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।)

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ : ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਕੇਸ਼ ਪਾਂਡੇ ਤੇ ਸਰਦਾਰ ਅਜੀਤ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੋਫਰ ਹੁਰਾਂ ਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਐਬਸੈਂਟ ਹਨ। ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦੇਣ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਇੰਪਾਰਟੈਂਟ ਹੈ । ਸਰਦਾਰ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਪੁੱਛ ਲਵੋ।

ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੇ ਫਲੈਟਾਂ ਅਤੇ ਹੋਸਟਲ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ

*778. 1. **ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਕੇਸ਼ ਪਾਂਡੇ**

2. **ਸਰਦਾਰ ਅਜੀਤ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੋਫਰ (ਸਰਦਾਰ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ) :** ਕੀ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ (ਭ ਤੇ ਮ) ਮੰਤਰੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਸਾਲ 2010-11, 2011-12 ਅਤੇ 2012-13 ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੇ ਫਲੈਟਾਂ ਅਤੇ ਹੋਸਟਲ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੁੱਲ ਕਿੰਨੇ ਫੰਡ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਫਲੈਟ ਮੁਰੰਮਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ?

ਸਰਦਾਰ ਸ਼ਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ : ਸ਼੍ਰੀ ਮਾਨ ਜੀ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੇ ਫਲੈਟਾਂ ਅਤੇ ਹੋਸਟਲ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਉਤੇ ਸਾਲ 2010-11, 2011-12 ਅਤੇ 2012-13 ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਕੁੱਲ ਖਰਚਾ 24.75 ਲੱਖ,32.20 ਲੱਖ ਅਤੇ 23.34 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ : ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਤਾਂ ਕੁਐਸਚਨ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਫਲੈਟਾਂ ਦੀ ਮੁਰਮੰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਫਲੈਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਹੀਂ ਆਈ ਹੈ। ਇੱਕ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਜੋ ਰਿਪੋਰਟ ਆਈ ਹੈ ਉਸ ਮੁਤਾਬਿਕ ਦੂਜੇ ਸਾਲ ਤਾਂ 32 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਮੁਰੰਮਤ ਤੇ ਖਰਚਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਘੱਟ ਕੇ 23 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਉਤੇ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਫਲੈਟਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਕਾਫੀ ਤਰਸਯੋਗ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹੇ ਹੋ । ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਇੱਕ ਨੰਬਰ ਫਲੈਟ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹਾਂ । ਮੈਂ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਉਸ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਸੱਤ-ਅੱਠ ਫਲੈਟ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਬਾਰਸ਼ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜਿੰਨਾ ਪਾਣੀ ਬਾਹਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ,

ਉਨਾ ਹੀ ਪਾਣੀ ਸਾਡੇ ਫਲੈਟ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਫਲੈਟਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਕਈ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ । ਉਥੇ ਫਰਨਿਸ਼ਿੰਗ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਬਲਮਜ਼ ਅੱਡ ਹਨ । ਜੇ ਕੋਈ ਆਪਾਂ ਰਿਪੇਅਰ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਮਹਿਕਮਾ ਪੀ. ਡਬਲਿਊ.ਡੀ ਕੋਲ ਹੈ, ਕੋਈ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਾਲਿਆਂ ਕੋਲ ਹੈ । ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੋਲ ਹੈ । ਸੋ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ । ਜੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦਾ ਕਰਵਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਯੂ.ਟੀ. ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਡੀਲ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ । ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਫਲੈਟ ਸੀ,ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਯੂ.ਟੀ. ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ । ਕੀ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਕੋਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਕਿ ਫਲੈਟਾਂ ਦੀ ਰਿਪੇਅਰ, ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਲਵੇਗੀ ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ : ਹਾਂ ਜੀ, ਢਿੱਲੋਂ ਸਾਹਿਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਕਈ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟਸ ਕੋਲ ਹੈ। ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਯੂ.ਟੀ. ਕੋਲ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜੇ ਹੋਰ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪੀ.ਡਬਲਿਯੂ.ਡੀ. ਕੋਲ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਮਹਿਕਮੇ ਇਨਵਾਲਵਡ ਹਨ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਇੱਕ ਮਹਿਕਮੇ ਕੋਲ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਪੰਜਾਬ ਗੋਰਮਿੰਟ ਹੀ ਲੈ ਲਵੇ ।

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਸਾਰੀਆ ਗੱਲਾਂ ਸਾਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇ ਦੇਣ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕੰਪਲੇਂਟ ਹੈ ਅਸੀਂ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੱਲ ਕਰਵਾਵਾਂਗੇ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ : ਉਹ ਤਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਹੀ ਹੈ।

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸੈਕਟਰ 3 ਅਤੇ 4, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ 36 ਫਲੈਟ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਹਨ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਲੈਟਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਦਾ ਕੰਮ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਰਨੀਚਰ ਅਤੇ ਫਰਨੀਸ਼ਿੰਗ ਸਬੰਧੀ ਖਰਚਾ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਮਾਨਯੋਗ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਲਈ ਸੈਕਟਰ 39 ਵਿੱਚ ਬਣੇ ਫਲੈਟਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ,ਫਰਨੀਚਰ, ਫਰਨੀਸ਼ਿੰਗ ਸਬੰਧੀ ਆਈਟਮਾਂ ਤੇ ਖਰਚਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੈਕਟਰ 4 ਵਿੱਚ ਬਣੇ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਹੋਸਟਲ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ

(ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਮੰਤਰੀ)

36 ਕਮਰੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੈਕਟਰ 3 ਵਿੱਚ ਬਣੇ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਹੋਸਟਲ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 16 ਕਮਰੇ ਹਨ, ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਅਤੇ ਫਰਨੀਸ਼ਿੰਗ ਆਈਟਮਾਂ ਸਬੰਧੀ ਖਰਚਾ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੇ ਹੋਸਟਲ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਉਤੇ 2010-11 ਵਿੱਚ 5.62 ਲੱਖ ਰੁਪਏ, ਸਾਲ 2011-12 ਵਿੱਚ 12.16 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਅਤੇ 2012-13 ਵਿੱਚ 7.37 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਖਰਚਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਪੈਸਾ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਇਹ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਇੱਕ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਕੋਲ ਹੋਣ ਬਜਾਏ ਕਿ ਹਰੇਕ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰਨ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਇੱਕ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ,ਪੀ.ਡਬਲਿਯੂ.ਡੀ. ਹੀ ਲੈ ਲਵੇ।

ਮੰਤਰੀ : ਅਸੀਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਬੈਠ ਕੇ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਜੀ। ਜਿਹੜਾ ਇਸ ਦਾ ਸਲਿਊਸ਼ਨ ਨਿਕਲੇਗਾ ਉਹ ਦੇਖ ਲਵਾਂਗੇ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ : ਇੱਕ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਹੀ ਭਾਵ,ਪੀ.ਡਬਲਿਯੂ.ਡੀ. ਹੀ ਲੈ ਲਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਮੰਤਰੀ : ਠੀਕ ਹੈ ਜੀ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ : ਹਾਂ ਜੀ। ਕਾਲੀਆ ਸਾਹਿਬ।

ਸ਼੍ਰੀ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਾਲੀਆ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜਾ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਹੋਸਟਲ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਫਲੈਟਸ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਹੁਤ ਤਰਸਯੋਗ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਗੁਜਾਰਿਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਜ਼ਿਟ ਕਰੇ ਅਤੇ ਦੇਖੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀ ਕੁਝ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। 5-5 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਸਾਰਾ ਰਿਪੇਅਰ ਤੇ ਸਾਲ ਦਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਤਾਂ ਕੁਝ ਬਣਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੱਲ ਫਾਇਨਾਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਦਰਖਾਸਤ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਰਾਪਰ ਫੰਡਜ਼ ਅਰੇਂਜ ਹੋਣਗੇ ?

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ : ਵੈਸੇ, ਆਪਣੀ ਹਾਊਸ ਕਮੇਟੀ ਬਣੀ ਹੈ , ਉਹ ਰਿਕੁਮੈਂਡ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਸੁਜੈਸ਼ਨ ਹੈ ਜੀ। ਕਮੇਟੀ ਪਹਿਲਾਂ ਬਣੀ ਵੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਗਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕਮੀ ਪੇਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ,ਉਹ ਅਸੀਂ ਦੂਰ ਕਰਾਂਗੇ।

ਸ਼੍ਰੀ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਾਲੀਆ: ਵਿਜ਼ਿਟ ਕਰਵਾ ਕੇ, ਜੋ ਵੀ ਉਥੇ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਹੈ ਉਹ ਸਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ : ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜੇ ਇਸ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਵਿਜ਼ਿਟ ਕਰੇ ਅਤੇ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਅਤੇ ਕੀ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ

ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ? ਕੱਲ੍ਹ ਜੋ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਮੈਂ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਈ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨ ਕਰ ਲੈਣਗੇ?

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ : ਚਲੋ, ਕਰ ਲੈਣਗੇ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਹੋਈ ਹੈ । ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕਰਨ ਕੌਰ ਬਰਾੜ ਜੀ । ਉਹ ਐਬਸੈਂਟ ਹਨ ।

ਨਿਸ਼ਾਨ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 708

(ਸਬੰਧਿਤ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।)

ਸਰਦਾਰ ਤੋਤਾ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਉਹ ਐਬਸੈਂਟ ਤਾਂ ਹੈ ਨਹੀਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ । ਤੁਸੀਂ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹੋ ਕਿ ਐਬਸੈਂਟ ਹੈ , ਪਰ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ । (ਸ਼ੋਰ)(ਵਿਘਨ) ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਬਸੈਂਟ ਕਿਵੇਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ?

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ : ਮੈਂ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕਰਨ ਕੌਰ ਬਰਾੜ ਜੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ।

ਸਰਦਾਰ ਤੋਤਾ ਸਿੰਘ : ਹਾਂ ਜੀ, ਰਜਿਸਟਰ ਮੰਗਵਾ ਲਉ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰੀ ਹੈ । ਐਬਸੈਂਟ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ, ਕੋਈ ਹੋਰ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤ ਲਉ ਜੀ । (ਵਿਘਨ)

ਉਦਯੋਗ ਤੇ ਵਣਜ,ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਸਿਖਲਾਈ ਮੰਤਰੀ(ਸ਼੍ਰੀ ਅਨਿਲ ਜੋਸ਼ੀ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹਾਜ਼ਰੀਆਂ ਕੈਂਸਲ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਤਾਂ ਪੈਸੇ ਲਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਬੈਠੇ ਹਨ । ਦਿਹਾੜੀ ਕੋਈ ਲਾਵੇ ਨਾ ਅਤੇ ਮੰਗੀ ਜਾਵੇ, ਇਹ ਤਾਂ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ ।(ਹਾਸਾ)

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ : ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਜੋ ਕੁਐਸਚਨ ਇੰਪਾਰਟੈਂਟ ਹਨ ਉਹ ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਅਲਾਉ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ।

ਉਦਯੋਗ ਤੇ ਵਣਜ,ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਸਿਖਲਾਈ ਮੰਤਰੀ : ਤੁਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਿਹਾਜ ਬਹੁਤ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਪੈਸੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਈ ਜਾਂਦੇ ਹੋ, ਉਹ ਬਾਹਰ ਬੈਠੇ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਵੀ ਕੱਢੀ ਜਾਦੇ ਹਨ, ਖੰਭਿਆਂ ਤੇ ਵੀ ਚੜ੍ਹੇ ਹਨ । ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਰੰਟ ਲੱਗ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਤੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੇਣੇ ਪੈਣੇ ਹਨ । (ਹਾਸਾ)

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ : ਮੈਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚੋਂ ਐਬਸੈਂਟ ਲਾਇਆ ਹੈ ਬਾਹਰ ਤੋਂ ਨਹੀਂ । ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ।

ਨਿਸ਼ਾਨ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 721*

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ : ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਮੰਗੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਮੈਂ ਅਲਾਉ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ।

ਨਿਸ਼ਾਨ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 773 ਅਤੇ 774

(ਸਬੰਧਿਤ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਏ।)

ਰੋਪੜ ਵਿਖੇ ਟੂਰਿਸਟ ਸਪਾਟ ਦੀ ਉਸਾਰੀ

***618. ਡਾਕਟਰ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ :** ਕੀ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਮੰਤਰੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਰੋਪੜ ਵਿਖੇ ਦਰਿਆ ਸਤਲੁਜ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਬੋਗਨ ਵਿਲਿਆ ਹੋਟਲ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਉਸਾਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਟੂਰਿਸਟ ਸਪਾਟ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ?

ਸਰਦਾਰ ਸਰਵਨ ਸਿੰਘ ਫਿਲੌਰ: ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂ ਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਤਲੁਜ ਦਰਿਆ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਬੋਗਨ ਵਿਲਿਆ ਨਾਮ ਦਾ ਕੋਈ ਟੂਰਿਸਟ ਹੋਟਲ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਬੋਗਨ ਵਿਲੀਆ ਨੀਮ ਹੋਟਲ ਫਲੋਟਿੰਗ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ, ਜੀ.ਟੀ.ਰੋਡ,ਸਰਹਿੰਦ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਹੈਰੀਟੇਜ ਅਤੇ ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਲੀ-ਲਾਹੌਰ ਬੱਸ ਸਰਵਿਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਯਾਤਰੂਆਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ।

ਇੱਥੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਰਿਆ ਸਤਲੁਜ ਦੇ ਕੰਢੇ ਤੇ ਰੋਪੜ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਵਿਕਾਸ ਨਿਗਮ (ਪੀ.ਟੀ.ਡੀ.ਸੀ.) ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਟਲ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂ ਪਿੰਕਾਸਿਆ ਹੋਟਲ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ।

ਸਾਲ 2009-2010 ਵਿੱਚੋਂ ਟੈਂਡਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਯਾਤਰਾ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਵਿਕਾਸ ਨਿਗਮ (ਪੀ.ਟੀ.ਡੀ.ਸੀ.) ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮਿਤੀ 9-9-2010 ਨੂੰ ਕੰਨਸੈਸ਼ਨ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ । ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਦਸਤਖਤ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਪਿੰਕਾਸੀਆ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪੀ.ਪੀ.ਪੀ. ਮੋਡ ਤਹਿਤ ਕੰਨਸੈਸ਼ਨੇਅਰ (Concession-aire) ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ । ਕੰਨਸੈਸ਼ਨ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਮੁਤਾਬਿਕ ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰ ਲਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਪਾਲਣਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਮੈਸਰਜ਼ ਪਿੰਕਾਸੀਆ ਹੋਟਲ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਡ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ । ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਕੰਨਸੈਸ਼ਨੇਅਰ (Concessionaire) ਤੋਂ ਪਾਲਣਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ (Compliance Certificate) ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਦੋ

---

* Reply to this Starred Questiosn No. 721 has not been received till 18-11-2014 i.e the date on which this Debate was sent to the Press for final printing.

ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਸਾਰੀ ਸਮਾਂ (Construction Period) ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਵੇਗਾ।

ਡਾਕਟਰ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ : ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜਾ ਪਿੰਕਾਸੀਆ ਹੋਟਲ ਹੈ, ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਾਈਟ ਹੈ। ਇਹ ਸਤਲੁਜ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨੇੜੇ ਹੈ। ਮਾਨਯੋਗ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 2009-10 ਨੂੰ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਹੋਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਅੱਜ ਢਾਈ ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਦੋ ਸਾਲ ਦੇ ਵਿੱਚ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਕੰਪਲਾਇੰਸ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਵੀ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਣੀ ਸੀ ਲੇਕਿਨ ਅੱਜ ਢਾਈ ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੰਪਲਾਇੰਸ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਕੀ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਕੰਪਲਾਇੰਸ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਦੇ ਵਿੱਚ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀ ?

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ : ਢਾਈ ਸਾਲ ਤਾਂ ਅੱਗੇ ਹੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਕੀ ਹੁਣ ਹੋਰ ਸਮਾਂ ਦੇਣਾ ਹੈ?

ਮੰਤਰੀ : ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸਵਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਚਿੰਤੁਤ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਵੀ ਚਿੰਤੁਤ ਹਾਂ ਕਿ ਢਾਈ ਸਾਲ ਬੀਤ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਜੋ ਪਾਰਟੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕੰਮ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਕੀਤਾ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰੁਝਾਨ ਦਿਖਾਇਆ ਸੀ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਢੁੱਕਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਉਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਸਰਵ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਕੰਮ ਵਾਸਤੇ ਵਕੀਲ ਵੀ ਐਂਗੇਜ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਛੇਤੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

ਡਾਕਟਰ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ : ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਿਹੜਾ ਸ਼ੁਰੂ-ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹ ਹੋਟਲ ਢਾਹੁੰਣ ਅਤੇ ਮਲਬਾ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਹੋਟਲ ਦੇ ਨਾਂ ਦਾ ਭੁਲੇਖਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਏਸੇ ਕਰਕੇ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਥੇ ਢਾਈ ਸਾਲ ਤੋਂ ਤਾਂ ਹੋਟਲ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਹੋਟਲ ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਭੁੱਲ ਗਿਆ। ਮੇਰੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਟਰਮਜ਼ ਉਸ ਨੇ ਵਾਇਓਲੇਟ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਦੋ ਢਾਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਰੇਟ ਦੇ ਉਤੇ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਢਾਈ ਸਾਲ ਦਾ ਸਮਾਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲੈ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਉਸ ਤੇ ਪੈਨੇਲਿਟੀ ਵਗੈਰਾ ਜਿਹੜੀ ਵੀ ਉਸ ਤੇ ਲਾਉਣੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਉਹ ਪਾ ਕੇ ਜੇਕਰ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਸ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬੈਸਟ ਸਾਈਟ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੰਪਨੀ ਕੋਲੋਂ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਇਸ ਤੇ

(ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਮੰਤਰੀ)
ਜਿਹੜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਬਣਦੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਉਹ ਢੁਕਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਾਂਗੇ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ : ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਖਤਮ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਹੁਣ ਏਜੰਡੇ ਦੀ ਅਗਲੀ ਆਈਟਮ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ।

PRESENTATION OF THE SECOND REPORT OF THE BUSINESS ADVISORY COMMITTEE

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ : ਹਾਂ ਜੀ, ਹੁਣ ਕਾਰਜ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਦੂਜੀ ਰਿਪੋਰਟ।

ਮੈਂ ਕਾਰਜ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਦੂਜੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ :-

ਆਰਜ਼ੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮਿਤੀ 21.03.13 ਤੋਂ 25.03.13 ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਬੈਠਕਾਂ ਦੌਰਾਨ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਕੰਮ-ਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ :-

ਵੀਰਵਾਰ, 21 ਮਾਰਚ, 2013 (10.00 ਵਜੇ ਸਵੇਰੇ)		ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮ-ਕਾਰ
ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ, 22 ਮਾਰਚ, 2013 (10.00 ਵਜੇ ਸਵੇਰੇ)		ਸਾਲ 2013-14 ਲਈ ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਤੇ ਆਮ ਬਹਿਸ
ਸ਼ਨਿੱਚਰਵਾਰ, 23 ਮਾਰਚ, 2013 ਐਤਵਾਰ, 24 ਮਾਰਚ, 2013		ਛੁੱਟੀਆਂ
ਸੋਮਵਾਰ, 25 ਮਾਰਚ, 2013 (2.00 ਵਜੇ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ)	i)	ਸਾਲ 2013-14 ਲਈ ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਤੇ ਆਮ ਬਹਿਸ ਮੁੜ ਅਰੰਭ ਕਰਨਾ
	ii)	ਸਾਲ 2013-14 ਲਈ ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਲਈ ਮੰਗਾਂ ਤੇ ਬਹਿਸ ਅਤੇ ਵੋਟਿੰਗ, (ਸਮਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ)
	iii)	ਸਾਲ 2013-14 ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਮਿੱਤਣ ਬਿਲ;
	iv)	ਸਾਲ 2013-14 ਲਈ ਪੰਜਾਬ

ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੁਣੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵ;

v) ਵਿਧਾਨਕ ਕੰਮਕਾਰ; ਅਤੇ

ii) ਸਦਨ ਨੂੰ ਅਣਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸਥਗਿਤ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਨਿਯਮ 16 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਸਤਾਵ।

ਜੇਕਰ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਕਾਰਜ ਵਿਧੀ ਅਤੇ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਸੰਚਾਲਣ ਨਿਯਮਾਂਵਲੀ ਦਾ/ਦੇ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਉਕਤ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੋਵੇ/ਹੋਣ, ਤਾਂ ਉਹ/ਨਿਯਮ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮੁਅੱਤਲ ਰਹੇਗਾ/ ਰਹਿਣਗੇ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ : ਹੁਣ ਸੰਸਦੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ।

ਸੰਸਦੀ ਮਾਮਲੇ ਮੰਤਰੀ (ਸ਼੍ਰੀ ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਮਿੱਤਲ): ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜੀ, ਮੈਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਦਾ ਹਾਂ-

ਕਿ ਇਹ ਸਦਨ ਕਾਰਜ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਦੂਜੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੈ ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ : ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕੀਤਾ-

ਕਿ ਇਹ ਸਦਨ ਕਾਰਜ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਦੂਜੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੈ ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ : ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੈ-

ਕਿ ਇਹ ਸਦਨ ਕਾਰਜ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਦੂਜੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੈ ।

ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੋਇਆ ।

PAPERS TO BE RE-LAID /LAID ON THE TABLE

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ : ਹਾਂ ਜੀ ,ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਪੇਪਰ ਲੇਅ ਕਰਨਗੇ ।

ਸੰਸਦੀ ਮਾਮਲੇ ਮੰਤਰੀ (ਸ਼੍ਰੀ ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਮਿੱਤਲ) : ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜੀ, ਮੈਂ ਅੱਜ ਦੀ ਕਾਰਜ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਮੱਦ ਨੰ: ਤਿੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਕ ਤੇ ਦੋ ਤੇ ਦਰਜ ਕਾਗਜ਼ ਪੱਤਰ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ ।

[ਸੰਸਦੀ ਮਾਮਲੇ ਮੰਤਰੀ]

1. (i) ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਕੋਆਪ੍ਰੇਟਿਵ ਗਰੁੱਪ ਹਾਊਸਿੰਗ ਸੁਸਾਇਟੀਜ਼/ਇੰਪਲਾਇਜ਼ ਨੂੰ ਸਿੰਗਲ ਪੁਆਇੰਟ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨਾ) (ਪਹਿਲੀ ਸੋਧਨਾ) ਵਿਨਿਯਮਨ, 2010;

(ii) ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਕੋਡ ਅਤੇ ਸਬੰਧਿਤ ਮਾਮਲੇ) (ਪਹਿਲੀ ਸੋਧਨਾ) ਵਿਨਿਯਮਨ, 2010;

(iii) ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਗ੍ਰਿਡ ਕੋਡ (ਪਹਿਲੀ ਸੋਧਨਾ) 2010;

(iv) ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਆਮ ਪਹੁੰਚ) (ਤੀਜੀ ਸੋਧਨਾ) ਵਿਨਿਯਮਨ, 2010;

(v) ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਨਵਿਆਉਣ ਯੋਗ ਖਰੀਦ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ) ਵਿਨਿਯਮਨ, 2011; ਅਤੇ

(vi) ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਆਮ ਪਹੁੰਚ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ) ਵਿਨਿਯਮਨ, 2011

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਐਕਟ, 2003 ਦੀ ਧਾਰਾ 182 ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ।

2. (i) ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਫੀਸ) (ਦੂਜੀ ਸੋਧਨਾ) ਵਿਨਿਯਮਨ, 2011;

(ii) ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਕੋਡ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ) ਵਿਨਿਯਮਨ, 2007 ਦੇ ਵਿਨਿਯਮਨ 26 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਵਿਧੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ;

(ii) ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਲੋਕਪਾਲ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ) (ਤੀਜੀ ਸੋਧਨਾ) ਵਿਨਿਯਮਨ, 2011;

(iii) ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਕੋਡ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ) (ਦੂਜੀ ਸੋਧਨਾ) ਵਿਨਿਯਮਨ, 2011;

(iv) ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਡਿਮਾਂਡ ਸਾਇਡ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ) ਵਿਨਿਯਮਨ, 2012;

(v) ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਕੋਡ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ) ਵਿਨਿਯਮਨ, 2007 ਦੇ ਵਿਨਿਯਮਨ 26

ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਇਸੈਂਸੀ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਵਿਧੀ ਵਿੱਚ ਸੋਧਨਾ ਸਬੰਧੀ;

(vi) ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਅੰਤਰ-ਰਾਜੀ ਆਮ ਪਹੁੰਚ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ)(ਪਹਿਲੀ ਸੋਧਨਾ) ਵਿਨਿਯਮਨ, 2012;

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਐਕਟ, 2003 ਦੀ ਧਾਰਾ 182 ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ।

PRESENTATION OF THE REPORTS OF THE COMMITTEES

1) **ਮੈਂਬਰ, ਲੋਕ ਲੇਖਾ ਕਮੇਟੀ (ਸਰਦਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸ਼ਿਵਾਲਿਕ)** : ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਜੀ , ਮੈਂ

(ੳ) ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ (ਸਕੂਲਾਂ) ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਲ 2009-10 ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਮਿੱਤਣ ਲੇਖਿਆਂ ਅਤੇ ਸਾਲ 2009-10 ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੰਪਟ੍ਰੋਲਰ ਅਤੇ ਆਡੀਟਰ ਜਨਰਲ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ (ਸਿਵਲ) ਤੇ ਲੋਕ ਲੇਖਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ 183ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ; ਅਤੇ

(ਅ) ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਲ 2008-09 ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਮਿੱਤਣ ਲੇਖਿਆਂ ਅਤੇ ਸਾਲ 2008-09 ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੰਪਟ੍ਰੋਲਰ ਅਤੇ ਆਡੀਟਰ ਜਨਰਲ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ (ਸਿਵਲ) ਤੇ ਲੋਕ ਲੇਖਾ ਕਮੇਟੀ ਦੀ 184ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ।

2) **ਸਭਾਪਤੀ, ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਮੇਟੀ (ਸਰਦਾਰ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਝੂੰਦਾਂ)** : ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਜੀ , ਮੈਂ

(ੳ) ਪੰਜਾਬ ਜਲ ਸਰੋਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸਾਲ 2009-10 ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੰਪਟ੍ਰੋਲਰ ਅਤੇ ਆਡੀਟਰ ਜਨਰਲ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ (ਵਪਾਰਕ) ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਪੈਰ੍ਹਿਆਂ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ 99ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ;

(ਅ) ਪੈਪਸੂ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਾਲ 2012-13 ਲਈ ਆਮ ਕੰਮਕਾਰ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ 100ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ; ਅਤੇ

(ੲ) ਪੰਜਾਬ ਅਨਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਭੌਂ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਾਲ 2012-13 ਲਈ ਆਮ ਕੰਮਕਾਰ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ 101ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ।

3) **ਸਭਾਪਤੀ, ਅਧੀਨ ਵਿਧਾਨ ਕਮੇਟੀ (ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਤੇਜ ਸਿੰਘ ਘੁੜਿਆਣਾ) :** ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜੀ, ਮੈਂ ਸਾਲ 2012-13 ਲਈ ਅਧੀਨ ਵਿਧਾਨ ਕਮੇਟੀ ਦੀ 38ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ; ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ।

RESOLUTION REG. RECOMMENDATION TO THE STATE GOVERNMENT TO IMMEDIATELY AMEND THE CONCERNED LAW TO GRANT LEGAL RIGHTS TO THE PEOPLE FOR THEIR HOUSES/DWELLING UNITS OR FOR SOME OTHER TYPE OF PROPERTIES WITHIN THE 'LAL DORA' IN THE VILLAGES

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ : ਅਗਲੀ ਆਈਟਮ ਮਤੇ । ਹੁਣ ਸਰਦਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕੋਟਫੱਤਾ ਜੀ ਮਤਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ ।

ਸਰਦਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕੋਟਫੱਤਾ : ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜੀ, ਮੈਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਦਾ ਹਾਂ –

"ਕਿ ਇਹ ਸਦਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਹਿੰਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਕਾਨਾਂ/ਘਰਾਂ ਜਾ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੱਕ ਦੇਣ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਤੁਰੰਤ ਤਰਮੀਮ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।"

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ : ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕੀਤਾ –

"ਕਿ ਇਹ ਸਦਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਹਿੰਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਕਾਨਾਂ/ਘਰਾਂ ਜਾ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੱਕ ਦੇਣ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਤੁਰੰਤ ਤਰਮੀਮ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ।"

ਹਾਂ ਜੀ, ਕੋਟਫੱਤਾ ਜੀ ।

ਸਰਦਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕੋਟਫੱਤਾ (ਬਠਿੰਡਾ ਦਿਹਾਤੀ, ਐਸ.ਸੀ.): ਧੰਨਵਾਦ ਸਰ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਰ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਚੜ੍ਹਦੀਕਲਾ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸੂਬਾ 13000 ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਰੂਰਲ ਏਰੀਏ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਤੇਹੱਤਰ ਲੱਖ ਸਤਾਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਅੱਠ ਸੌ ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਇੱਥੇ ਰੂਰਲ ਏਰੀਏ ਨੂੰ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਨਾਲ ਬਕਾਇਦਾ ਤੌਰ ਤੇ ਡੀਮਾਰਕੇਟ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਕਰੀਬਨ 38% ਤੋਂ 40% ਐਸ.ਸੀ. ਲੋਕ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਤਰਕੀਬਨ 10% ਤੋਂ 12% ਬੀ.ਸੀ. ਤੇ ਬਾਕੀ

ਜਨਰਲ ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜੇ ਜਨਰਲ ਲੋਕ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਸਾਧਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਐਸ.ਸੀ. ਤੇ ਬੀ.ਸੀ. ਲੋਕ 50% ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਜੱਦੀ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਸਰਕਾਰ, ਬੈਂਕਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਰੇ ਨਾਲ ਲੈਣ ਦੇਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਵਿਚਾਰੇ ਕਮਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਰੇਤੇ ਦੀ ਮੁੱਠੀ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਕਿ ਇਸ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਲਗਾ ਕੇ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਮੇਰਾ ਇੱਕ ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਸਤੇ ਜਾਂ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਮੇਰੀ ਇਹ ਅਪੀਲ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜੋ ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਢੰਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਸਦਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਕਾਨਾਂ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲਕੀ ਮਿਲ ਸਕੇ। 1908-09 ਇਹ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਈ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਈ ਤੇ ਇਸ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਹਿੰਦੇ ਲੋਕ ਇਸ ਦੇ ਮਾਲਕ ਤਾਂ ਬਣ ਗਏ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੱਦੀ ਜਾਂ ਪੱਕੀ ਮਾਲਕੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵਾਲੀ ਜੋ ਧਰਤੀ ਸੀ, ਉਸ ਦਾ ਮਾਲੀਆ ਅਤੇ ਆਬਿਆਨਾ ਵਸੂਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤੇ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸਿਰਫ ਤੇ ਸਿਰਫ ਅਬਾਦੀ ਵਾਸਤੇ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਟੋਭੇ, ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਘਾਟ, ਚਰਗਾਹਾਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਲੋੜਾਂ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਕਾਇਦਾ ਤੌਰ ਤੇ ਡੀਮਾਰਕੇਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਅਵਸਥਾ ਇਹ ਆ ਗਈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਰ ਵੱਧ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਆਬਾਦੀ ਵੀ ਵੱਧ ਗਈ ਤੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਤੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਭਾਅ ਵੱਧ ਗਏ। ਗਰੀਬ ਲੋਕ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਜਗ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਸੋ ਕਾਲਡ ਵੱਡੇ ਲੋਕ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਕਿੱਲਾ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਡੇਢ ਕਿੱਲਾ ਹੈ ਤੇ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਪੌਣਾ ਕਿੱਲਾ ਹੈ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਗਜ਼ਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਡੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਉਪ ਵੰਡ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਅਪੀਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਮੱਦ ਨੂੰ ਮੰਨ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੇਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ

[ਸਰਦਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕੋਟਫੱਤਾ]

ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਹੱਕ ਮਿਲਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਇੱਕ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲਕੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਬੈਂਕ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਦਾਰੇ, ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਕੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਆਪਣਾ ਰਿਕਾਰਡ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਣ । ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਬੈਂਕਾਂ, ਕਚਹਿਰੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਰੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਸਤੇ ਪਾਬੰਦ ਹੋਣ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਬਕਾਇਦਾ ਤੌਰ ਤੇ, ਜਿਵੇਂ 7/51 ਵਿੱਚ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਲੋਨ ਲੈਣ ਸਮੇਂ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਦਾਰੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਾਸਤੇ ਪਾਬੰਦ ਹੋਣ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੋ, ਮੈਂ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਗੱਲ ਹੋਰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਮੈਂ 1947 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਾਂ, 1902-03 ਵਿੱਚ ਹੱਦ ਬੰਦੋਬਸਤ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, 15-20-25 ਜਾਂ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਮਿਣਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਡਿਮਾਰਕੇਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਔਰ ਇਹ ਬੰਦੋਬਸਤ 1902-03 ਤੱਕ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਇੱਕ ਦਮ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਲੋੜਾਂ ਸਨ। 1947 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਬਕਾਇਦਾ ਤੌਰ ਤੇ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਪਰ ਜਿਹੜੇ ਪਿਛਲੇ 65 ਸਾਲ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ 65 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕੋ ਜਮਾਤ ਦਾ ਰਾਜ ਰਿਹਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਤਕਰੀਬਨ 50 ਸਾਲ ਰਾਜ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਰੋਕਾਰ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ, ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਦੀ ਗੱਲ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਆਪਣੀਆਂ ਕੁਰਸੀਆਂ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਢੰਗ, ਉਹ ਢੰਗ ਵੀ ਇੰਤਹਾ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਰਤੇ। ਚਾਹੇ 1975-76 ਵਿੱਚ ਆਪਾਂ ਐਮਰਜੰਸੀ ਕਹੀਏ, 1984 ਵਿੱਚ ਫਿਰ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਜਿਹੜਾ ਹੋਇਆ, ਮੈਂ ਵੀ ਉਸ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦਾ ਵਿਕਟਮ ਹਾਂ। I was very much at Delhi at that time. ਮੇਰੇ ਦੋ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਨਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਂ ਉਹ ਸਾਰਾ ਹੰਢਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਹੁਣ ਵੀ ਉਹ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਲੂੰ ਕੰਡੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਉਹ ਸਾਰਾ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਤਨ

ਤੇ ਹੰਢਾਇਆ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਇਸ ਮਾੜੀ ਜਮਾਤ ਕਰਕੇ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੱਤਵਾਦ ਆਇਆ, ਉਹ ਅੱਤਵਾਦ ਵੀ ਅਸੀਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਹੰਢਾਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਲੇਟੈਸਟ ਜਿਹੜਾ ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸਾਡੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਾੜਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਸਰਦਾਰ ਬਹਾਦਰ, ਸਰਦਾਰ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਤੇਜ ਸਿੰਘ ਘੁੜਿਆਣਾ, ਸ਼੍ਰੀ ਵੇਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਜੀ ਔਰ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲਾ ਮੁੰਡਾ ਜੈਪਾਲ ਉਸ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਇੱਕੋ ਕਮਿਉਨਿਟੀ ਵਿੱਚੋਂ ਆਉਂਦੇ ਸੀ, ਜਿਹੜਾ ਸਾਡੇ ਤੇ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਮੇਰੀ ਜੈਪਾਲ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਜਦੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਬੜੇ ਸੋਹਣੇ ਸੋਹਣੇ ਜਵਾਨ, ਚੰਗੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਇੱਕ ਦਮ ਅਟੈਂਸ਼ਨ ਸਾਡੇ ਸਤਿਕਾਰ ਵਾਸਤੇ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਕਹਿਣ ਲਈ ਖੜ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੋ ਬਦਸਲੂਕੀ ਹੋਈ ਔਰ ਇਸ ਚੇਅਰ ਨਾਲ ਜੋ ਬਦਸਲੂਕੀ ਹੋਈ, ਜੋ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਤੇਜ ਸਿੰਘ ਘੁੜਿਆਣਾ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਬਦਸਲੂਕੀ ਹੋਈ that was unbelievable. ਮੈਂ ਬੇਬੱਸ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਬੱਝਿਆ ਹੋਇਆ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਆਪਣੀ ਸੀਟ ਤੇ ਬੈਠਾ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਤੇ ਬਜਾਏ ਫੁੱਲ ਬਰਸਾਉਣ ਦੇ ਇਹ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਚਲੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁੱਸਾ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰਨਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਕਾਗਜ਼ ਸੁੱਟ ਲੈਂਦੇ, ਥੱਲੇ ਤੱਕ ਸੁੱਟ ਲੈਂਦੇ ਤਾਂ ਉੱਥੋਂ ਤੱਕ ਤਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਦਕਰ ਜੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਇਹ 25% ਰਿਜਰਵੇਸ਼ਨ ਦਿਵਾ ਕੇ ਬੜਾ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਹੋਏਗਾ ਕਿ ਮੈਂ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪੂਰੀ ਕਰਕੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਪਰ ਉਸ ਦਿਨ ਉਸ ਫਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਪੀੜਾ ਹੋਈ ਹੋਏਗੀ ਇਹ ਤਾਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉੱਥੇ ਬੈਠਾ ਫਰਿਸ਼ਤਾ ਆਪਣੇ ਵੰਸ਼ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਹੋਏਗਾ। ਸਿਰਫ ਇਥੇ ਹੀ ਬੱਸ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਦਿਨ ਦਾ ਜੋ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਜੋ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਵੀ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਹੈ। ਸਿਆਣੇ ਸਿਆਣੇ ਲੋਕ ਦਰੱਖਤਾਂ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਕੱਲ੍ਹ ਪਰਸੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਦਰੱਖਤਾਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਖੁੰਗੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਨਾਲ ਕੱਪੜੇ ਪਾੜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਜੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਉੱਤੇ ਲੱਗ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਲਹੂ ਨਿਕਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਸੋ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ

[ਸਰਦਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕੋਟਫੱਤਾ]

ਸਲਾਹ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਸਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਮੰਨ ਕੇ ਔਰ ਸੱਚ ਨੂੰ ਮੰਨ ਕੇ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗ ਕੇ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਣ ਤਾਂ ਕਿ ਜਿਸ ਪਵਿੱਤਰ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਜਿਸ ਕੰਮ ਵਾਸਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਭੇਜੇ ਹੋਏ ਹਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਖੂਬੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ਕਰਕੇ ਦੇਈਏ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜੇ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ.....

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ: ਤੁਸੀਂ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਤੱਕ ਹੀ ਰਹੋ, ਚੰਗਾ ਤਾਂ ਇਹੋ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕੋਟਫੱਤਾ: ਠੀਕ ਹੈ ਜੀ, ਇਹ ਗੱਲ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਈ ਹੈ। ਸਰ, ਮੈਂ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਦੇ ਮਸਲੇ ਉੱਤੇ ਹੀ ਆ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਜੇ ਮੈਂ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਾਂ ਤਾਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਤਾਣਾ ਬਾਣਾ ਆਪਣਾ ਹੈ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 1951 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 1954 ਤੱਕ 102 ਪਿੰਡ ਬਕਾਇਦਾ ਤੌਰ ਤੇ ਆਪਣੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਐਕਸਪੈਂਡ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਧਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਚਾਹੀਏ ਤਾਂ ਇਸ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਾਸਾ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਗੱਲ ਕਰਾਂ ਕਿ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਕਾ ਹਾਥ ਗਰੀਬ ਕੇ ਸਾਥ। ਜੋ ਸਾਡੀਆਂ ਦਸ ਪਲਾਨਿੰਗ ਸਨ, ਮੈਂ 10ਵੀਂ ਪਲਾਨਿੰਗ ਦੇ ਡਾਟੇ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਾਸਤੇ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਲ 2002-03 ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗਰੀਬਾਂ ਵਾਸਤੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨ ਕੀਤੀ ਸੀ ਉਹ 43.94% ਸੀ ਸਾਲ 2003-04 ਵਿੱਚ 16.14 ਸਾਲ 2004-05 ਵਿੱਚ 17.50%, ਸਾਲ 2005-06 ਵਿੱਚ 47.56% ਅਤੇ ਸਾਲ 2006-07 ਵਿੱਚ 63.43% ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਅਗਲੀ ਪਲਾਨਿੰਗ ਜਿਹੜੀ ਆਈ ਉਹ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਆਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਲ 2007-08 ਵਿੱਚ 56.37% 2008-09 ਵਿੱਚ 69.69% ਤੇ 2009-10 ਵਿੱਚ 52.98%, 2010-11 ਵਿੱਚ 71.25%, 2011-12 ਵਿੱਚ 57.25%, ਇਹ ਜਿਹੜੀ 57.25% ਸੀ ਇਹ ਇਸ ਕਰਕੇ ਘੱਟ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਖੀਰਲਾ ਸਾਲ ਸੀ ਤੇ ਚੋਣ ਜਾਬਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਲਗ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਛੇ ਸੱਤ ਮਹੀਨੇ ਹੀ ਕੰਮ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਮੀਟ

ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਹੁਣ ਮੇਰੀ ਗੁਜਾਰਿਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਵੀ ਬਕਾਇਦਾ ਤੌਰ ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 40 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਦਿੱਕਤਾਂ, ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਾਂਗੇ ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦਿੱਕਤਾਂ ਨੂੰ ਠੁੰਮਣਾ ਜ਼ਰੂਰ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਸਦਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੋਟੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ, ਬੈਂਕਾਂ ਦੀਆਂ, ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ, ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਮਿਲ ਪਾਉਣਗੀਆਂ। ਮੈਂ ਇਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਰੈਵੇਨਿਊ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਕੱਲ੍ਹ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਕਤਾਂ ਆਉਣਗੀਆਂ ਪਰ ਐਸੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ 1902-03 ਵਿੱਚ ਬੰਦੋਬਸਤ ਹੋਇਆ, ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਵੇਂ ਹਾਲਾਤ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਉਹ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ. ਨੂੰ 25 ਸਾਲ ਬਕਾਇਦਾ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਚਲਾਉਣੀ ਹੀ ਪੈਣੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਹਮਣਾ ਇੱਕ ਦਮ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ (ਥੰਪਿੰਗ) ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਆਸਥਾ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਏਨੀ ਕੁ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਯਕੀਨ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਲੋਕ ਇਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਸਰਕਾਰ 25 ਸਾਲ ਤੱਕ ਲਗਾਤਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਔਰ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਲੋੜਾਂ ਤੇ ਮੰਗਾਂ ਹਨ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰੇ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਤਾਂ ਇਹ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੰਨ ਲਵੋ ਇੱਕ ਹੱਦ ਬਸਤਾ ਨੰਬਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੱਦ ਬਸਤਾ ਨੰਬਰ ਦੇ ਦੇਈਏ ਤੇ ਜਿਹੜਾ ਉਸ ਹੱਦ ਬਸਤੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਕਾਇਦਾ ਸਾਰਾ ਪਿੰਡ ਆਵੇਗਾ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਮਕਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨੰਬਰ ਦੇ ਦੇਈਏ, ਇੱਕ ਨੰਬਰ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਕੇ ਨੰਬਰ ਦੇ ਦੇਈਏ ਚਾਹੇ ਉਹ 100 ਮਕਾਨ ਹਨ, ਚਾਹੇ 1000 ਮਕਾਨ ਹਨ। ਜੇ ਹੱਦ ਬਸਤ ਨੰ: 399 ਹੈ ਤਾਂ ਹੱਦ ਬਸਤ ਨੰ: 399/1, 399/2, 399/3, 399/4, 399/5 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬਕਾਇਦਾ ਤੌਰ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਟੀਮਾਂ ਲਗਾ ਕੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਮਿਣਤੀ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਉੱਥੇ ਨਾਲ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੱਕੀ ਮਾਲਕੀ

[ਸਰਦਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕੋਟਫੱਤਾ]

ਮਿਲੇਗੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਮਦਦ ਵੀ ਮਿਲੇਗੀ। ਸੋ, ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਬਕਾਇਦਾ ਤੌਰ ਤੇ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜੀਏ। ਧੰਨਵਾਦ।

ਸਰਦਾਰ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਇਆਲੀ (ਦਾਖਾ): ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੋ ਮਤਾ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਅੰਦਰ ਰਹਿੰਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੱਕ ਦੇਣ ਬਾਰੇ, ਸਾਡੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਸਰਦਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕੋਟਫੱਤਾ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਸਬੰਧੀ ਬੋਲਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਬੜਾ ਅਹਿਮ ਮੁੱਦਾ, ਅਹਿਮ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਤਕਰੀਬਨ 13,000 ਪਿੰਡ ਹਨ ਅਤੇ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਉਥੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦਲਿਤ ਅਤੇ ਬੀ.ਸੀ. ਕੈਟਾਗਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪਰਿਵਾਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸਿਰਫ਼ ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਹੀ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਉਹ ਕਾਬਜ਼ ਹਨ। ਲੇਕਿਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੋ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਧਿਆਨ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਪਿਛੋਕੜ ਵੱਲ ਲਿਜਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਰਾਜਿਆਂ-ਮਹਾਰਾਜਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਲਈ ਗੈਰ-ਮਰੂਸੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਿਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਹ ਲੋਕ ਲਗਾਨ ਦੇ ਕੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ ਰਾਜ ਖ਼ਤਮ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਰਿਆਸਤਾਂ ਟੁੱਟਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਉਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਹੱਕ ਮਿਲਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ। 1887 ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਸਮੇਂ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਅਤੇ ਇਹ ਗੈਰ-ਮਰੂਸੀ ਲੋਕ ਜਿਹੜੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਹੱਕ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿੰਗੀਆਂ-ਟੇਢੀਆਂ ਸਨ, ਤਿਕੋਣੀਆਂ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਹੁੰਦੇ ਸੀ ਉਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਹੱਕ ਮਿਲੇ। ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਲ 1958 ਵਿੱਚ ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ, ਮੁਰੱਬੇਬੰਦੀ ਮਹਿਕਮਾ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਮੁਰੱਬੇਬੰਦੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇੱਕ ਸਕੇਲ ਬਣਾ ਕੇ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਕਨਾਲਾਂ ਅਤੇ ਮਰਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ। 25 ਏਕੜ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁਰੱਬਾ

ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦੇ ਚਾਰੋਂ ਪਾਸੇ ਲਾਲ ਪੱਥਰ ਲਗਾਏ ਗਏ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਏਕੜ ਜਾਂ ਕਨਾਲ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਨੀ ਹੈ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾ ਆਵੇ। ਜਿਸ ਵਕਤ ਮੁਰੱਬੇਬੰਦੀ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿੰਡ ਵੱਸ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਲੇ ਜਿਹੜੀ ਫਿਰਨੀ ਸੀ, ਉਸ ਦੁਆਲੇ ਜਿਹੜੀ ਲਾਲ ਡੋਰਾ ਜਾਂ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਦੀ ਅਸੀਂ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਬਣਾਈ ਗਈ। ਜਿਹੜੇ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਜਾਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲਕੀ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਹਰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਇੱਕ ਅਬਾਦੀ ਦੇਹ ਨੰਬਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਜਿੰਨੇ ਪਿੰਡ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਬਾਦੀ ਦੇਹ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਪਿੰਡ ਦਾ ਰਕਬਾ ਵੀ ਦਰਜ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪਿੰਡ ਦਾ ਅਬਾਦੀ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਰਕਬਾ ਹੈ। ਛੋਟੇ ਪਿੰਡ ਕਿਸੇ ਦਾ ਦੋ ਏਕੜ ਦਾ, 10 ਏਕੜ ਦਾ ਜਾਂ ਕੋਈ 15-20 ਏਕੜ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਉਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਛੱਪੜ ਹੈ ਜਾਂ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨਘਾਟ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਵੀ ਰਕਬਾ ਅਤੇ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਹਦੂਦ ਅੰਦਰ ਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਘਰਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਗਜ਼ਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਲੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਕੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਮੇਰਾ ਸੁਝਾਅ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਕਾਬਜ਼ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਵੀ ਪਰਾਪਰ ਡਾਈਮੈਨਸ਼ਨਜ਼ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਵਸੀਕਾ ਨਵੀਸ ਤੋਂ ਇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਸੱਜਰਾ ਨਕਸ਼ਾ ਤਿਆਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਬੀ.ਡੀ.ਪੀ.ਓ ਸਾਹਿਬ ਕੋਲ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਬੀ.ਡੀ.ਪੀ.ਓ. ਅੱਗੇ ਮਾਲ ਮਹਿਕਮੇ ਕੋਲ ਭੇਜੇ ਅਤੇ ਜਿਹੜਾ ਪਟਵਾਰੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਦੀ ਮਿਣਤੀ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਤਸਦੀਕ ਕਰੇ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਪੰਚਾਇਤ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਤਸਦੀਕ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕਬਜ਼ਾ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਹਿਸਾਬ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਨੰਬਰ ਹੈ, ਅਬਾਦੀ ਦਾ ਨੰਬਰ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁਸਤਰਕਾ ਖਾਤਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਉਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਉਨੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਇੰਤਕਾਲ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜਿੰਨੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ। ਸੋ, ਇਸ ਢੰਗ ਦੇ ਨਾਲ, ਤਕਰੀਬਨ 80-90% ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਸਲੇ ਤਾਂ ਹੱਲ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਲੇਕਿਨ ਕੁਝ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰ

[ਸਰਦਾਰ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਇਆਲੀ]

ਆਉਣਗੀਆਂ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਘਰੇਲੂ ਝਗੜੇ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਝਗੜੇ ਹਨ। ਲੇਕਿਨ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਵੀ ਆਫ਼ੀਸਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਕੋਈ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਬੀ.ਡੀ.ਪੀ.ਓ. ਲੈਵਲ ਤੇ ਹੋਵੇ, ਜੇ ਉੱਥੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਡੀ.ਡੀ.ਪੀ.ਓ. ਸਾਹਿਬ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ, ਅੱਗੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਪੰਚਾਇਤ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ। ਸੋ, ਇਸ ਢੰਗ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕੀ ਹੱਕ ਮਿਲਣਗੇ। ਚਾਹੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਲੋਨ ਲੈਣਾ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣੀ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਂ ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮ ਕਾਜਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਫਰਦ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਡਾਕੂਮੈਂਟ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਮਿਲੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਤੇ ਰੈਵੇਨਿਊ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਫਾਇਦਾ ਮਿਲੇਗਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕੋਈ ਖਰੀਦੋ-ਫਰੋਖਤ ਕਰਨੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਜਗ੍ਹਾ ਵੇਚਣੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਇਨਕਮ ਆਵੇਗੀ। ਸੋ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜੋ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਹੱਕ ਹਨ, ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਬਕਾਇਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਹਿੰਦੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦੇ ਇਹ ਹੱਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। ਤੁਹਾਡਾ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਬੋਲਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਤੋਤਾ ਸਿੰਘ (ਧਰਮਕੋਟ): ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਲਾਲ ਡੋਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਿਹੜੀ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਮਾਲਕੀ ਹੱਕ ਦੇਣ ਦੇ ਮਤੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਾਲ 1849 ਦੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਆਇਆ। ਇਸ ਦੇ ਉਸ ਵੇਲੇ 29 ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਔਰ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕੀਤਾ। ਜੋ 29 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਹੱਦਬੰਦੀ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਹੱਦਬੰਦੀ ਮਿਥੀ ਗਈ। ਪਹਿਲਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਬੜੇ ਝਗੜੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਨੇ ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਵੜ੍ਹ ਜਾਣਾ ਤੇ ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਨੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿੱਚ ਵੜ ਜਾਣਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਭਾਵ ਕਿ ਇਸ ਪਿੰਡ

ਦੀ ਹੱਦਬੰਦੀ ਫੇਰੀ, ਹੱਦ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੀ ਹੱਦ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਦੂਸਰਾ ਕੰਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਉਸ ਪਿੰਡ ਦੀ ਬੰਦੋਬਸਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵੇਲੇ ਜਿੰਨੀ ਵੀ ਆਬਾਦੀ ਸੀ, ਉਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਦਾ ਫੇਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਾਲ ਡੋਰਾ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਤੋਂ ਅੰਦਰ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕੋ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹੜਾ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਿਹੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਉਸ ਦੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਜਿਹੜਾ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਮਾਲਕ ਸੀ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂਬੰਦੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕ ਕੰਸਿਡਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ ਦੀ ਚੇਂਜ ਹੋਈ ਹੈ। ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਤੋਂ ਅੰਦਰ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ ਇੱਕੋ ਹੀ ਹੈ, ਬੰਦੋਬਸਤ ਵੇਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਾਰੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਇਕੱਲੇ ਦਲਿਤ ਹੀ ਬੈਠੇ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਵੀ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਉੱਚ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਤਾਂ ਆਪਾਂ ਕਹਿ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਤਾਂ ਸਭ ਬਰਾਬਰ ਹੀ ਹਨ, ਆਪਾਂ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ। ਕੋਈ ਉੱਚਾ ਨਹੀਂ, ਕੋਈ ਨੀਵਾਂ ਨਹੀਂ, ਸਾਡੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੁਝ ਮਾਲਕ ਉਥੇ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਕੋਈ ਦੋ ਕਨਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਚਾਰ ਕਨਾਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੁਝ ਉਦੋਂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਿਆ ਕੇ ਉੱਥੇ ਬਿਠਾਇਆ ਗਿਆ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਤੋਂ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਉਹ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਵੈਸੇ ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰਾ ਘਰ ਇੰਨਾ ਹੈ, ਮੇਰਾ ਘਰ ਦੋ ਕਨਾਲ ਦਾ ਹੈ, ਮੇਰਾ ਘਰ ਤਿੰਨ ਕਨਾਲ ਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਨਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਬਕਾਇਦਾ ਅਸ਼ਟਾਮਾਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਵੇਚੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਵੇਚਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਦੱਸੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਉੱਤਰ ਵੱਲ ਪਾਸੇ, ਪੱਛਮ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ, ਦੱਖਣ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਤੇ ਪੂਰਬ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਕਿਸ-ਕਿਸ ਦੇ ਘਰ ਹਨ। ਮੇਰਾ ਘਰ ਕਿੰਨਾ ਫੁੱਟ ਚੌੜਾ ਅਤੇ ਕਿੰਨਾ ਫੁੱਟ ਲੰਮਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਅਸ਼ਟਾਮ ਦੇ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਨਾਲ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇਣੀ ਹੋਵੇ, ਅੱਜ ਜਿਹੜੇ ਪਿੰਡ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਆ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਮਿਉਂਸਿਪਲ ਕਮੇਟੀ ਮੋਗਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਆ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤਾਂ ਅਜੇ ਉਹੀ ਲਾਲ ਲਕੀਰਾਂ ਹਨ,

[ਸਰਦਾਰ ਤੋਤਾ ਸਿੰਘ]

ਉਵੇਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪਰ ਜਿਹੜਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਬੰਦੋਬਸਤ ਵੇਲੇ ਪੁਰਾਣਾ ਸ਼ਹਿਰ ਮਿਥਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਦਾ ਉਸਦੇ ਅੰਦਰ ਮਾਲਕ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਚਾਹੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਦੋ ਮਰਲੇ ਦਾ ਘਰ ਹੈ ਜਾਂ ਚਾਰ ਮਰਲੇ ਦਾ ਘਰ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਾਊਸ ਨੰਬਰ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਰਜਿਸਟਰੀ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣਾ ਘਰ ਵੇਚ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਨ ਵੀ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਜਿਹੜਾ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਬੈਠਾ ਹੈ, ਉਹ ਕੋਈ ਲੋਨ ਤੱਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ। ਉਹ ਬੈਂਕ ਗਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ, ਬੈਂਕ ਉਸ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਹੈ ਤੇ ਸਾਰਾ ਪਿੰਡ ਉਸ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੇਰਾ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਹੱਲ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਕੋਈ ਬਹੁਤ ਔਖਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੇ ਗਲੀਆਂ ਪੱਕੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਔਰ ਜਿੱਥੇ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਕੋਈ ਇੱਟ ਲੱਗ ਗਈ ਉਹ ਪੰਚਾਇਤ ਉਸ ਗਲੀ ਦੀ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਬਕਾਇਦਾ ਹੁਣ ਜਿਹੜੇ ਵਾਰਡ ਬਣੇ ਹਨ ਉਹ ਸੈੱਟ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਨਕਸ਼ੇ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਔਰ ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੇਰੇ ਘਰ ਦੀ ਹੱਦ ਹੈ, ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਬਗਲ ਮੱਲੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਆਪਣੇ ਘਰ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਬੈਠਾ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਤੋਂ ਅੰਦਰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲਕ ਕੰਸਿਡਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

Mr. Speaker: Thank you.

ਸਰਦਾਰ ਤੋਤਾ ਸਿੰਘ: ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲਕ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਇਹ ਕੋਈ ਬਹੁਤ ਔਖਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਹੱਕ ਹੀ ਦੇਣੇ ਹਨ। ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕਾਬਜ਼ ਹੱਕ ਉਹ ਹਨ, ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਹੱਕ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਵੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਮਾਨਤਾਂ ਵੀ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ ਔਰ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵੀ ਲੋੜ ਪਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਹ ਵਰਤ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਆਲੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਘਰ ਵੇਚਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਰਜਿਸਟਰੀ ਦੀ ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਦਾ ਬੈਨੀਫਿਟ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰੈਵੀਨਿਊ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵੀ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਰਜਿਸਟਰੀ ਕਰਵਾ ਕੇ, ਬਕਾਇਦਾ ਅਸ਼ਟਾਮ ਦਾ ਖਰਚਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗਾ। ਦੂਸਰੇ ਜਦੋਂ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਤੋਂ ਅੰਦਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫਿਰਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਹ ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ 1951 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ

ਵਿੱਚ ਮੁਰੱਬੇਬੰਦੀ ਹੋਣ ਲੱਗੀ ਉਸ ਵੇਲੇ ਜਿਹੜੀ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਹੈ ਉਹ ਤਾਂ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਮੰਨੀ ਗਈ। ਉਸ ਨੂੰ ਤਾਂ ਛੇੜਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਪਰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਫਿਰਨੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਫਿਰਨੀ ਅਤੇ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਕਾਇਦਾ ਨੰਬਰ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਵੇਲੇ ਖੇਤਾਂ ਦੇ ਉਹ ਮਾਲਕ ਸੀ 'ਖਸਰਾ ਨੰ.' ਦੇ ਉਹ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਅੱਜ ਵੀ ਮਾਲਕ ਹਨ। ਉਹ ਰਜਿਸਟਰੀ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਕਾਇਦਾ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ ਹਨ। ਪਰ ਜਿਹੜੇ ਫਿਰਨੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ ਉਹ ਮੁਰੱਬੇਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਆ ਗਏ ਔਰ ਮੁਰੱਬੇਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੁਰੱਬੇ ਬਣ ਗਏ। ਉਸ ਦੇ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ ਬਣ ਗਏ, ਜਿਵੇਂ ਇੱਕ ਮੁਰੱਬਾ 200 ਕਨਾਲ ਦਾ ਭਾਵ 25 ਏਕੜ ਦਾ ਬਣ ਗਿਆ, 8 ਕਨਾਲ ਦਾ ਏਕੜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਹੜਾ ਰਿਕਾਰਡ ਸੀ ਉਹ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲਕ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ, ਉਦੋਂ ਖੇਤਾਂ ਦੇ 5 ਫੁੱਟੀ ਕਰਮ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਹੁਣ ਸਾਢੇ 5 ਫੁੱਟੀ ਕਰਮ ਹੈ। ਮੁਰੱਬੇਬੰਦੀ, ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅੱਜ 8 ਕਨਾਲ ਦਾ ਏਕੜ ਹੈ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ 9 ਕਨਾਲ 13 ਮਰਲੇ ਬਣਦੀ ਸੀ, ਪੁਰਾਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ 9 ਕਨਾਲ 13 ਮਰਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਏਕੜ 36/40 ਗਜ਼ ਵਾਲਾ ਬਣਿਆ। ਹੁਣ ਜਿਹੜੀ 36/40 ਗਜ਼ ਦੀ ਕਰਮ ਹੈ ਉਹ 8 ਕਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 200 ਕਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ 25 ਏਕੜ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁਰੱਬਾ ਬਣ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੀ ਬਕਾਇਦਾ ਮੁਰੱਬੇਬੰਦੀ ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੇਰਾ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਬਾਹਰ ਤਾਂ ਸਾਰਾ ਰਜਿਸਟਰੀ ਵਗੈਰਾ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਦੇ ਕਰਵਾਉਣੀ ਹੈ, ਸਾਰਾ ਪਟਵਾਰੀ ਕੋਲ ਰਿਕਾਰਡ ਹੈ। ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਤੋਂ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਫਿਰਨੀ ਤੋਂ ਅੰਦਰ ਵੀ ਬਕਾਇਦਾ ਪੁਰਾਣੇ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ ਮੁਤਾਬਿਕ ਰਿਕਾਰਡ ਹੈ। ਉਦੋਂ ਵੀ ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਵੇਲੇ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਔਰ ਉਹ ਨੰਬਰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਤੋਂ ਅੰਦਰ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਸ਼੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਵਰਮਾ ਜਿਹੜੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸੀ.ਐਮ.ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸ ਤੇ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ ਸੀ ਉਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ. ਵਾਲੇ ਵੀ ਸਨ ਉਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ 5 ਬੰਦੇ ਵੀ ਸਨ ਔਰ ਉੱਥੇ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਵਰਮਾ

[ਸਰਦਾਰ ਤੋਤਾ ਸਿੰਘ]

ਨੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਰੀਰ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਜਿਹੜੀ ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉੱਥੇ ਆਪਣੇ ਲਾਲ ਡੋਰਾ ਜਿਹੜਾ ਸੀ ਦਿੱਲੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਪਿੰਡ ਰਲੇ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਹੱਕ ਦੇ ਦਿੱਤੇ। ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜਿਹੜੇ 13 ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਿੰਡ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਹੱਕ ਦੇ ਦਿਓ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਲੋਕ ਮਾਲਕ ਬਣ ਸਕਣ, ਉਹ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਗਰੰਟੀ ਦੇ ਸਕਣ, ਉਹ ਲੋਕ ਬੈਂਕਾਂ ਤੋਂ ਲੋਨ ਲੈ ਸਕਣ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਹੱਕ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ, ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਰਾਏ ਕੀਤੀ ਸੀ ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਲ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੱਢਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਤਾ ਪਾਸ ਵੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਬੜਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਈ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ: ਧੰਨਵਾਦ।

ਸਰਦਾਰ ਤੋਤਾ ਸਿੰਘ: ਮੈਂ ਬੋਲਣਾ ਬੰਦ ਕਰਾਂ ਜੀ....

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ: ਨਹੀਂ ਜੀ, ਚਲੋ ਬੋਲੋ।

ਸਰਦਾਰ ਤੋਤਾ ਸਿੰਘ: ਮੈਂ ਤਾਂ ਅਜੇ ਹੋਰ ਬੋਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਪਰ ਧੰਨਵਾਦ ਤੁਸੀਂ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ। ਧੰਨਵਾਦ ਜੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੇਰਾ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਵੇਲੇ ਹੋਇਆ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਹੋਈ। ਇੱਥੇ ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਕੱਲ੍ਹ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਲ ਡੋਰੇ ਤੋਂ ਅੰਦਰ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਸਬੰਧੀ ਝਗੜੇ ਪੈਣਗੇ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰੀਕਾਂ ਦੇ ਝਗੜੇ ਪੈਣਗੇ, ਪਰ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਝਗੜੇ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੇ ਅੱਜ ਹਾਲਾਤ ਕੀ ਹਨ, ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਇੰਨੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਇੰਨੀ ਵੱਧ ਗਈ ਹੈ। ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਵੇਲੇ ਲੋਕ ਮੁਰੱਬਿਆਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਜਮ੍ਹਾਂਬੰਦੀ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫਰਜ਼ ਕਰੋ ਇੱਕ ਮੁਸਤੀਲ ਹੈ ਉਸ ਦੇ 25 ਏਕੜ ਹਨ। ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਤੁਸੀਂ 1 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹੋ, ਉਸ ਦਾ ਮੁੜ ਕੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਧ ਗਿਆ, ਉਹ ਜਿਹੜਾ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 1 ਹੈ, ਉਸ ਮੁਸਤੀਲ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਇੱਕ ਕਿੱਲਾ ਹੈ ਉਹ ਮਿੰਨ ਵਿੱਚ ਆ ਚੁੱਕਿਆ। ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਦੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਿੰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਕਿੱਲੇ ਨੂੰ 1/2 ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਫਿਰ ਉਹ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 1/3 ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜਦੋਂ 1/3 ਤੋਂ ਵੀ ਟੱਪ ਜਾਏ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿੰਨ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਇਸ ਲਈ

ਜਿਹੜਾ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਹੈ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਇਹ ਮਿੰਨ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ਹੈ। ਫਰਜ਼ ਕਰੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 22 ਹੈ ਫਿਰ ਉਸ ਦਾ ਮੁੜ ਕੇ 1 ਨੰਬਰ ਘਰ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਉਹ ਬਣੇਗਾ 22/1 ਮਿੰਨ, ਦੂਜਾ 22/2 ਮਿੰਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਔਖਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਦਾ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇੰਨੇ ਮਰਲੇ ਹਨ, ਔਰ ਬਕਾਇਦਾ ਮੌਕੇ ਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂਬੰਦੀ ਤੇ ਅਮਲ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਅਮਲ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕੋਈ ਰੇੜਕਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੌਲਾ ਤਾਂ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਗੋਂ ਰੌਲੇ ਵੱਧ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਲਕ ਕੋਈ ਹੈ ਨਹੀਂ, ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ ਬਾਹਰ ਗਿਆ ਜਾਂ ਕੋਈ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਮਕਾਨ ਬਣਾ ਕੇ ਬਹਿ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜਾ ਕੋਈ ਜਾ ਕੇ ਬਹਿ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਉਠਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ, ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਮੈਂ ਤਾਂ ਮਾਲਕ ਹਾਂ, ਜੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਕੰਧ ਢਾਹ ਕੇ 2 ਫੁੱਟ ਅੱਗੇ ਕਰ ਲਵੇ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਅਤੇ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਕੰਧ ਦਾ ਕੋਈ ਝਗੜਾ ਨਹੀਂ ਨਿਬੇੜ ਸਕਦੇ। ਸਗੋਂ ਸਾਨੂੰ ਹੁਣ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ। ਸਗੋਂ ਫਿਰ ਸਾਡਾ ਪੱਕਾ ਹੱਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਬੜਾ ਸੌਖਾ ਹੈ, ਵਾਰਡ ਬਣ ਗਏ ਹਨ, ਨਕਸ਼ੇ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਸ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲਕ ਬਣਾ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਜੇ ਇੱਕ ਘਰ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਮਾਲਕ ਹਨ, ਉਹ ਪੰਜ ਘਰਾਂ ਦਾ ਮੁਸਤਰਕਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਕਨਾਲ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਘਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਪੇ ਹੀ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ, ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਲੈਣਗੇ। ਜਿਵੇਂ ਆਪਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਤਕਸੀਮ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਉਵੇਂ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਖਸਰੇ ਵਿੱਚ ਤਕਸੀਮ ਹੋ ਜਾਏਗੀ। ਪਰ ਉਹ ਇੱਕ ਕਨਾਲ ਦੇ ਪੰਜ ਘਰ ਹਨ। ਮਾਲਕ, ਭਾਵ ਇੱਕ ਬਾਬੇ ਦੇ ਪੰਜ ਲੜਕੇ ਹਨ। ਆਪੇ ਬਾਬੇ ਦੇ ਨਾਂ ਹੋ ਗਈ ਇੱਕ ਕਨਾਲ, ਹਾਲੇ ਬਾਬਾ ਜਿਉਂਦਾ ਹੈ। ਮੁੜ ਕੇ ਉਹ ਵੰਡਣੀ ਕੀ ਹੈ, ਆਪੇ ਹੀ ਵੰਡੀ ਜਾਏਗੀ। ਇਹ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕੋ ਹੀ ਮਸਲੇ ਤੇ ਹੱਲ ਹੈ ਕਿ ਝਗੜੇ ਘੱਟ ਜਾਣਗੇ। ਹੁਣ ਸਗੋਂ ਝਗੜੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਜਿਹੜਾ ਸਰਵੇ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸੀਵਰੇਜ ਪਾਉਣਾ ਜਾਂ ਗਲੀਆਂ ਪੱਕੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਲਈ ਬੜਾ ਸ਼ੌਖਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਸੌਖਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦਾ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ

[ਸਰਦਾਰ ਤੋਤਾ ਸਿੰਘ]

ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਹਿਯੋਗ ਮਿਲੇਗਾ। ਝਗੜੇ ਘੱਟ ਜਾਣਗੇ ਔਰ ਜਿਹੜੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕ ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਿਸਾਨ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਮਜ਼ਦੂਰ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇ ਕੇ ਲੋਨ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਬੰਦਾ ਇੱਕ ਮਕਾਨ ਦਾ ਇੱਕ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਲੋਨ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਇਕੱਲਾ ਪਿੰਡਾਂ ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਹੁਣ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਸਾਡਾ ਪਿੰਡ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਵਾਲਾ, ਕੋਟ ਈਸੇ ਖਾਂ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੱਧਨੀ ਕਲਾਂ ਹੈ, ਇਹ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲਾਂ ਬਣ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਾਲੇ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ ਇੱਕੋ ਹੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੰਬਰ ਤਕਸੀਮ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ। ਇਹ ਇਕੱਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਾਰਿਆਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇ। ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਸਾਰੀ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਖਸਰਾ ਨੰ: 1 ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਵੰਡਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਝਗੜੇ ਮੁੱਕਣ। ਇੰਨਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਤੁਹਾਡਾ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ: ਧੰਨਵਾਦ। ਹਾਂ ਜੀ ਜਸਟਿਸ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਜੀ।

ਜਸਟਿਸ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ (ਬੱਸੀ ਪਠਾਣਾ, ਐਸ.ਸੀ.): ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡਾ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਸਰਦਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕੋਟਫੱਤਾ ਵੱਲੋਂ ਮੂਵ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਤੇ ਤੇ ਬੋਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਤਾ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਸੇ ਹਨ, ਉਦੋਂ ਵੀ ਰੈਵੇਨਿਊ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹਿਸਟਰੀ ਲਿਖੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਉਸ ਹਿਸਟਰੀ ਨੂੰ ਕੈਫੀਅਤ ਦੇਹੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕੈਫੀਅਤ ਦੇਹੀ, ਰੈਵੇਨਿਊ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਨੇ ਸੰਭਾਲੀ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਕਿਤੇ ਕਿਤੇ ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਹਿਸਟਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੌਣ ਇੱਥੇ ਆਇਆ ਸੀ, ਕਿਸ ਨੇ ਪਿੰਡ ਵਸਾਇਆ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕੌਣ-ਕੌਣ ਕਾਮੇ ਆਏ ਸੀ, ਇਸ ਦਾ ਕੌਣ ਲੈਂਡ ਓਨਰ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਆਏ ਤਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਬੰਦੋਬਸਤ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੰਦੋਬਸਤ ਵਿੱਚ 1887 ਵਿੱਚ Land Revenue Act. ਪਾਸ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਜਿਹੜਾ Land Revenue Act ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇਸ ਦੇ ਦੋ ਮਤਲਬ ਸੀ। ਇੱਕ ਤਾਂ ਉਸ ਕਲਟੀਵੇਟਰ ਤੋਂ ਰੈਵਨਿਊ ਲੈਣਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਬਾਦੀ ਦਾ ਤਾਂ ਇੱਕ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਲਾਲ ਡੋਰਾ ਜਾਂ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਉਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਇਨਹੈਬੀਟੈਂਟ, ਜਿਹੜੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਵਸਦੇ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ

ਵਿਚ ਕਾਮੇ ਵੀ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਵੀ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜੱਥੇਦਾਰ ਤੋਤਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਇੱਕ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ ਹੈ। ਅੱਜ ਵੀ ਰੈਵਨਿਊ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਹਰ ਪਿੰਡ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਇਕੋ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ ਮਿਲੇਗਾ। ਉਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪਲਾਟ ਕੱਟੇ ਗਏ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਕੋਲ ਵੱਡਾ ਪਲਾਟ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਛੋਟਾ ਪਲਾਟ ਹੈ। ਪਰ ਨਾ ਤਾਂ ਜਿਹੜੇ Proprietor ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਰਿਕਾਰਡ ਹੈ ਕਿ they are the owner ਨਾ ਹੀ ਨਾਨ ਪ੍ਰੋਪਰਾਈਟਰ ਕੋਲ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਹੋਈ ਤਾਂ ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਟਾਈਮ ਵੀ ਅਬਾਦੀਦੇਹ ਨੂੰ ਤਾਂ ਇੰਨਟੈਕਟ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਗਿਰਦਾਵਰੀ ਸੀ ਜਾਂ ਜਿਹੜੀ ਨੰਬਰ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ ਤਾਂ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰਾਂ ਦੇ ਲੈਂਡ ਓਨਰ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਪਲਾਟ ਕੱਟ ਕੇ ਨਾਨ ਪ੍ਰੋਪਰਾਈਟਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੰਬਰ ਲਗਾਏ ਗਏ। ਅੱਜ ਵੀ ਰੈਵੇਨਿਊ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਉਹ ਨੰਬਰ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਅਬਾਦੀ ਵੱਧਣ ਦੇ ਨਾਲ ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਤੇ ਲਾਲ ਡੋਰਾ ਤੇ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪੱਟੀ ਵਸਦੀ ਹੈ ਉਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਫਿਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਜਿਹੜੀ ਅੰਦਰ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਲਾਲ ਡੋਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਹੈ ਉਹ ਠੀਕ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਬਾਹਰ ਵਾਲੇ ਏਰੀਏ ਦੀ ਤਾਂ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾਏ। ਮੇਰੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਉਹ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਐਕਸਪੈਂਡ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਾਂ ਆਲਰੇਡੀ ਨੰਬਰ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਰੈਵੇਨਿਊ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਿਹੜੇ ਨਾਨ ਪ੍ਰੋਪਰਾਈਟਰ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਹੋਈ ਨਾ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਨਾਨ ਪ੍ਰੋਪਰਾਈਟਰ ਸਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲਕਾਨਾ ਹੱਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। ਉਦੋਂ ਵੀ ਇਹ ਮਿਸ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਲ ਡੋਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਘਰ ਬਣਦੇ ਗਏ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਕਾਬਜ਼ ਹੈ ਉਹੀ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਮਾਲਕ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਤੇ ਜਦੋਂ 1961 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਲੇਜ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡ ਐਗਜ਼ਿਸਟੈਂਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਅਤੇ ਉਹ ਪਾਸ ਹੋਇਆ, ਉਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਐਡ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਸ ਦੀ ਕਾਪੀ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਹਾਂ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ: notwithstanding anything to the contray contained in any other

[ਜਸਟਿਸ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ]

law for the time being in force or in any agreement, instrument, custom or uses or any decree or order of any court or other authority, all rights, title and interests whatever in the land. ਇਸ ਦੀ ਕਲਾਜ਼ ਬੀ ਹੈ: which is situated within or outside of the Abadi deh of a village and which is under the house owned by a non-proprietor, shall on the commencement of the shamlat law, be deemed to have been vested in such non proprietor. ਇਸ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਨਾਨ ਪ੍ਰੋਪਰਾਈਟਰ ਨੂੰ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਹੱਕ ਤਾਂ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਪਰ ਇਹ ਇੰਪਲੀਮੈਂਟ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੱਕ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਲਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਰੈਵੇਨਿਊ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਸੀ। ਰੈਵੇਨਿਊ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਟਾਈਮ ਇੱਕ ਨਕਸ਼ਾ ਛਿਕਨੀ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਨਕਸ਼ਾ ਛਿਕਨੀ ਸੀ ਉਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਦੇ ਜਿੰਨੇ ਘਰ ਸੀ, ਉਹ ਮੈਨਸ਼ਨ ਕੀਤੇ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਗਲੀਆਂ ਮੈਨਸ਼ਨ ਕੀਤੀਆਂ, ਟੋਭੇ ਮੈਨਸ਼ਨ ਕੀਤੇ, ਪੌਂਡ ਮੈਂਨਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਜਿੱਥੇ-ਜਿੱਥੇ ਕੂੜਾ-ਕਰਕਟ ਵਾਸਤੇ ਜਾਂ ਡੰਗਰ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਸਨ ਉਹ ਵੀ ਛਿਕਨੀ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਨਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਸਨ ਪਰ ਉਹ ਰੈਵੇਨਿਊ ਰਿਕਾਰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਜਮ੍ਹਾਂਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਨਕਸ਼ਾ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹਾਇਆ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰਾ ਰੈਵੇਨਿਊ ਵਾਲਿਆਂ ਤੇ ਡਿਪੈਂਡ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਮ੍ਹਾਂਬੰਦੀ ਪਿੰਡ right on record ਹੈ। ਉਸ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ 12 ਖਾਨੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਸੀਰੀਅਲ ਨੰਬਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਖੇਵਟ ਨੰਬਰ, ਖਤੌਨੀ ਨੰਬਰ, ਮਾਲਕ ਦਾ ਨਾਂ, ਕਲਟੀਵੇਟਰ ਦਾ ਨਾਂ, ਉਸ ਦੀ ਸਿੰਚਾਈ ਕਿਵੇਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਫਾਰਮ ਉੱਤੇ ਰਿਮਾਰਕਸ ਲਾਸਟ ਕਾਲਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। 12ਵਾਂ ਕਾਲਮ ਰਿਮਾਰਕਸ ਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜਾ ਰਾਈਟ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਾਨ-ਪ੍ਰੋਪਰਾਈਟਰ ਦੀ ਵੀ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਹੈ। ਨਾਨ-ਪ੍ਰੋਪਰਾਈਟਰ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਿਰਫ ਜਿੰਨਾ ਉਸ ਦਾ ਘਰ ਹੈ, ਜੇ ਉਸ ਦਾ ਦੋ ਮਰਲੇ ਦਾ ਘਰ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦਾ 6 ਮਰਲੇ ਦਾ ਵਿਹੜਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਨਕਲੂਡ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਕੋਰਟਾਂ ਨੇ ਦੋ-ਚਾਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹਿ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਘਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਘਰ ਨਾਲ ਜਿਹੜਾ ਵਿਹੜਾ ਅਟੈਚ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਹੈ। ਪਰ ਸਵਾਲ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਡੰਗਰਾਂ ਲਈ ਦੂਰ ਕੋਈ ਵਾੜਾ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਥੋੜ੍ਹੀ ਬਹੁਤੀ ਜਗ੍ਹਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਕੋਈ ਮਾਲਕੀ ਨਹੀਂ ਉਹ

ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਕਾਬਜ਼ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਪਿੰਡ ਬੱਝਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਦਾਦੇ ਪੜਦਾਦੇ ਦੇ ਟਾਈਮ ਤੋਂ ਕਾਬਜ਼ ਹੈ, ਇੱਥੇ ਸਵਾਲ ਉਸ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਕੀ ਹੈ। ਜੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦਾ ਪੁਰਾਣਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ, ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਾਨ ਪ੍ਰੋਪਰਾਈਟਰ ਨੂੰ ਵੀ ਪਲਾਟ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਨੰਬਰ ਲੱਗੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੇ ਉਹ ਬੈਂਕ ਕੋਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਮਾਰਟਗੇਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ 5 ਮਰਲੇ ਵਾਲਾ ਤਾਂ ਮਾਰਟਗੇਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜੇ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਅੰਦਰ 20 ਮਰਲੇ ਜਗ੍ਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਮਾਰਟਗੇਜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਨੰਬਰ ਦਾ ਪਾਰਟ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਡਿਫੀਕਲਟ ਨਹੀਂ, ਹੁਣ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਆਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਸੀਂ ਹੁਣੇ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਨਕਸ਼ੇ ਬਣਾਏ ਹਨ, ਪਿੰਡ-ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ, ਘਰ-ਘਰ ਵਿੱਚ ਨਕਸ਼ੇ ਬਣਾਏ ਹਨ। ਉਸ ਵਿੱਚ ਵਾਰਡਬੰਦੀ ਵਾਸਤੇ ਹਰ ਘਰ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਨਕਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਗਲੀਆਂ ਵੀ ਦਿਖਾਈਆਂ, ਘਰ ਵੀ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਸਿਰਫ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫਲਾਣੇ ਦਾ ਘਰ ਹੈ ਇਹ ਰੈਵੇਨਿਊ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਸ ਵਾਸਤੇ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਲੇਜ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜੇ ਨਾਨ ਪ੍ਰੋਪਰਾਈਟਰ ਹਨ, ਜਿਹੜੀ ਲੈਂਡ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੋਜ਼ੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹੈ they will not be the owners of the house. ਜਿਹੜਾ ਕੰਸਟ੍ਰੱਕਟਡ ਹਾਊਸ ਹੈ, ਕੱਚਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪੱਕਾ ਮਕਾਨ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਹੜੀ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਉਹ ਮਾਲਕ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਜਿਹੜੇ ਪ੍ਰੋਪਰਾਈਟਰ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੀ ਰਾਈਟ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਉਠੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਜੇ ਇੰਪਲੀਮੈਂਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਝਗੜੇ ਹੋਣਗੇ ਪਰ ਮੇਰਾ ਇਹ ਤਜਰਬਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਰਟਸ ਦੇ ਵਿੱਚ 40% ਜਿਹੜੇ ਝਗੜੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਉਹ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੇ ਝਗੜੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਕਹਿ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਟਰੀਟ਼ ਇਸ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਸੀ, ਕੋਈ ਕਹਿ ਦਿੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਨਾਲੀ ਇਸ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਸੀ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਨਕਸ਼ਾ ਛਿਕਨੀ ਬਣਿਆ ਸੀ, ਨਕਸ਼ਾ ਛਿਕਨੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਦਿਖਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਣੀ ਦਾ ਵਹਾਓ ਕਿਸ ਪਾਸੇ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਨਾਲੀ ਹੈ ਉਹ ਕਿਸ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਕੱਢੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਡ੍ਰੇਨ ਆਊਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਉਹ ਰਿਕਾਰਡ ਅਵੇਲੇਬਲ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਬਣਾਉਣਾ ਵੀ ਕੋਈ

[ਜਸਟਿਸ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ]

ਔਖਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੈਟੇਲਾਈਟ ਰਾਹੀਂ ਇਕੱਲੇ ਇਕੱਲੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਕਿੰਨਾ ਟਾਈਮ ਲੱਗਣਾ ਹੈ, ਨਕਸ਼ੇ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ, ਇਸ ਵਿਚ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਕਰੋ ਅਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਨਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਇਨਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕਰੋ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਰ ਲਈਏ ਤਾਂ ਜਿੱਥੇ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿੱਚ 7/51 ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਐਸ.ਡੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬਾਨ ਕਈ ਵਾਰ, ਉੱਥੇ ਲਿਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੀ ਇਸਦੇ ਕੋਲ ਪੰਜ ਡੰਗਰ ਹਨ, ਘਰ ਹੈ, ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਐਸ.ਡੀ.ਐਮ. ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਕਹੇ ਕਿ ਇਸ ਮਲਕੀਅਤ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕਰਵਾ ਕੇ ਲਿਆਉ। ਉਹ ਵਿਚਾਰੇ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਤਸਦੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਨਿਕਲੇਗਾ ਕਿ ਦੂਸਰਾ ਬੰਦਾ ਚਾਰ ਦਿਨ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇਗਾ। ਉਹ ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮਿੰਨਤ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਰੈਜੋਲਿਊਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਲੇਜ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡ ਐਕਟ ਨੂੰ ਵੀ ਅਮੈਂਡ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ ਦੇ ਵਿੱਚ ਤਰਤੀਮ ਕਰਕੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਇਨਕਾਰਪੋਰੇਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰੋਪਰਾਈਟਰ, ਨਾਨ ਪ੍ਰੋਪਰਾਈਟਰ ਦੇ ਨਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਜਿਵੇਂ ਜੱਥੇਦਾਰ ਜੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਿੰਨ ਮਿੰਨ ਪਾ ਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਫਰਜ਼ ਕਰੋ ਇੱਕ ਘਰ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਭਰਾ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਇੱਕ ਕਨਾਲ ਜਗ੍ਹਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੰਜ-ਪੰਜ ਮਰਲੇ ਬਣਾ ਕੇ ਮਿਨ ਕਰ ਦਿਉ। ਹਾਊਸ ਨੰਬਰ 34 ਮਿਨ (1), 34(2) ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਈ ਡਿਫੀਕਲਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਏਨਾ ਹੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਇੰਨੀ ਹੀ ਸੁਜ਼ੈਸ਼ਨ ਦਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਮਤੇ ਦੀ ਪ੍ਰੋੜਤਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਮੁੱਖ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ (ਸ਼੍ਰੀ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਟੀਨੂੰ): ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਮਤਾ ਸਰਦਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕੋਟਫੱਤਾ ਜੀ ਨੇ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸਦੇ ਉੱਤੇ ਬੋਲਣ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਜੱਥੇਦਾਰ ਤੋਤਾ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਜਸਟਿਸ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਤੇ ਇਆਲੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਦੇ ਨਾਲ ਜਿਹੜੀਆਂ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਉਸਦੇ ਉੱਤੇ ਬੜੀ ਭਰਪੂਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ

ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੜੇ ਰੈਲੇਵੈਂਟ ਪੁਆਇੰਟਸ ਵੀ ਦੱਸੇ ਹਨ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਗੱਲ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਘਰ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਵਿਚਾਰੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ। ਉਹ ਨਾ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਬੋਰਡ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਕੋਲ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਵਜੋਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਬੈਂਕ ਵਾਲੇ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਲ 2009 ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਐਸ.ਸੀ. ਵਿੱਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਉੱਥੇ ਜਾ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਬਹੁਤ ਵਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸ਼ਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟ ਲੋਕ ਲੋਨ ਲਈ ਅਪਲਾਈ ਕਰਦੇ ਹਨ ਲੇਕਿਨ ਲੋਨ ਕੇਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਨੂੰ ਪਟਵਾਰੀ ਜਾਂ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਤਸਦੀਕ ਕਰ ਦੇਵੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹੀ ਲੋਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸੀ ਕਿ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਤਾਂ 10-12% ਲੋਕ ਹੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਬੰਦੇ ਰੈਵੀਨਿਊ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦੇ ਸਟਾਫ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵੇਲੇ ਕੋਈ ਪੈਸੇ ਦੇ ਕੇ ਜਾਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਵਾ ਕੇ ਤਸਦੀਕ ਕਰਵਾ ਲੈਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਮੇਰਾ ਘਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇੰਨੀ ਇਸ ਦੀ ਪੈਮਾਇਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਏਨੀ ਕੀਮਤ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਤਾਂ ਐਸ.ਸੀ. ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲੋਨ ਦੇ ਦਿੰਦੀ ਸੀ ਪਰ ਬਾਕੀ ਤਾਂ ਵਿਚਾਰੇ ਸਗੋਂ ਥੱਕ ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਥੱਕ ਕੇ ਰਹਿ ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਾਲ 2009 ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ 146ਵੀਂ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਵਾਲੀਆਂ ਜਗ੍ਹਾ ਨੂੰ ਗਰੰਟੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨਾਂਗੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਾਂਗੇ। ਅਸੀਂ ਉਹ ਮਤਾ ਪਾ ਕੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਹੀ ਚਿੱਠੀ ਕੱਢ ਦਿੱਤੀ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਉਸ ਚਿੱਠੀ ਦੀ ਕਾਪੀ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਉਹ ਮਾਨਯੋਗ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਹੀ ਰੈਵੀਨਿਊ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ। ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਵੈਲਫੇਅਰ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਨੇ ਸਾਲ 2010 ਵਿੱਚ ਆਡਰ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਰੈਵੀਨਿਊ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਇਸ ਦੇ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਾ ਤੇ ਅਸੀਂ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਨੂੰ ਵੈਲਫੇਅਰ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਨੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲੋਨ ਪਾਸ ਕਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ

[ਮੁੱਖ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ]

ਅਸਰ ਹੋਇਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਲੋਨ ਦੀ ਲਿਮਟ ਵੀ ਵਧਾਈ। ਸਾਲ 2002-07 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਲੋਨ ਮਿਲਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਔਰ ਅਸੀਂ ਇਹ ਲੋਨ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਕੀਤਾ ਤੇ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਲੋਨ ਪੰਜ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਕਰਕੇ ਗਏ। ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਇਹ ਮਿਲਿਆ ਕਿ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਕਾਨਾਂ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਜਿਹੜੇ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਨ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਆਪਣਾ ਲੋਨ ਲਿਆ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਾਲਜਾਂ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਇੰਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਐਡਮਿਸ਼ਨ ਲਈ ਤੇ ਆਪਣੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ, ਦੋ ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ, ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਲੋਨ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਮੋਟੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੀ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਜਿਹੜੇ ਨੌਜਵਾਨ ਹਨ, ਬੱਚੇ ਹਨ, ਸਕਿਲਡ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਰੇਟ ਤੇ ਲੋਨ ਦੇਈਏ ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ ਤੇ ਆਪ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਲੇਕਿਨ ਉਸ ਦਾ ਕੰਮ ਸਾਲ 2010 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਸਾਲ 2011 ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਲੋਨ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਦੀ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ। ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਿਆਨ ਆਏ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਦੂਜੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਵਧਾਈਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਚਿੱਠੀਆਂ ਵੀ ਪਾਈਆਂ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 1947 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਤਿਹਾਸਕ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਗਰੀਬ ਲੋਕ ਜਿਹੜੇ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਲੋਨ ਦੇਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਲੇਕਿਨ ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਉਹ ਖੁਸ਼ੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਰ ਨਹੀਂ ਟਿਕੀ। ਹੋਇਆ ਕੀ? ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਮਿਤੀ 24.7.2012 ਨੂੰ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਦਾ ਵੈਲਫੇਅਰ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦਾ ਆਰਡਰ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਾਲਕੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜਾ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਉਹ ਹੀ ਬੈਠਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਿਤੀ 24.7.2012 ਨੂੰ ਡੀ.ਸੀ. ਜਲੰਧਰ ਨੇ ਚਿੱਠੀ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਗਾਰੰਟੀ ਵਜੋਂ, ਮਾਲਕੀ ਵਜੋਂ ਅਸੀਂ ਐਕਸੈਪਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੀ ਐਕਸੈਪਟ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਮਸਲਾ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਜਿਹੜੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨਾ ਤਾਂ ਬੈਂਕ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਠੋਸ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰੋ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਕਾਰ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉ ਕਿ ਉਸ ਉੱਤੇ ਨੰਬਰਿੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜਿਹੜੇ ਪਿੰਡ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆ ਗਏ ਜਾਂ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆ ਗਏ ਜਾਂ ਨਗਰ ਪੰਚਾਇਤ ਅਧੀਨ ਆ ਗਏ, ਉਥੇ ਮਸਲਾ ਥੋੜ੍ਹਾ ਬਹੁਤ ਹੱਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਜਾਂ ਕੌਂਸਲਾਂ ਟੀ.ਐਸ.1 ਫਾਰਮ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਸਰਵੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਰੂਵ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫਲਾਣਾ ਬੰਦਾ ਇੱਥੇ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪਰੂਵ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਦੋ-ਚਾਰ ਸੌ ਰੁਪਿਆ ਫੀਸ ਲੱਗਦੀ ਹੈ । ਨਗਰ ਕੌਂਸਲਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਠੀਕ ਚੱਲ ਪਿਆ ਹੈ ਪਰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਬਹੁਤ ਝਗੜੇ ਹਨ। ਜੇ ਕੋਈ ਆਪਣਾ ਮਕਾਨ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਬਾਹਰ ਚਲਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਚਲਾ ਗਿਆ ਤੇ ਮਗਰ ਗੁਆਂਢੀ ਨੇ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਕੱਢ ਕੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਤੇ ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕੋਰਟ ਕਚਹਿਰੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਸਟਿਸ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜਾ ਕਾਬਜ਼ ਹੈ, ਉਹ ਹੀ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਉਹ ਸਾਰੇ ਝਗੜੇ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਜਿਹੜੀ ਗੱਲ ਇੱਥੇ ਕਹੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਹੋਰ ਝਗੜੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣਗੇ, ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ 80% ਤੋਂ ਵੱਧ ਝਗੜੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਕਿ ਜੇ ਆਪਾਂ ਲਕੀਰ ਦਾ ਮਾਲਕੀ ਹੱਕ ਦੇ ਦੇਈਏ, ਉਸ ਨਾਲ ਹੱਲ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਰੈਵੇਨਿਊ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰੋ ਕਿ ਵੱਡੇ ਲੈਵਲ ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ ਤੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਨੰਬਰ ਮਿੰਨ ਪਾ ਕੇ ਲਗਾਏ ਜਾਣ। ਘਰਾਂ ਦੀ ਨੰਬਰਿੰਗ ਕਰ ਦਿਉ। ਏਰੀਆ ਪਾ ਦਿਉ। ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਆਈ. ਟੀ. ਦਾ ਜ਼ਮਾਨਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਤੇ ਜੇ ਕੋਈ ਆਲਟਰੇਸ਼ਨ ਕਰਨੀ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਆਪਾਂ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਟਾਈਮ ਦੇ ਕੇ ਨੋਟਿਸ ਲਗਾ ਕੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਬਜੈਕਸ਼ਨ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਕੇ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਾਰੇ ਘਰਾਂ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਬਣਾ ਕੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ

[ਮੁੱਖ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ]

ਨਕਸ਼ਾ ਛਿਕਨੀ ਜਾਂ ਛਿਕਨੀ ਰਜਿਸਟਰ ਵੀ ਪੁਰਾਣੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਕਹਿੰਦੇ ਸੀ, ਉਹ ਇੱਕ ਵਾਰ ਦੁਬਾਰਾ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਵੱਡਾ ਕੰਮ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਜੇ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਾਨਯੋਗ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇੰਨੇ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਹਨ ਤੇ ਜੇ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਕਰਨ ਤੇ ਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਹ ਬਹੁਤ ਛੋਟਾ ਕੰਮ ਹੈ ਤੇ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਇਹ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਕੱਲੇ ਸ਼ਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟਸ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗਰੀਬ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀ ਜਿਹੜੇ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਹ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਬਣਨਗੇ। ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰ ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਜ਼ਰੂਰੀ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਕੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰੋ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਟਾਈਮ ਬਾਊਂਡ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਕੰਮ ਲਟਕ ਜਾਵੇ ਬਲਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਟਾਈਮ ਬਾਊਂਡ ਕਰਕੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਐਕਸਪਰਟਸ ਲੈ ਕੇ, ਚੰਗੇ ਆਫੀਸਰਜ਼ ਲੈ ਕੇ, ਜਾਣਕਾਰ ਲੈ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ ਤੇ ਯੋਗ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਅਸਰ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ। ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਤੇ ਬੋਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਸਰਦਾਰ ਮਹੇਸ਼ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੀ ਅਰਜ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਮੁੱਦਾ ਸਰਦਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕੋਟਫੱਤਾ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਇੰਪਾਰਟੈਂਟ ਮਸਲਾ ਹੈ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ: ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਬੋਲਣਾ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਮਹੇਸ਼ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਲਉ। ਜੇ ਮੈਂ ਗਲਤ ਹੋਇਆ ਤਾਂ I feel sorry. ਮੇਰੀ ਅਰਜ਼ ਸੁਣ ਲਉ। ਮੇਰੀ ਫਰਿਆਦ ਸੁਣ ਲਉ। ਇਹ ਬੜਾ ਇੰਪਾਰਟੈਂਟ ਮਸਲਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਸ ਤੇ ਨਹੀਂ ਬੋਲਣਾ। ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸ਼ਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟਸ ਦੀ ਭਲਾਈ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਰਿਲੇਟਿਡ ਹੈ। ਰੈਵੀਨਿਊ ਨਾਲ ਰਿਲੇਟਿਡ ਗੱਲ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਔਰ ਇਸ ਨਾਲ ਪੰਚਾਇਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਬੀ.ਡੀ.ਪੀ.ਓ. ਜਾਂ ਡੀ.ਡੀ.

ਪੀ.ਓ. ਦੀ ਵੀ ਗੱਲ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਰਲ ਕੇ ਕਮੇਟੀਆਂ ਬਣਾ ਕੇ ਇਸ ਸਾਰੇ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਲੇਕਿਨ ਮੈਨੂੰ ਬੜੇ ਅਫਸੋਸ ਨਾਲ ਕਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਨਾਲ ਤਾਅਲੁੱਕ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸਕੱਤਰ ਖੱਬੇ ਨਿਗ੍ਹਾ ਮਾਰ ਕੇ ਦੇਖੋ, ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਸੁਣਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਤਰੱਦਦ ਨਾਲ,ਬਹੁਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਇਸ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹਾਂ । ਜੱਥੇਦਾਰ ਜੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹਨ, ਸਾਡੇ ਗੁਆਂਢੀ ਹਨ। ਬੀਬੀ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਜੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਹੋਰ ਵੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋਣਗੇ ।ਇਸ ਕਰਕੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਬੜੀਆਂ ਖਾਹਸ਼ਾਂ ਤੇ ਆਸਾਂ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਸ਼ਾਇਰ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

ਹਮ ਨੇ ਸੋਚਾ ਥਾ ਆਏਗੀ ਬਰਸਾਤ ਤੋ ਭਰੇਂਗੇ ਮੋਤੀ।
ਆਈ ਬਰਸਾਤ ਤੋ ਬਰਸਾਤ ਨੇ ਨਜ਼ਰ ਤੋੜ ਦੀ।

ਕਦੀ ਉਹ ਭੱਜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਬੱਡੀ ਦੀ ਖੇਡ ਹੈ। ਉਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੰਦਾ ਰੇਡ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਦੂਜਾ ਬੰਦਾ ਰੋਕਦਾ ਹੈ, ਸਟਾਪਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਰੇਡਰ ਵੀ ਹਾਂ ਤੇ ਸਟਾਪਰ ਵੀ ਹਾਂ। ਨਾ ਉਹ ਬੈਠਦੇ ਹਨ ਤੇ ਨਾ ਇਹ ਬੈਠਦੇ ਹਨ ਤੇ ਫਿਰ ਸਾਨੂੰ ਕਿਸ ਵਾਸਤੇ ਬਿਠਾਉਣਾ ਹੈ। ਰੈਫਰੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧੰਨਵਾਦ ਜੀ। (ਥੰਪਿੰਗ)

ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ: ਮੈਂ ਇਸ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਸਬੰਧਤ ਮਹਿਕਮੇ ਵਾਲੇ ਅਫਸਰ ਆਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਅੱਜ ਕੁਐਸਚਨ ਵੀ ਇੰਪਾਰਟੈਂਟ ਸਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੋ ਰਾਵਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਕਨਸਰਨਡ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਹੱਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਹੁਣ ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ.ਆਰ. ਕਲੇਰ ਜੀ ਬੋਲਣਗੇ।

ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ.ਆਰ. ਕਲੇਰ (ਜਗਰਾਉਂ, ਐਸ. ਸੀ.): ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਅਹਿਮ ਮੁੱਦੇ ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਵਿੱਚ ਜੋ ਲੋਕ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਸ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੜਾਈ ਝਗੜੇ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਸਾਲ ਬਤੌਰ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਜਗਰਾਉਂ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਝਗੜੇ ਲੋਕ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਿਵੇਂ

[ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ.ਆਰ. ਕਲੇਰ]

ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਸੂਝਵਾਨ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿੱਤੀ ਅਦਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਸਹੂਲਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰਾ ਪਿਛੋਕੜ ਰੈਵੀਨਿਊ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦਾ ਹੈ। 1887 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੀਨਿਊ ਐਕਟ ਬਣਿਆ ਸੀ ਤੇ ਇਹ ਐਕਟ ਜਿਹੜਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਉੱਤੇ ਮਾਮਲਾ ਲਗਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਉੱਤੇ ਇਹ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਯਾਨੀ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਜੋ 1902 ਵਿੱਚ ਬਣੀ, ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਵਿੱਚ ਜੋ ਅਬਾਦੀ ਅਧੀਨ ਏਰੀਆ ਸੀ, ਉਹ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਜਿੰਨਾ ਵੀ ਰਕਬਾ ਸੀ, ਜੋ ਵਾਹੀਯੋਗ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਗਾਨ ਲਗਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਰਕਬਾ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ ਦੇ ਅੰਦਰ, 1887 ਦੇ ਅੰਦਰ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਜੋ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਹੈ, ਉਹ ਡਿਮਾਂਡ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਨਾ ਲਗਦਾ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਦੀ ਕੋਈ ਪੈਮਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਏਗੀ, ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਦਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਬਣੇਗਾ। ਸੋ, ਇਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿੱਚ 12581 ਪਿੰਡ ਹਨ, ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਿੱਚ 20 ਤੋਂ 25 ਏਕੜ ਰਕਬਾ ਇਸ ਵੇਲੇ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ। ਸੋ, ਇਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਤਕਰੀਬਨ 3 ਤੋਂ 4 ਲੱਖ ਏਕੜ ਰਕਬਾ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ। ਸੋ, ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਪਹਿਲਾਂ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਸ ਦੀ ਵੀ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਵਾਸਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਐਕਟ ਦਾ ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਤਰਮੀਮ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਸੋ, ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਤਰਮੀਮ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਸੁਜੈਸਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਬੜਾ ਟੈਕਨੀਕਲ ਹੈ। ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਜਿਹੜੇ ਪੁਰਾਣੇ ਬੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਜੋ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਜਾਂ ਡੀ.ਆਰ.ਓ. ਜਾਂ ਨਾਇਬ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਹਨ, ਉਹ ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਭਲੀਭਾਂਤ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਕਿ ਕਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਹ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਪੁਰਾਣੇ ਬੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ

ਸ਼ਨਾਖਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਕੰਮ ਵਾਸਤੇ ਸੱਰਸ ਪਰਸਤ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹਿਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਅੱਜ ਦੇ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੂੰ ਟਰੇਨਿੰਗ ਦੇਣ। ਟਰੇਨਿੰਗ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਦੀ ਪਰਾਪਰ ਮਿੰਨੀ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਾਕੀ ਰਿਕਾਰਡ, ਜਿੱਥੇ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਜੱਥੇਦਾਰ ਤੋਤਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਖਸਰੇ ਨੰਬਰ ਲਗਦੇ ਹਨ, ਉਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਸ ਰਕਬੇ ਦੇ ਵੀ ਖਸਰੇ ਨੰਬਰ ਲਗਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੇਕਰ ਆਪਾਂ ਇਸ ਏਰੀਏ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਰੀਏ। ਸੋ, ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦੀ ਵਿੱਲ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਵਿੱਲ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਿਉਂ ਇਹ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਡੈਡੀਕੇਟਿਡ ਸਟਾਫ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਰਫ ਤੇ ਸਿਰਫ ਕੰਮ ਇਹੋ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ 3-4 ਲੱਖ ਏਕੜ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਸਲਾ ਰੂਰਲ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮਾਲ ਮਹਿਕਮੇ ਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ, ਜੋ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਮਸਲਾ ਸਿਰਫ ਤੇ ਸਿਰਫ ਰੈਵੇਨਿਊ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਫਾਜ਼ਲ ਦੋਸਤ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਆਪਾਂ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਨੂੰ ਵਧਾ ਦੇਈਏ, ਅੱਗੇ ਪਿੱਛੇ ਕਰ ਦੇਈਏ। ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਅੱਗੇ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਉਹ ਇੱਕ ਪਰਮਾਨੈਂਟ ਰਿਕਾਰਡ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ ਚਾਲੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸੋ, ਮੈਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਇਹੋ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਸਮਾਧਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਗੱਲ ਹੋਰ ਦੱਸਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਜਗਰਾਉਂ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਹਾਂ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿੱਚ ਫਰਦ ਕੇਂਦਰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਇਹ ਬਹੁਤ ਅੱਛਾ ਕੰਮ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਜਗਰਾਉਂ ਹਲਕੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਾਂ, ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਹੋਏਗਾ, ਸਾਡੇ 78 ਪਿੰਡਾਂ ਵਾਸਤੇ ਇੱਕ ਫਰਦ ਕੇਂਦਰ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਹਾਲਾਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਫਰਦ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਸਵੇਰੇ 4.00 ਜਾਂ 5.00 ਵਜੇ ਉੱਥੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਲਾਈਨਾਂ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। 40 ਤੋਂ 50 ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦਿਨ

[ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ.ਆਰ. ਕਲੇਰ]

ਸਿਰਫ਼ ਫਰਦਾ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਲੋਕ 2-2, 3-3, 4-4 ਦਿਨ ਆਪਣੀ ਫਰਦ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

*11.45 ਵਜੇ ਪੂਰਵ ਦੁਪਹਿਰ (*ਇਸ ਸਮੇਂ ਮਾਨਯੋਗ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਨੇ ਸਦਨ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਸੰਭਾਲੀ।)

ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਫਰਦ ਕੇਂਦਰ ਐਕਸਟੈਂਡ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਘੱਟੋ ਘੱਟ 2-2 ਫਰਦ ਕੇਂਦਰ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾਣ। ਮੈਂ ਸਾਡੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ 28 ਫਰਵਰੀ ਤੱਕ ਸਾਰੇ ਟਿਊਬਵੈੱਲਾਂ ਵਾਸਤੇ ਅਪਲਾਈ ਕਰਨਾ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਰੱਸ਼ ਸੀ। ਡੀ.ਸੀ. ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਉਹ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅਪਲਾਈ ਕਰ ਸਕੇ। ਸੋ, ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਨਾਲ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਫਰਦ ਸੈਂਟਰ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਐਕਸਟੈਨਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੋ, ਮੈਂ ਫਿਰ ਦੁਬਾਰਾ ਇਸ ਮਤੇ ਦੀ ਪ੍ਰੋੜਤਾ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਖਿਮਾ ਦਾ ਜਾਚਕ ਹਾਂ। ਜੈ ਹਿੰਦ।

ਮਾਨਯੋਗ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ: ਹਾਂ ਜੀ, ਸ਼੍ਰੀ ਐਨ.ਕੇ. ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ।

ਮੁੱਖ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰ, ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਵਣਜ (ਸ਼੍ਰੀ ਐਨ.ਕੇ.ਸ਼ਰਮਾ): ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਸਰਦਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋਟਫੱਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਿਹੜਾ ਮਤਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਤੇ ਬੋਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਡੇ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਸਾਹਿਬਾਨ, ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਬੜੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ, ਇਸ ਦੀ ਬੈਕਗਰਾਊਂਡ, 1887 ਦਾ ਐਕਟ, 1958 ਦੀ ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਬੜਾ ਅਹਿਮ ਮਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਡਿਵੈਪਲਮੈਂਟ ਦੇ, ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਝਗੜੇ ਹਨ ਉਹ ਹੱਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੋ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਰੈੱਡ ਲਾਈਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜੇ ਮਕਾਨ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਹੱਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮਾਲਕ ਹੀ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕਬਜ਼ੇ ਵੀ ਹਨ, ਸਿਰਫ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਕਾਰਨ ਤੁਸੀਂ ਵੇਖੋ ਜੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਉੱਤੇ ਮਕਾਨ ਦੇ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮਕਾਨ ਦੇ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਹੋਣ ਦਾ ਡਰ ਲੱਗਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਲੋਕ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏ ਤੇ ਮਕਾਨ

ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਾਮਨ ਜਗ੍ਹਾ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਦੀ ਗਲੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅੱਗੇ ਵੱਧ ਕੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲਾ ਹੀ ਮਾਲਕ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਗਲੀਆਂ ਤੰਗ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਟੋਭਿਆਂ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਨਾਲ ਵਾਲਾ ਥੋੜ੍ਹੀ-ਥੋੜ੍ਹੀ ਮਿੱਟੀ ਪਾ ਕੇ ਟੋਭੇ ਤੇ ਹੀ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਟੋਭੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਬੰਦਾ ਪੜੋਸੀ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਦਾ ਮਾਲਕ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੋ, ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਦੀ ਜਦ ਤੱਕ ਪ੍ਰਾਪਰ ਮਾਰਕਿੰਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 1958 ਵਿੱਚ ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਹੋਈ ਉਸ ਵੇਲੇ ਇੰਨੇ ਆਧੁਨਿਕ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਹੜੇ ਅੱਜ ਹਨ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੂਗਲ ਤੋਂ ਨਕਸ਼ੇ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਬੜੇ ਵਧੀਆ contouring ਸਰਵੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕਾਲੋਨਾਈਜ਼ਰ ਕੋਈ ਕਾਲੋਨੀ ਕੱਟਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਇੱਕ ਕਿੱਲਾ ਨੰਬਰ ਕਿਸੇ ਮੁਸਤੀਲ ਦਾ ਹੈ ਉਸ ਮੁਸਤੀਲ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਕਾਲੋਨੀ ਪਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਜਿਹੜੀ ਨੰਬਰਿੰਗ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਪੁੱਡਾ ਜਾਂ ਗਮਾਡਾ ਮਹਿਕਮਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਨੰਬਰਿੰਗ ਲਾਗੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਕੱਲੇ ਇਕੱਲੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਆਧੁਨਿਕ ਢੰਗ ਨਾਲ contouring ਸਰਵੇ ਕਰਵਾ ਕੇ, ਬਕਾਇਦਾ ਮਕਾਨਾਂ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਬਣਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਔਰ ਉਸ ਵਿੱਚ ਗਲੀਆਂ ਦੀ ਚੌੜਾਈ ਮਾਰਕ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤੇ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਜਾਂ ਪਾਰਕ ਜਿਹੜੇ ਵੀ ਕਾਮਨ ਪਲੇਸਿਜ਼ ਹਨ ਉਹ ਚਾਹੇ ਟੋਭੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਰ ਮਾਰਕਿੰਗ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਬਕਾਇਦਾ ਨੋਟਿਸ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ ਕਰਕੇ, ਪਬਲਿਕ ਸਟਰੀਟਸ ਡਿਕਲੇਅਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਫਿਰ ਜਿਹੜੇ ਗਲੀਆਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਜਾਂ ਟੋਭਿਆਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਜਾਂ ਪਾਰਕਾਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਉਹ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੁਕ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਫੈਸਿਲਟੀ ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣੀ ਹੈ, ਹੁਣ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ 50-60 ਸਾਲ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਇਆਂ ਨੂੰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਅਸੀਂ ਗਲੀਆਂ-ਨਾਲੀਆਂ ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਲਝੇ ਹੋਏ ਹਾਂ, ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਸਾਡੇ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਹਨ ਅਸੀਂ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਕਿਹੜੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ, ਕਈ ਵਾਰੀ ਸਰਪੰਚ ਆਪਣੀ ਹੀ ਗਲੀ ਦੋ ਦੋ

[ਮੁੱਖ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰ, ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਵਣਜ]

ਵਾਰੀ ਬਣਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦਾ ਕੋਈ ਪੰਚ ਨਾ ਹੋਵੇ ਉਹ ਗਲੀਆਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੋ, ਜੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਬਣੇਗਾ, ਬਕਾਇਦਾ ਗਲੀ ਨੰਬਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿੰਨੀ ਚੌੜੀ ਗਲੀ ਹੈ, ਆਪਾਂ ਉਹ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਜਾਂ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਕੰਮ ਹਨ ਉਹ ਬਕਾਇਦਾ ਗਲੀ ਨੰਬਰ ਲਿਖ ਕੇ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿੰਕ ਰੋਡ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਨਾਲ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਦਾ ਬੜਾ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਵੇਸਟੇਜ਼ ਆਫ ਮਨੀ ਵੀ ਬਚ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਤੀਸਰਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਮਕਾਨ ਕਿਰਾਏ ਉੱਤੇ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਝਿਜਕੇਗਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਮਾਲਕੀ ਹੈ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਰਹਿਣੀ ਹੈ ਔਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇ ਕੋਈ ਕਾਮਨ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇ ਉੱਤੇ, ਰੈੱਡ ਲਾਈਨ ਤੋਂ ਅੰਦਰ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਮਨ ਜਗ੍ਹਾ, ਕਈ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਕਾਂ ਵੀ ਹਨ, ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਟੋਬੇ ਹਨ, ਧਰਮਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਬਣੀਆਂ ਹਨ ਸੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਕੋਈ ਕਬਜ਼ੇ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਪੂਰਾ ਡਿਸਕਰਾਈਬਡ ਹੋਵੇਗਾ, ਪੂਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਆਨ ਲਾਈਨ ਉੱਤੇ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਬਣਾ ਕੇ ਪਬਲਿਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਰੈਵੇਨਿਊ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਜਿਸਟਰ ਮੇਨਟੇਨ ਕਰਕੇ ਨਾਲ ਨਕਸ਼ੇ ਤਰਤੀਬਵਾਰ ਲਗਾਏ ਜਾਣ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਟਵਾਰੀ ਏਕੜਾਂ ਜਾਂ ਛੋਟੇ ਕਿੱਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੱਟਦੇ ਸੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਕਾਇਦਾ ਮਾਡਰਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਕਸ਼ੇ ਬਣਵਾ ਕੇ ਅਟੈਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਇਹ ਨਕਸ਼ੇ ਬਣਨ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਫਾਇਦੇ ਹੋਣੇ ਹਨ। ਮਾਨਯੋਗ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਅਨਾਊਂਸਮੈਂਟ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਲਾਟ, ਮਕਾਨ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਨੂੰ ਮਾਨਯੋਗ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਦੀ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਨਾਲ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਪਲਾਨਿੰਗ ਬੋਰਡ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬਣਾ ਕੇ ਮੁਹਾਲੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ 17 ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ contouring ਸਰਵੇ ਕਰਕੇ ਇਕੱਲੀ ਇਕੱਲੀ ਗਲੀ, ਨਾਲੀ ਜਾਂ ਟੋਭਾ ਮਾਰਕ ਕਰਕੇ ਨਕਸ਼ੇ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਲਾਨਿੰਗ ਕਰਕੇ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕੀਤੀ। ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਸਨੇਟਾ ਵਿੱਚ 175 ਗਰੀਬ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਲਾਟ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਮਕਾਨ ਬਣਾ ਕੇ ਦਿੱਤੇ। ਉਹ ਕਲੋਨੀ ਬੜੀ ਵਧੀਆ ਬਣੀ ਹੈ ਪਰ ਉੱਥੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਇਹ ਆਈ ਕਿ ਕਈ ਘਰ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਅਜਿਹੇ ਸਨ, 2-2 ਮਰਲੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸਨ ਜਿਸ

ਵਿੱਚ 4-4 ਭਰਾ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਆ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਲਾਟ ਦਿੱਤੇ। ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਫ਼ਿਸ ਜਾ ਕੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਦੋ ਮਰਲੇ ਦਾ ਮਕਾਨ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਕਾਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਬਕਾਇਦਾ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਵੀ ਸਰਵੇ ਕਰਾਂਗੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਕਾਨਾਂ ਦਾ ਏਰੀਆ ਵੀ ਆਈਡੈਂਟੀਫਾਈ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਮਾਲਕ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ। ਇੱਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਕੋਲ ਸੈਂਸਸ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ 4 ਮਰਲੇ ਦੇ ਮਕਾਨ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਭਰਾ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਬੱਚੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪਲਾਟ ਕੱਟ ਕੇ ਦੇਣੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਸ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਇਹ ਬਹੁਤ ਲਾਭਦਾਇਕ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਆਪਣਾ ਮਕਾਨ ਦੂਸਰੇ ਨੂੰ ਵੇਚਣਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਰਜਿਸਟਰੀ ਬਣਵਾਉਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਬੜੀਆਂ ਪ੍ਰਾਬਲਮਜ਼ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਈ ਜਗ੍ਹਾ ਇਹ ਪੈਰਾਮੀਟਰ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸਰਪੰਚ ਤਸਦੀਕ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਉਸ ਦੀ ਪਟਵਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਫੇਰ ਕਾਨੂੰਨਗੋ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਜਿਸਟਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਬੜਾ ਲੰਬਾ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਨਾਮ ਰਜਿਸਟਰੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਹਾਲੇ ਵੀ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿਸਟਮ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪੜੋਸੀ ਨੇ ਪੜੋਸੀ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਖਰੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੱਚੇ ਕਾਗਜ਼ ਤੇ ਹੀ ਲਿਖਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 25,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਇਹ ਜਗ੍ਹਾ ਖਰੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਜ ਤੋਂ ਮੈਂ ਇਸ ਦਾ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਿਆ ਹਾਂ। ਇਸ ਨਾਲ ਇੱਕ ਤਾਂ ਰੈਵੇਨਿਊ ਲਾਸ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੋ, ਜਦੋਂ ਤਹਿਸੀਲ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਰਜਿਸਟਰੀ ਤਬਦੀਲ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਉਹ ਮਾਲਕ ਬਣ ਜਾਣਗੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਜਿਵੇਂ ਵਸੀਅਤ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਹੈ, ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਬਜ਼ੁਰਗ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਇੱਕ ਬੇਟਾ ਉਸ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਬੇਟਾ ਬਾਹਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਬੇਟਾ ਬਜ਼ੁਰਗ ਦੀ ਡੈੱਥ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਮਾਲਕ ਬਣ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਰੈਵੇਨਿਊ ਰਿਕਾਰਡ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਜਿਹੜੇ ਉਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਉਹ

[ਮੁੱਖ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰ, ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਵਣਜ]

ਸਾਰੇ ਉਸ ਮਕਾਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਮਾਲਕ ਵੀ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਰੈੱਡ ਲਾਈਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਹੀ ਕਹਾਂਗੇ, ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਾਪਰ ਨਕਸ਼ੇ ਬਣਾ ਕੇ ਡਿਸਪਲੇਅ ਹੋਣਗੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਕਈ ਮਸਲੇ ਹੱਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੋ, ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਅੱਜ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਔਖਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੱਜ ਇੱਕ ਮਸ਼ੀਨ ਇੱਕ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਆਪਾਂ ਬਰੀਕੀ ਨਾਲ ਸਰਵੇ ਕਰੀਏ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਕਿੰਨੇ ਵੱਡੇ ਘਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੌਣ ਕੌਣ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਟੋਭਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਕਾਇਦਾ ਮਾਰਕ ਕਰੀਏ ਕਿ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸਾਈਡਾਂ ਦਾ ਇੰਨਾ ਏਰੀਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ, ਪਾਰਕ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡ ਪਿੰਡ ਦੀ ਰੈੱਡ ਲਾਈਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਮਾਰਕਿੰਗ ਕਰਾਂਗੇ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਨਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਹੋ ਸਕੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਰੈੱਡ ਲਾਈਨ ਅੰਦਰ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹ ਖ਼ਾਲੀ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਪਤਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਹੈ। ਗਲੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਬਚਾਅ ਹੋ ਸਕੇਗਾ, ਉਹ ਚੌੜੀਆਂ ਰਹਿ ਸਕਣਗੀਆਂ, ਅਦਰਵਾਈਜ਼ ਰਿਕਾਰਡ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਗਲੀਆਂ 25-25 ਫੁੱਟ ਚੌੜੀਆਂ ਸਨ ਉਹ 5-5 ਫੁੱਟ ਦੀਆਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਹਨ। 5 ਫੁੱਟ ਇੱਕ ਦੱਬ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, 5 ਫੁੱਟ ਦੂਸਰਾ ਦੱਬ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਮਤਾ ਸਰਦਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕੋਟਫੱਤਾ ਜੀ ਇੱਥੇ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਹਨ ਇਹ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮ ਮਤਾ ਹੈ, ਬੜਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਸਲਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਮਾਰਕਿੰਗ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਕਾਇਦਾ ਸਨਦਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਮਾਲਕ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੇ ਹੱਕ ਇਨਜੁਆਇ ਕਰ ਸਕਣ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੈਣ ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਕਿਰਾਏ ਵਾਸਤੇ, ਲੋਨ ਵਾਸਤੇ ਜਾਂ ਰਜਿਸਟਰੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਯੂਜ਼ ਕਰ ਸਕਣ। ਇਸ ਨਾਲ ਝਗੜੇ ਨਹੀਂ ਵਧਣਗੇ ਅਤੇ ਜਿਹੜਾ ਕੋਰਟਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਕਰਕੇ ਜ਼ਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸੇਵਿੰਗ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੋ ਮਤਾ ਸਰਦਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕੋਟਫੱਤਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਇਸ ਮਤੇ ਦੀ ਤਾਈਦ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਬੇਨਤੀ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਕੇ, ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਬਕਾਇਦਾ ਟੀਮ ਬਣਾ ਕੇ, ਕਈ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ

ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਲੇਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੰਮ ਰੈਵੇਨਿਊ ਮਹਿਕਮਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪੰਚਾਇਤੀ ਮਹਿਕਮਾ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹਾਊਸਿੰਗ ਮਹਿਕਮਾ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਐਡੀਕੁਏਟ ਸਟਾਫ ਵੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਲੋਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਿਸਟਮ ਬਾਰੇ ਨਾਲੇਜ ਵੀ ਹੈ। ਸੋ, ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਸਦਾ ਪੂਰਾ ਸਿਸਟਮ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੋ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਸ ਮਤੇ ਦੀ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਫਿਰ ਤੁਹਾਡਾ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਮਤੇ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ। ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਮਿਹਰਬਾਨੀ। ਧੰਨਵਾਦ ਜੀ।

ਮੁੱਖ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰ, ਸਿੰਚਾਈ (ਸਰਦਾਰ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਠੰਡਲ): ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਮਤਾ ਜੋ ਸਾਡੇ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਵੀਰ ਸਰਦਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕੋਟਫੱਤਾ ਜੀ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਹਨ, ਇਹ ਬੜਾ ਅਹਿਮ ਮੁੱਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਪਰ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਚੰਗੀਆਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਰੱਖੀਆਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਆਪਾਂ ਸਾਰੇ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਇੱਥੇ ਮੈਂਬਰ ਬੈਠੇ ਹਾਂ, ਸਾਰੇ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹਾਂ, ਕੋਈ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਜਾਂ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਜੋ ਹਾਜ਼ਰੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਤੇ ਹੋਰ ਲੰਬੀ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਜੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਬਜਟ ਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਬਹਿਸ ਵੀ ਕਰਨੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਸਾਡੀ ਤਿਆਰੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਟਾਈਮ ਦੀ ਬੱਚਤ ਵੀ ਹੋ ਸਕੇ। ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਫਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਮਤੇ ਦੀ ਪ੍ਰੋੜਤਾ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਮਾਨਯੋਗ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ: ਇਸ ਮਤੇ ਸਬੰਧੀ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਬਹੁਤ ਤਿਆਰੀ ਕਰਕੇ ਆਏ ਹਨ। ਜੇ ਕੋਈ ਨਾਂ ਰਹਿ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਹਾਂ ਜੀ, ਸਰਦਾਰ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਝੂੰਦਾਂ ਜੀ।

ਸਰਦਾਰ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਝੂੰਦਾਂ (ਅਮਰਗੜ੍ਹ): ਮਾਨਯੋਗ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੋ ਸਰਦਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕੋਟਫੱਤਾ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਤਾ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਮਤੇ ਤੇ ਬੋਲਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਠੰਡਲ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਠੀਕ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਹਨ ਤੇ

[ਸਰਦਾਰ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਝੂੰਦਾਂ]

ਵਧੇਰੇ ਰੈਪੀਟੀਸ਼ਨ ਹੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਗੱਲਾਂ ਉਹੀ ਹਨ, ਇਹੀ ਗੱਲਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕਰਨੀਆਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਇਸ ਮਤੇ ਦੀ ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰੋੜਤਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਉੱਥੇ ਆਪਣੇ ਇੱਕ ਦੋ ਸੁਝਾਅ ਵੀ ਦੇਣੇ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਮਾਨਯੋਗ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜੋ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਸਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲਕੀ ਹੱਕ ਦੇਣ ਸਬੰਧੀ ਮਸਲਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਮਸਲੇ ਤੇ ਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲੈ ਕੇ ਇਸ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰੇ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਹ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਅਹਿਮ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜਿਸ ਦੀ ਮੰਗ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੀ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਤਕੜੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮਾੜੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜਗ੍ਹਾ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਕਰਨ ਦਾ ਜੋ ਰੁਝਾਨ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਸਲਿਆਂ ਦਾ ਸਦੀਵੀ ਹੱਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੱਥੇਦਾਰ ਤੋਤਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਬੜੇ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਸ ਮਤੇ ਸਬੰਧੀ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੁਝਾਅ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਘਰਾਂ ਦੇ ਨੰਬਰ ਬਣਾ ਕੇ ਸਹੀ ਮਾਅਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਇੱਕੋ ਹੀ ਘਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀ ਕਰਨੀ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਲੋਨ ਲੈਣਾ ਹੈ, ਜੇ ਘਰ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਲੋਨ ਲੈਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟਵਾਰੀ ਸਾਹਿਬਾਨ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਤਸਦੀਕ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਸੋ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਝੱਲਣੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੋ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਮਸਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਰਜਿਸਟਰੀਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਰਜਿਸਟਰੀਆਂ ਸਾਈਡਾਂ ਵਗੈਰਾਂ ਲਿਖ ਕੇ ਕਰਵਾ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਕੋਈ ਅਸ਼ਟਾਮ ਤੇ ਲਿਖ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਲੀਗਲ ਵੈਲਿਊ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਪੰਜ ਮਰਲੇ ਦੀ ਥਾਂ ਦਸ ਮਰਲੇ ਦੀ ਲਿਖਾ ਲਵੇ। ਚਾਹੇ ਛੇ ਮਰਲੇ ਦੀ ਲਿਖਾ ਲਵੇ। ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਤਕੜਾ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀ ਕੰਧ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕਰਕੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਕੋਈ ਮਾਲਕੀ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਸਿਰਫ ਲੈਣ ਤੇ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਆਪਸੀ ਕੰਟਰੈਕਟ ਹੀ ਹੈ, ਉਹ ਜੋ ਮਰਜ਼ੀ ਲਿਖ ਲੈਣ। ਇਸ ਕਿਸਮ

ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੋ, ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸ ਕਰੇ। ਇਹ ਇੱਕ ਐਸਾ ਕਾਰਜ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਬਹੁਤ ਖਰਚਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ, ਸਰਕਾਰ ਖਰਚਾ ਘੱਟ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੋ, ਇਸ ਮਤੇ ਨੂੰ ਜੋ ਸਰਦਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕੋਟਫੱਤਾ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਹਾਊਸ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਮਤਾ ਸਮਝ ਕੇ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋਰ ਵੀ ਹੈ ਮੈਂ ਉਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੋ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਨਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ੇ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਾਲੋਨੀਆਂ ਬਣਾ ਲਈਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਤੇ ਨਜਾਇਜ਼ ਕਾਬਜ਼ ਹੋ ਕੇ ਪੁਸ਼ਤ-ਦਰ-ਪੁਸ਼ਤ ਬੈਠੇ ਹਨ, 20-20, 30-30, 40-40 ਸਾਲ ਤੋਂ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਉਹ ਇਸ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀ ਜੁਲਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਸਰਕਾਰੀ ਰੇਟ ਤੈਅ ਕਰਕੇ ਰਜਿਸਟਰੀਆਂ ਕਰਵਾ ਕੇ ਇਹ ਜਗ੍ਹਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਆਮਦਨ ਹੋਵੇਗੀ ਔਰ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਲੋਕ ਸਹੀ ਮਾਅਨੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵੀ ਬਣ ਜਾਣਗੇ। ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਇਹ ਕਬਜ਼ੇ ਛੁਡਵਾਉਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹਨ ਇਸ ਨਾਲ ਨਾ ਤਾਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਆਮਦਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਕਬਜ਼ੇ ਪੰਚਾਇਤ ਦਰ ਪੰਚਾਇਤ ਚੱਲੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਪੈਸੇ ਲੈ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲਕੀ ਹੱਕ ਦੇ ਦੇਈਏ ਤਾਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਆਮਦਨ ਹੋਵੇਗੀ, ਵਿਕਾਸ ਹੋਵੇਗਾ ਔਰ ਉਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੱਕ ਵੀ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੋ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਮਤੇ ਦੀ ਪ੍ਰੋੜਤਾ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਦਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋਟਫੱਤਾ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਮਤੇ ਨੂੰ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜੀ। ਧੰਨਵਾਦ।

ਮਾਨਯੋਗ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ: ਸਰਦਾਰ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਮਲੋਟ। ਉਹ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਜੀ।

(ਇਸ ਸਮੇਂ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਬੋਲਣ ਲਈ ਖੜ੍ਹੇ ਨਹੀਂ ਹੋਏ।)

SHORT ADJOURNMENT OF THE HOUSE

ਮਾਨਯੋਗ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ: ਸਦਨ ਅੱਜ ਇੱਕ ਘੰਟੇ ਲਈ ਸਥਗਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

***12.03 ਵਜੇ ਬਾਦ(*ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਸਦਨ ਇੱਕ ਘੰਟੇ ਲਈ ਸਥਗਿਤ ਹੋ ਗਿਆ)**

(ਸਦਨ 1.03 ਵਜੇ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ ਮੁੜ ਇਕੱਤਰ ਹੋਇਆ।)

ਸੰਸਦੀ ਮਾਮਲੇ ਮੰਤਰੀ (ਸ਼੍ਰੀ ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਮਿੱਤਲ): ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇੱਕ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬੁਲਾਓ। ਮੇਰਾ ਇੱਕ ਮਸਲਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਮੋਸ਼ਨ ਕਿੰਨੇ ਦਿਨ ਦੀ ਪੈਂਡਿੰਗ ਪਈ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਜੋ **parallel** ਹਾਊਸ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਲਗਾਇਆ ਸੀ, ਉਹ ਮੋਸ਼ਨ **as it is** ਪਈ ਹੈ। ਉਸ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਹੋਣੀ ਸੀ ਜਾਂ ਮੋਸ਼ਨ ਪਾਸ ਵੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਚਾਹੇ ਉਹ ਮੋਸ਼ਨ ਫੇਲ੍ਹ ਹੁੰਦੀ ਪਰ ਉਹ ਹਾਊਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਉਸ ਮੋਸ਼ਨ ਦਾ ਕੋਈ ਰਿਜ਼ਲਟ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਮੋਸ਼ਨ ਵਿਚਾਲੇ ਪਈ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸੁਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਦੱਸ ਦਿਉ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਕੀ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਮਸਲਾ ਹੈ। ਉਹ ਗੰਭੀਰ ਮਸਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਰਜਿਸਟਰ ਉਤੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਤਾਂ ਲਗਾ ਰਹੇ ਹਨ ਲੇਕਿਨ ਉਹ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਕੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਗਾ ਕੇ ਭੱਤਾ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ? ਇਹ ਬੜਾ ਭਾਰੀ ਸੀਰੀਅਸ ਮਸਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਦਨ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਅਪਮਾਨ ਹੈ। ਬੰਦੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਗਾ ਕੇ ਜਦੋਂ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਦਾ ਟਾਈਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਨਾਅਰੇ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਕੀ ਉਹ** **ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਤੁਸੀਂ 9 ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸਸਪੈਂਡ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਬਾਕੀ ਮੈਂਬਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਗਾ ਕੇ ਕੀ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਤੇ ਸਾਰਾ ਹਾਊਸ ਚਿੰਤਤ ਹੈ ਔਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਇੱਥੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਆਉਣ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਦੱਸਣ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੀ ਮੱਤ ਹੈ, ਉਹ ਕੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। **parallel** ਸਦਨ ਚੱਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਾਊਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸ਼ਿਫ਼ਟ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਪਰ ਸਟਿਲ ਜਿਹੜਾ ਗੁਨਾਹ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਔਰ ਜਿਹੜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਗਦੀ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਰੂਲਿੰਗ ਚਾਹੁੰਦੇ

** Expunged as ordered by the Chair

ਹਾਂ। ਉਸ ਤੇ ਬਹਿਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਡਿਸਕਸ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਹੋ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਸੋ, ਇਹ ਮਸਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਆਵੇਗਾ, ਜਿਹੜਾ ਦੂਜਾ ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਡਿਸਕਸ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ, ਟਾਈਮ ਕਾਫੀ ਪਿਆ ਹੈ। ਸੋ, ਇਹ ਦੋਨੋਂ ਮਸਲੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।

ਮਾਨਯੋਗ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ: ਮਿੱਤਲ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਬੈਠੋ। ਹਾਂ ਜੀ, ਝੂੰਦਾਂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ।

RESOLUTION REG. RECOMMENDATION TO THE STATE GOVERNMENT TO IMMEDIATELY AMEND THE CONCERNED LAW TO GRANT LEGAL RIGHTS TO THE PEOPLE FOR THEIR HOUSES/DWELLING UNITS OR FOR SOME OTHER TYPE OF PROPERTIES WITHIN THE 'LAL DORA' IN THE VILLAGES (RESUMPTION)

ਸਰਦਾਰ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਝੂੰਦਾਂ (ਅਮਰਗੜ੍ਹ) : ਮਾਨਯੋਗ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੱਜ ਦੇ ਅਖਬਾਰ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਆਪਾਂ ਕਹੀਏ ਕਿ ਮਰਿਆਦਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਹ ਖਬਰ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਮੇਨ ਨਿਊਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮਾਈਨਿੰਗ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਨੇ ਚੁੱਕਿਆ। ਸੱਤਾਧਾਰੀਆਂ ਤੇ ਲਾਏ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਦੇ ਦੋਸ਼। ਇਹ ਹੈਂਡਿੰਗ ਹੈ ਜੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਆਏ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਖਬਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਸ ਤੇ ਜ਼ਰੂਰ ਕੋਈ ਐਕਸ਼ਨ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਆਫਿਸ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂ ਹਾਊਸ ਵੱਲੋਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰੀਵਿਲੇਜ ਬਰੇਕ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਨੂੰ ਟੇਬਲ ਤੇ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।

ਮਾਨਯੋਗ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ: ਤੁਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

ਸਰਦਾਰ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਝੂੰਦਾਂ: ਇਸ ਤੇ ਜ਼ਰੂਰ ਐਕਸ਼ਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮੰਦਭਾਗਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ

[ਸਰਦਾਰ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਝੂੰਦਾਂ]

"ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੈਸ਼ਨ"। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮਾਈਨਿੰਗ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਨੇ ਚੁੱਕਿਆ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਭੈੜੀ ਗੱਲ ਹੈ ਔਰ ਉਸ ਤੇ ਜ਼ਰੂਰ ਕੋਈ ਐਕਸ਼ਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹ ਅਖਬਾਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਮਾਨਯੋਗ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ: ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦਿਉ।

ਸੰਸਦੀ ਮਾਮਲੇ ਮੰਤਰੀ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਹ ਜੋ ਮਸਲਾ ਉਠਾਇਆ ਹੈ ਇਹ ਵਾਕਿਆ ਹੀ ਬੜਾ ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੋਂ ਮੈਂ ਚੁਣ ਕੇ ਆਇਆ ਹਾਂ, ਉਥੇ ਦਾ ਮੇਰਾ ਜੋ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦਾ ਵਿਧਾਇਕ ਸੀ, ਉਹ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਇਸ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਜਿਹੜਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਚੁਣਾਵ ਹੋਇਆ, ਚਾਹੇ 2007 ਦਾ ਸੀ ਚਾਹੇ 2012 ਦਾ ਸੀ, ਜਿੰਨੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਕੈਂਡੀਡੇਟ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਾਇਨਾਂਸ ਕੀਤਾ ਔਰ ਟੋਟਲ ਇਲਲੀਗਲ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਾੜ ਦੇ ਪਹਾੜ ਪੁੱਟ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੇ। ਮੈਂ ਜਦੋਂ ਚੁਣ ਕੇ ਆਇਆ ਤਾਂ ਚੁਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਮੇਰਾ ਏਜੰਡਾ ਸੀ, ਮੈਂ ਸਟੇਜਾਂ ਤੇ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਇਲਲੀਗਲ ਮਾਈਨਿੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਚੁਣ ਕੇ ਭੇਜੋ, ਮੈਂ ਇਲਲੀਗਲ ਮਾਈਨਿੰਗ ਬੰਦ ਕਰਵਾਵਾਂਗਾ। ਮੈਂ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਡਿਪਟੀ ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਇੰਡਸਟਰੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਲਲੀਗਲ ਮਾਈਨਿੰਗ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਪਹਾੜ ਦੇ ਪਹਾੜ ਪੁੱਟ ਹੋ ਗਏ ਔਰ ਜਿਹੜੀ ਜੀ.ਟੀ. ਰੋਡ ਬਣੀ ਉਸ ਵਾਸਤੇ ਸਾਰਾ ਪੱਥਰ ਇੱਥੋਂ ਗਿਆ ਹੈ ਇਹੋ ਟੋਟਲੀ ਇਲਲੀਗਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਥੋਂ 500-500 ਟਿੱਪਰ ਰੋਜ਼ ਭਰ-ਭਰ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਸੀ ਮੈਂ ਉਹ ਸਾਰੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਬੰਦ ਕਰਵਾਈ। ਉਹ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਜ਼ੋਰ ਲਗਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਮਾਈਨਿੰਗ ਖੁੱਲ੍ਹ ਜਾਵੇ। ਉਥੇ ਦਾ ਜੋ ਇੰਡਸਟਰੀ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦਾ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਮੈਨੇਜਰ ਸੀ ਉਹ ਵੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਉਹ ਇੰਡਸਟਰੀ ਮਨਿਸਟਰ ਨੇ ਸਸਪੈਂਡ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਂਦਾ ਫੜ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਮਸਲਾ ਜੋ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਉਠਾਇਆ ਹੈ, ਇਹ ਬੜਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਵੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਜੇ ਬੰਦ ਹੈ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਰੋਪੜ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਸਾਰੀ ਥਾਂ ਥੋੜ੍ਹੀ-ਥੋੜ੍ਹੀ

ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਚੱਲਦੀ ਹੈ, ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ ਵੀ ਬੰਦ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ whereas there is no House convened by them, ਹਾਊਸ ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਬੋਲਦੇ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਖਬਰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਮਿਲ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਔਰ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਜ਼ਰੂਰ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਰੂਲਿੰਗ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਾਲੀਆ (ਜਲੰਧਰ ਕੇਂਦਰੀ) : ਮਾਨਯੋਗ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਚੁਣ ਕੇ ਭੇਜਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ, ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਗੱਲ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਹੀ, ਕਿ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀ ਮੌਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਵਿਡੰਬਨਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਾ ਨੇ ਚੁਣ ਕੇ ਭੇਜਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਹੋ, ਤੁਸੀਂ ਜਾ ਕੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਕਰੋ। ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਅਕਸਰੀਅਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਸੱਤਾ ਪਕਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੀ ਅਕਸਰੀਅਤ ਨਹੀਂ ਉਹ ਵਿਪਕਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਸੋ, ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਾਂਗਰਸ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ, ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਜਨਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਉਹ ਇਹ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਵਿਪਕਸ਼ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉ। ਆਪੋਜੀਸ਼ਨ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਗੱਡੀ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਪਕਸ਼ ਬ੍ਰੇਕ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਗੱਡੀ ਪੱਟੜੀ ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਉਤਰਨ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸੋ, ਇਸ ਨਾਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਇਥੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਮਾਨਯੋਗ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਹਨ ਉਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਮੌਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਗਾ ਕੇ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸੰਬੋਧਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਹੜੀ ਇਹ ਚੇਅਰ ਹੈ ਇਹ ਇਕ ਕਾਂਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨਲ ਅਥਾਰਿਟੀ ਹੈ ਔਰ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਂਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਲੈਜਿਸਲੇਟਿਵ ਹੈ

[ਸ਼੍ਰੀ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਾਲੀਆ]

ਇਹ ਸੁਪਰੀਮ ਹੈ। ਇਸੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਰੂਲਜ਼ ਐਂਡ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਹਨ। ਹਰ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਧਰਮ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੂਲਜ਼ ਐਂਡ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇ ਪਰੰਤੂ ਅੱਜ ਇਹ ਬਾਹਰ ਬੈਠ ਕੇ ਮੌਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕ੍ਰਿਟੀਸਾਈਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ? ਠੀਕ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕ੍ਰਿਟੀਸਾਈਜ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਥੇ ਹਾਊਸ ਅੰਦਰ ਆਉ। ਇਥੇ ਆ ਕੇ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਫੁਰਮਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਥੇ ਆ ਕੇ ਬਾਹਰ ਰਜਿਸਟਰ ਉਤੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਗਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਬਾਈਕਾਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ ਸਿਗਨੇਚਰ ਕਿਉਂ ਕਰਦੇ ਹੋ? ਇਥੇ ਆ ਕੇ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਅੰਦਰ ਬੈਠਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਬੈਠਦਾ ਉਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਈਨ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਹੱਕ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਟੋਟਲੀ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ ਤਾਂ ਫਿਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਥੇ ਰਜਿਸਟਰ ਉਤੇ ਸਾਈਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਤੁਸੀਂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ, ਮੀਠਾ ਮੀਠਾ ਗੜੱਪ ਗੜੱਪ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ। ਜਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਤੁਹਾਨੂੰ ਐਕਸੈਪਟੇਬਲ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਚੀਜ਼ ਤੇ ਤਾਂ ਸਾਈਨ ਕਰਦੇ ਹੋ ਤੇ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਬਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹੋ। ਸੋ, ਇਹ ਗਲਤ ਪ੍ਰੰਪਰਾਵਾਂ ਵਿਪਕਸ਼ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਿੰਨੀ ਵੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਉਹ ਥੋੜ੍ਹੀ ਹੈ। ਲੋਕ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ। ਤੁਸੀਂ ਦੇਖੋ ਜਿਹੜਾ ਪਿੱਛੇ ਹੋਇਆ ਆਮ ਆਦਮੀ ਕਰੇ ਤਾਂ ਸਮਝ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਪਾਸ ਤੋਂ, ਲੀਡਰ ਆਫ ਦਿ ਆਪੋਜੀਸ਼ਨ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀ, ਲੀਡਰ ਆਫ ਦਿ ਆਪੋਜੀਸ਼ਨ ਇਕ ਇੰਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨ ਹੈ, ਇਹ ਪੋਸਟ ਜਿਹੜੀ ਹੈ ਇਹ itself is an institution. ਇਸ ਲਈ ਆਪਾਂ ਉਹ ਲੀਹਾਂ ਨਾ ਪਾਈਏ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਇਹ ਕਹਿਣ ਕਿ ਇਸ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੈ। ਸੋ, ਇਸ ਨਾਤੇ ਅਸੀਂ ਚੰਗੀਆਂ ਪ੍ਰੰਪਰਾਵਾਂ ਪਾਈਏ ਔਰ ਚੰਗੀਆਂ ਲੀਹਾਂ ਤੇ ਚਲਾਈਏ ਤਾਂ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਕਹਿਣ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਸਾਡੇ ਪਰੈਡੀਸੈਸਰ ਸੀ ਉਹ ਅੱਛੀਆਂ ਪ੍ਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦਾ ਨਿਰਵਾਹ ਕਰਕੇ ਗਏ ਹਨ। ਸੋ, ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅੱਛੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਭਾਈਏ। ਸੋ, ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਹਾਮੀ ਹਾਂ ਕਿ ਜੋ ਇਹ ਵਿਪਕਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਜਿੰਨੀ ਵੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਉਹ ਥੋੜ੍ਹੀ ਹੈ।

(RESUMPTION)

ਮੁੱਖ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰ, ਸਿੰਚਾਈ (ਸਰਦਾਰ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਠੰਡਲ): ਮਾਨਯੋਗ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਕ ਬੜਾ ਹੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਵਾਲਾ ਮਸਲਾ ਸਾਡੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ । ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣ ਕੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਆਏ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਇਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਲੈ ਕੇ ਗਏ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਕੁਝ ਵਾਅਦੇ ਕੀਤੇ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਜਾ ਕੇ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਉਠਾਵਾਂਗੇ, ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਾਂਗੇ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਚੁਣ ਕੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਰ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਤੁਹਾਡੀ ਕੁਰਸੀ ਦੇ ਕੋਲ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਇਕ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਔਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਮੰਨ ਕੇ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਲੇਕਿਨ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਫਸੋਸ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਜੋ ਸਾਡੇ ਵੀਰ ਇਸ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਬਾਹਰ ਰਹਿ ਕੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕੀ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ? ਕੀ ਸਾਡਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਇਜ਼ਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦੇ ਪੂਰੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ? ਹੁਣੇ ਹੀ ਮੇਰੇ ਵੀਰ ਨੇ ਅਖਬਾਰ ਦੀ ਇਕ ਖਬਰ ਦੀ ਸੁਰਖੀ ਦੱਸੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਮੀਡੀਏ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ। ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਸੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਥੰਮ੍ਹ ਹਨ ਪਰੰਤੂ ਚੌਥਾ ਥੰਮ੍ਹ ਮੀਡੀਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੇਰੇ ਜਿਹੜੇ ਮੀਡੀਏ ਦੇ ਮਾਨਯੋਗ ਵੀਰ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਖਬਾਰ ਦੀ ਸੁਰਖੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਨਹੀਂ ਅਸੀਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਾਂ। ਕੀ ਅਸੀਂ ਜਸਟੀਫਾਈ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਬਾਹਰ ਬੈਠ ਕੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪ੍ਰਿੰਟ ਮੀਡੀਏ ਰਾਹੀਂ ਛਪ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੱਲ੍ਹ ਸਾਡੇ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਇਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਦੀ ਸਹੁੰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਬਾਹਰ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸਪੀਕਰ ਬਣ ਕੇ ਬੈਠਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਮਨਿਸਟਰ ਬਣ ਕੇ ਬੈਠਾ ਹੈ ਤੇ ਜਿਹੜਾ ਬਜਟ ਉਹ ਪਾਸ ਕਰਨਗੇ, ਉਹ ਕਿੱਥੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨਗੇ? ਕਿੱਥੋਂ ਫੰਡਜ਼ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣਗੇ? ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਪੁੱਛਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਸੈਸ਼ਨ ਮੁੱਕ ਜਾਣਾ ਹੈ ਤੇ ਅਸੀਂ

[ਮੁੱਖ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰ, ਸਿੰਚਾਈ]

ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਹੈ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਮੰਗਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਬਲੀਅਤ ਸੀ, ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਜੇ ਕੋਈ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਮਸਲੇ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਸੀ ਜਾਂ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਸੀ, ਉਹ ਮਸਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੈਂਚਾਂ ਉਪਰ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਮਾਨਯੋਗ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਡਿਸਕਸ ਕਰਦੇ। ਉਹ ਮਸਲੇ ਮੀਡੀਏ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਾਂਦੇ, ਉਹ ਮਸਲੇ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਵੀ ਆਉਂਦੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਲ ਨਿਕਲਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਡੈਮੋਕਰੇਸੀ ਵਿੱਚ ਰੂਲਿੰਗ ਅਤੇ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਭੂਮਿਕਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਕਹੀਏ ਕਿ ਅਸੀਂ ਰੂਲਿੰਗ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਤੇ ਜੋ ਅਸੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਇੰਨ-ਬਿੰਨ ਠੀਕ ਹੈ, ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕਰਦੇ ਹੋਈਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣਾ, ਸਰਕਾਰ ਤੱਕ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣਾ ਇਹ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅੱਜ ਬੜੀ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਘਰੋਂ ਤਾਂ ਬੜੇ ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਵਧੀਆ ਕੱਪੜੇ ਪਾ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਅਚਕਨਾਂ ਪਾ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਟੀ.ਵੀ. ਤੇ ਵੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਫੋਟੋ ਵੀ ਲੱਗਣੀ ਹੈ ਤੇ ਬਾਹਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਗਾ ਕੇ ਇੱਕੋ ਕੰਮ ਹੈ ਕਿ ** ** ਕਰੀ ਜਾਉ। ਮੈਨੂੰ ਅਫਸੋਸ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਪਰਸੋਂ ਬਾਹਰ ਸੁਣ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਹ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ** **। ਮਾਨਯੋਗ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਹੀ ਦੱਸੋ, ਹਾਊਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵੀ ਬੈਠੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਟੈਕਸ ਹੈ, ਕੀ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਦੇਣ ਹੈ? ਇਹ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਗਲ ਵਿੱਚ ਅੰਗੂਠਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਲਾਵੋਗੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੈਂਟਰ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣਾ। ਜਿਹੜੀ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਣੀ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਵੀ ਅਸੀਂ ਡਿਲੇਅ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਪਰ ਸੈਂਟਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਬਣਾਉਣੀ ਪਈ। ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਸਾਡੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਔਰ ਮੀਡੀਏ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੀ ਗੱਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਜਾਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਗੱਲਾਂ ਇੱਥੇ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਕਰਕੇ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬੜੀ ਵਾਹਵਾ ਖੱਟ ਲਈ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਬੜਾ ਦੁੱਖ ਹੈ ਕਿ ਬੜੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬੰਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਈ ਕਈ ਸਾਲ

** Expunged as per the ruling dated 13-3-2013 by the Chair

RESOLUTION REG. RECOMMENDATION TO THE STATE GOVERNMENT TO IMMEDIATELY AMEND THE CONCERNED LAW TO GRANT LEGAL RIGHTS TO THE PEOPLE FOR THEIR HOUSES/DWELLING UNITS OR FOR SOME OTHER TYPE OF PROPERTIES WITHIN THE 'LAL DORA' IN THE VILLAGES
(RESUMPTION)

ਇਸ ਹਾਊਸ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤੇ ਟਰੇਜ਼ਰੀ ਬੈਂਚਿਜ਼ ਵਿੱਚ ਵੀ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਬੰਦੇ ਵੀ ਗਲਤੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਇੰਜ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਇਨਸਾਨ ਗਲਤੀ ਕਰ ਬੈਠਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣ ਲਈ ਹੋਰ ਗਲਤੀਆਂ ਕਰੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਝੂਠ ਛੁਪਾਉਣ ਲਈ ਹੋਰ ਝੂਠ ਬੋਲਦਾ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਝੂਠ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਨਹੀਂ ਚੱਲਣਾ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਹਾਊਸ ਉਠਣਾ ਹੈ ਤੇ ਅਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣੇ ਹਨ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਜਵਾਬ ਦੇਣੇ ਪੈਣਗੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਕਿਉਂ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਹੋਇਆ। ਤੁਸੀਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੋ। ਸਾਡੀਆਂ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਬੀਬੀਆਂ, ਭੈਣਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਬੈਠੀਆਂ ਹਨ, ਹਾਊਸ ਦੀਆਂ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਹਨ, ਕੀ ਇਕੱਲੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਾਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ? ਕੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਿੱਚ ......

ਮਾਨਯੋਗ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਠੰਡਲ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਦੇ ਮਤੇ ਤੇ ਬੋਲੋ।

ਮੁੱਖ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰ, ਸਿੰਚਾਈ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਉਹ ਵੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬਿਜ਼ਨਸ ਹੈ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਦੋ ਮਿੰਟ ਬੋਲਣ ਦਿਉ ਜੀ। ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦਿੱਲੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਚਲਦੀ ਹੈ।

ਮਾਨਯੋਗ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਠੰਡਲ ਸਾਹਿਬ, ਪਲੀਜ਼।

ਮੁੱਖ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰ, ਸਿੰਚਾਈ: ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਉਥੇ ਰੋਜ਼ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਵਾਕਿਆ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਸ਼ਰਮਸਾਰ ਹਨ ਤੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦਾ ਸਿਰ ਨੀਵਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਮਾਨਯੋਗ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਮਤੇ ਤੇ ਬਹਿਸ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਮੈਂਬਰ ਬੋਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਇਸ ਮਤੇ ਬੋਲ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਸੰਸਦੀ ਮਾਮਲੇ ਮੰਤਰੀ : ਮਾਨਯੋਗ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜੇ ਮਤੇ ਤੇ ਬੋਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਬੋਲ ਲੈਣ ਪਰ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤਿੰਨ ਮੁੱਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਮੋਸ਼ਨ ਪੈਰਲਲ ਹਾਊਸ ਦੀ ਕਈ ਦਿਨ ਤੋਂ ਪੈਂਡਿਗ ਆ ਰਹੀ ਹੈ.....

ਮਾਨਯੋਗ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਮਿੱਤਲ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜਾ ਮਤਾ ਆਇਆ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਤੇ ਬੋਲੋ।

ਸੰਸਦੀ ਮਾਮਲੇ ਮੰਤਰੀ : ਮਾਨਯੋਗ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਸ ਤੇ ਵੀ ਆ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਮਤੇ ਤੇ ਆਵਾਂਗਾ। ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਮੋਸ਼ਨ ਪੁੱਟ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਹ ਅਨਡਿਸਾਈਡਿਡ ਪਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪੈਰਲਲ ਹਾਊਸ ਲਗਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਹੈ ....

ਮਾਨਯੋਗ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਮਿੱਤਲ ਸਾਹਿਬ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਕੱਲ੍ਹ ਜਦੋਂ ਆਉਣਗੇ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਰੱਖ ਲੈਣਾ।

ਸੰਸਦੀ ਮਾਮਲੇ ਮੰਤਰੀ : ਮਾਨਯੋਗ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦਿਉ। ਤੀਸਰੀ ਗੱਲ ਜਿਹੜੀ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਉਠਾਈ ਹੈ ਕਿ ਬਾਹਰ ਹਾਊਸ ਲਗਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਿਹੜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡਾ ਮਤਾ ਹੈ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮਾਈਨਿੰਗ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਨੇ ਚੁੱਕਿਆ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੈਸ਼ਨ ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਿਸ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਹੈ ਤੇ ਮਿਸ ਰਿਪ੍ਰੀਜੈਂਟੇਸ਼ਨ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਕਸੈਸ ਪਾਵਰ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਕੇ ਪੈਰਲਲ ਹਾਊਸ ਚਲਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਮਸਲਿਆਂ ਤੇ ਰੂਲਿੰਗ ਦੇਣੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਤਾਂ ਅੱਜ ਆਉਣਾ ਨਹੀਂ ਤੇ ਜੇ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ, ਮੇਰੇ ਇਹ ਤਿੰਨੇ ਮਸਲੇ ਅਲਾਈਵ ਹਨ। ਅਗਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅੱਜ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਮਸਲੇ ਕੱਲ੍ਹ ਚੁੱਕਾਂਗਾ। ਜਿਹੜਾ ਅੱਜ ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਮਤਾ ਆਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਨਸਰਨਡ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਰਮੀਮ ਕਰਨੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਹਾਊਸ ਰਿਕੁਮੈਂਡ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਘਰ ਲਾਲ ਡੋਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਨ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਤਰਮੀਮ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। ਚਾਹੇ ਉਹ ਰਹਿਣ ਦੇ ਲਈ ਹਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੰਮ ਲਈ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਟਾਈਪ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। ਇਹ ਗੱਲ ਠੀਕ ਹੈ। ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਗੱਲ

ਠੀਕ ਕਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਬੜੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਲਟਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਡੀਮਾਰਕੇਸ਼ਨ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਝਗੜੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਰਹਿ ਕੇ ਆਇਆ ਹਾਂ। ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਔਰ Authentic ਰਿਕਾਰਡ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕਈ ਵਾਰ ਮਾਲਕ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਗਰੀਬ ਆਦਮੀ lack of evidence ਕਰਕੇ ਬਿਲਕੁਲ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਸੋ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਅੱਛਾ ਮਸਲਾ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ। ਭਾਵੇਂ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿਉ। ਮੈਂ ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਬਲਕਿ ਇਹ ਕਹਿਣ ਵਾਸਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਇਆ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗੀ ਪਰ ਜਿਹੜੇ ਦੂਸਰੇ ਮੁੱਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਮੁੱਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੇ ਰਹਿਣ ਤੇ ਮੈਂ ਕੱਲ੍ਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਚੁੱਕਾਂਗਾ।

ਮਾਨਯੋਗ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ: ਮਿੱਤਲ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਬੈਠੋ।

ਮਾਨਯੋਗ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੈ -

"ਕਿ ਇਹ ਸਦਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਹਿੰਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਕਾਨਾਂ / ਘਰਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੱਕ ਦੇਣ ਲਈ ਸਬੰਧਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਤੁਰੰਤ ਤਰਮੀਮ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।"

ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੋਇਆ।

ਮਾਨਯੋਗ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਹੁਣ ਸਦਨ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ, ਮਿਤੀ 22 ਮਾਰਚ 2013 ਦੇ 10.00 ਵਜੇ ਸਵੇਰ ਤੱਕ ਸਥਗਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

***1.23 ਵਜੇ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ(*ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਸਦਨ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ, ਮਿਤੀ 22 ਮਾਰਚ,2013 ਦੇ 10.00 ਵਜੇ ਸਵੇਰ ਤੱਕ ਸਥਗਿੱਤ ਹੋ ਗਿਆ।)**

RESOLUTION REG. RECOMMENDATION TO THE STATE GOVERNMENT TO IMMEDIATELY AMEND THE CONCERNED LAW TO GRANT LEGAL RIGHTS TO THE PEOPLE FOR THEIR HOUSES BUILT AND DIGGED OR FOR SOME OTHER TYPE OF PROPERTIES WITHIN THE LAL DORA IN THE VILLAGES

(2030/IP/2014)

[illegible] Authentic [illegible] evidence [illegible]

ਮਾਨਯੋਗ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ: [illegible]

ਮਾਨਯੋਗ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹੈ -

"[illegible]"

(ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੋਇਆ)

ਮਾਨਯੋਗ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : [illegible] 10.00 ਵਜੇ ਸਵੇਰ ਤੱਕ [illegible]

*1.23 ਵਜੇ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ [illegible] 22 ਮਾਰਚ, 2013 ਦੇ 10.00 ਵਜੇ ਸਵੇਰ ਤੱਕ [illegible]।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਕ੍ਰਮ ਨੰ:	ਨਾਮ	ਵਿਭਾਗ
1.	ਸਰਦਾਰ ਪਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ	ਨਿਆਂ,ਪ੍ਰਸੋਨਲ,ਬਿਜਲੀ,ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਵਿਜੀਲੈਂਸ, ਸਾਇੰਸ ਤਕਨਾਲੋਜੀ, ਵਾਤਾਵਰਨ, ਸਹਿਕਾਰਤਾ, ਆਮ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, ਪੇਂਡੂ ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ, ਸੈਨਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਭਲਾਈ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਣ, ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ।
2.	ਸਰਦਾਰ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ	ਗ੍ਰਹਿ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸੁਧਾਰ, ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ, ਕਰ ਤੇ ਆਬਕਾਰੀ, ਪੂੰਜੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਪ੍ਰੋਤਸ਼ਾਹਨ, ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਯੁਵਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ।
3.	ਸ਼੍ਰੀ ਚੁਨੀ ਲਾਲ ਭਗਤ	ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ, ਡਾਕਟਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਖੋਜ ਮੰਤਰੀ।
4.	ਸਰਦਾਰ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਫਿਲੌਰ	ਜੇਲ੍ਹਾਂ, ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮਾਮਲੇ, ਛਪਾਈ ਤੇ ਲਿਖਣ ਸਮੱਗਰੀ ਮੰਤਰੀ।
5.	ਸਰਦਾਰ ਆਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ	ਖ਼ੁਰਾਕ ਤੇ ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈ, ਖਪਤਕਾਰ ਮਾਮਲੇ, ਫੂਡ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਮੰਤਰੀ
6.	ਸਰਦਾਰ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਹਾੜ	ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਮਾਮਲੇ, ਚੋਣਾਂ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਉਤਪਤੀ ਮੰਤਰੀ।

ਕ੍ਰਮ ਨੰ:	ਨਾਮ	ਵਿਭਾਗ
7.	ਸਰਦਾਰ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ	ਵਿੱਤ ਤੇ ਯੋਜਨਾ, ਸੰਸਥਾਈ ਵਿੱਤ, ਬੈਂਕਿੰਗ ਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਾਗੂਕਰਨ ਮੰਤਰੀ।
8.	ਸ਼੍ਰੀ ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਮਿੱਤਲ	ਸਿਹਤ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ, ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਮਹਿਲਾ ਤੇ ਬਾਲ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸੰਸਦੀ ਮਾਮਲੇ ਮੰਤਰੀ।
9.	ਸਰਦਾਰ ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਲੂਕਾ	ਸਿੱਖਿਆ, ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਮੰਤਰੀ।
10.	ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਜਿਆਨੀ	ਵਣ ਤੇ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਕਿਰਤ ਮੰਤਰੀ।
11.	ਸਰਦਾਰ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ	ਮਾਲ ਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ, ਸੂਚਨਾ ਤੇ ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ, ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਮਾਮਲੇ ਅਤੇ ਗੈਰ ਰਵਾਇਤੀ ਊਰਜਾ ਮੰਤਰੀ।
12.	ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੱਖੜਾ	ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਮੰਤਰੀ।
13.	ਸਰਦਾਰ ਸ਼ਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ	ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ (ਭ ਤੇ ਮ) ਮੰਤਰੀ
14.	ਸਰਦਾਰ ਜਨਮੇਜਾ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ	ਸਿੰਚਾਈ ਮੰਤਰੀ
15.	ਸ਼੍ਰੀ ਅਨਿਲ ਜੋਸ਼ੀ	ਸਨਅਤਾਂ ਤੇ ਵਣਜ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਸਨਅਤੀ ਸਿਖਲਾਈ ਮੰਤਰੀ
16.	ਸਰਦਾਰ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਰਣੀਕੇ	ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ, ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ, ਡੇਅਰੀ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਤੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰੀ।

ਮੁੱਖ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਕ੍ਰਮ ਨੰ:	ਨਾਮ	ਵਿਭਾਗ
1.	ਸਰਦਾਰ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਠੰਡਲ	ਸਿੰਚਾਈ
2.	ਚੌਧਰੀ ਨੰਦ ਲਾਲ	ਜੰਗਲਾਤ, ਜੰਗਲੀ ਜੀਵ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਕਿਰਤ।
3.	ਸਰਦਾਰ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਘੁੰਨਸ	ਜੇਲ੍ਹਾਂ, ਸੈਰ - ਸਪਾਟਾ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮਾਮਲੇ, ਪਰਾਤੱਤਵ ਅਤੇ ਅਜਾਇਬ ਘਰ।
4.	ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਸ ਰਾਜ ਧੁੱਗਾ	ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ, ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਅਤੇ ਡੇਅਰੀ ਵਿਕਾਸ।
5.	ਸਰਦਾਰ ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ	ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ (ਭ.ਤੇ ਮਾ.)
6.	ਸਰਦਾਰ ਮਨਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ	ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ
7.	ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਹਿੰਦਰ ਕੌਰ ਜੋਸ਼	ਡਾਕਟਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਖੋਜ
8.	ਸ਼੍ਰੀ ਅਵਿਨਾਸ਼ ਚੰਦਰ	ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ
9.	ਸ਼੍ਰੀ ਕੇ.ਡੀ. ਭੰਡਾਰੀ	ਸਹਿਕਾਰਤਾ
10.	ਸਰਦਾਰ ਇੰਦਰਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬੁਲਾਰੀਆ	ਸਿੱਖਿਆ
11.	ਸਰਦਾਰ ਅਮਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਜਨਾਲਾ	ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਨਅਤੀ ਸਿਖਲਾਈ ਸੰਸਥਾਵਾਂ
12.	ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਬੱਬੇਹਾਲੀ	ਖੇਤੀਬਾੜੀ
13.	ਸਰਦਾਰ ਵਿਰਸਾ ਸਿੰਘ ਵਲਟੋਹਾ	ਪੇਂਡੂ ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਤੇ ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਭਲਾਈ
14.	ਸ਼੍ਰੀ ਐਨ.ਕੇ.ਸ਼ਰਮਾ	ਸਨਅਤ ਅਤੇ ਵਣਜ
15.	ਐਫ. ਨਿਸਾਰਾ ਖਾਤੂਨ (ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਫਰਜ਼ਾਨਾ ਆਲਮ)	ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਮਹਿਲਾ ਅਤੇ ਬਾਲ ਵਿਕਾਸ

ਕ੍ਰੰਮ ਨੰ:	ਨਾਮ	ਵਿਭਾਗ
16.	ਡਾਕਟਰ ਨਵਜੋਤ ਕੌਰ ਸਿੱਧੂ	ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ
17.	ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ ਗਰਗ	ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈ
18.	ਸ਼੍ਰੀ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਟੀਨੂੰ	ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਯੁਵਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਭਲਾਈ
19.	ਸ਼੍ਰੀ ਸਰੂਪ ਚੰਦ ਸਿੰਗਲਾ	ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰ
20.	ਸ਼੍ਰੀ ਸੋਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼	ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ

Published under the authority of the Punjab Vidhan Sabha and typesetting & printed by the Controller, Printing & Stationery, Punjab at the Govt. Press, S.A.S. Nagar.

8499/02-2014/Punjab Govt. Press, S.A.S. Nagar